UCHWAŁA NR XXIV/169/2025
RADY MIEJSKIEJ W IZBICY KUJAWSKIEJ

z dnia 22 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”

Na podstawie art. 17 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Izbicy Kujawskiej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Zofia Warda

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/169/2025
Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej
z dnia 22 grudnia 2025 roku

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Grudzień, 2025 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032

Zamawiający:
Gmina Izbica Kujawska
z siedzibą:
Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej
ul. Marszałka Piłsudskiego 32
87-865 Izbica Kujawska

Wykonawca:
Opracowania Środowiskowe Andrzej Karkowski
Osiedle Czecha 127/30
61-298 Poznań
www.opracowaniasrodowiskowe.pl

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP 7

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA 7
1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY IZBICA KUJAWSKA 8

II. STRESZCZENIE 12

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA 14

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA 14
3.1.1. Klimat 14
3.1.2. Stan powietrza atmosferycznego 17
3.1.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło 29
3.1.4. Źródła energii odnawialnej 30
3.1.5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego 32
3.1.6. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego 33
3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM 34
3.2.1. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem 40
3.2.2. Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem 40
3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE 41
3.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna 41
3.3.2. Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej 42
3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych 42
3.3.4. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne 44
3.3.5. Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne 45
3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI 45
3.4.1. Wody powierzchniowe - charakterystyka ogólna 46
3.4.2. Jednolite Części Wód Powierzchniowych 47
3.4.3. Monitoring wód powierzchniowych 50
3.4.4. Wody podziemne 52
3.4.5. Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych 53
3.4.6. Monitoring wód podziemnych 54
3.4.7. Zagrożenia powodziowe 55
3.4.8. Zagrożenia suszą 57
3.4.9. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami 60
3.4.10. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami 60
3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA 61
3.5.1. Zaopatrzenie w wodę 61
3.5.2. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych 62
3.5.3. Gospodarka ściekowa 62
3.5.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej 64
3.5.5. Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa 66
3.5.6. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa 67
3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE 67
3.6.1. Ukształtowanie terenu 67
3.6.2. Regionalizacja fizycznogeograficzna 68
3.6.3. Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi 68
3.6.4. Analiza SWOT – zasoby geologiczne 70
3.6.5. Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne 71
3.7. GLEBY 71

3.7.1. Pokrywa glebowa obszaru ... 71
3.7.2. Monitoring gleb ... 72
3.7.3. Analiza SWOT – gleby ... 77
3.7.4. Zagadnienia horyzontalne – gleby ... 78
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW ... 79
3.8.1. Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami ... 79
3.8.2. Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest ... 87
3.8.3. Instalacje gospodarowania odpadami ... 89
3.8.4. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ... 89
3.8.5. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ... 90
3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE ... 91
3.9.1. Świat roślin i zwierząt ... 91
3.9.2. Obszary chronione i cenne przyrodniczo ... 94
3.9.2.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie ... 95
3.9.2.2. Użytki ekologiczne ... 97
3.9.2.3. Pomniki przyrody ... 97
3.9.3. Ochrona gatunkowa ... 100
3.9.4. Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych ... 101
3.9.5. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze ... 104
3.9.7. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze ... 105
3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI ... 106
3.11. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ... 108
3.12. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY IZBICA KUJAWSKA ... 113

IV. CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE ... 117

4.1. WPROWADZENIE ... 117
4.1.1. Dokumenty międzynarodowe ... 117
4.1.2. Dokumenty krajowe ... 118
4.1.3. Dokumenty wojewódzkie ... 119
4.1.4. Dokumenty powiatowe i regionalne ... 121
4.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY IZBICA KUJAWSKA ... 122

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ... 127

5.1. ZADANIA WŁASNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI ... 127
5.2. ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI ... 130

VI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ... 131

6.1. PRZEGLĄD ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ... 131
6.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI ... 134
6.3. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ... 135

SPIS TABEL ... 137

SPIS RYCIN ... 138

Wykaz skrótów:

B(a)P – benzo(a)piren,
BZT_5 – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZTn) – umowny wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe) w ciągu 5 dób,
ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu,
Dz. U. – Dziennik Urzędowy,
CEEB - Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków,
FDS – Fundusz Dróg Samorządowych,
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych,
IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju,
JCW – Jednolita Część Wód,
JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych,
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego (np. gmina, powiat),
JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych,
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
N - azot ogólny,
NH_4 – amon,
ng - nanogram benzo(a)pirenu na metr sześcienny powierza; ng – jeden nanogram to jedna miliardowa grama - 0,000000001 g,
NO_x - tlenki azotu w spalinach samochodowych,
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza,
OSN – Obszary szczególnie narażone na zagrożenia azotanami pochodzenia rolniczego,
OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków,
OSP – ochotnicza straż pożarna,
OZE – Odnawialne Źródła Energii,
PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
PLB, PLH – krajowe Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków otrzymały kod zaczynający się od liter PLB, gdzie „PL" oznacza że teren znajduje się w Polsce, natomiast „B" po angielsku „birds" oznacza ptaki. Polskie Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk posiadają natomiast kod PLH gdzie „H" po angielsku „habitat" oznacza siedlisko.
ppk – punkt pomiarowo – kontrolny,
PPD, PSD – poniżej stanu dobrego (jakość wód),
PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
P - fosfor ogólny,
PM 10 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 μm,
PM 2,5 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 μm,

PEM – pola elektromagnetyczne,
PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności,
POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
POP – Program Ochrony Powietrza,
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
PSH – Państwowa Służba Hydrologiczna,
PSP – Państwowa Straż Pożarna,
RLM – równoważna liczba mieszkańców,
RPO – Regionalny Program Operacyjny,
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk,
SO_2 – dwutlenek siarki,
SWOT – technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia,
µg – mikrogram to jedna milionowa grama (0,000001 g),
UE – Unia Europejska,
UKE – Urząd Komunikacji Elektronicznej,
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
ZDR – Zakład Dużego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej),
ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej).

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 (zwany dalej Programem).

Dotychczas obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028[1] przyjęty jako załącznik do Uchwały Nr XXXIX/367/2021 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 29 grudnia 2021 r. Nastąpiła potrzeba opracowania tego strategicznego dokumentu na kolejne lata, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi.

Art. 17 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązuje organ wykonawczy gminy do opracowania programu ochrony środowiska. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy organ wykonawczy gminy przedstawia następnie raporty z wykonania programu.

Opracowanie Programu pozwala na **przeanalizowanie zmian** jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy Izbica Kujawska, utrzymania stanu środowiska na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są przekraczane.

Gminny program ochrony środowiska służy **realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym**. Przyjęte w programie zadania służyć mają realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju Polski oraz innych dokumentów strategicznych. Celem realizacji programu jest poprawa stanu środowiska oraz wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w Gminie Izbica Kujawska.

Niniejszy dokument opiera się na dostępnej **bazie danych** m.in.: Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Starostwa Powiatowego we Włocławku i Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej.

Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu włocławskiego i opisywanej gminy (zarządcy dróg, eksploatatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Niniejszy dokument spełnia wymogi „**Wytycznych** do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" opracowanych przez Ministerstwo Środowiska opublikowanych we wrześniu 2015 r.(z późniejszymi aktualizacjami).

[1] Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 został zamieszczony na stronie BIP

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY IZBICA KUJAWSKA

Gmina Izbica Kujawska położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie włocławskim. **Powierzchnia** gminy miejsko-wiejskiej wynosi 13 175 ha (131,75 km^2), w tym 223 ha (2,23 km^2) to obszar Izbicy Kujawskiej.

Gmina jest podzielona na 34 sołectwa: Augustynowo, Błenna, Błenna A, Błenna B, Chociszewo, Cieplinki, Ciepliny, Długie, Gąsiorowo, Grochowiska, Helenowo, Osiedle Izbica Kujawska, Józefowo, Kazanki, Kazimierowo, Komorowo, Mchówek, Mieczysławowo, Modzerowo, Naczachowo, Nowa Wieś, Obałki, Pasieka, Skarbanowo, Sokołowo, Szczkówek, Ślazewo, Śmieły, Świętosławice, Świszewy, Tymień, Wietrzychowice, Wiszczelice i Wólka Komorowska.

Gmina sąsiaduje z następującymi gminami:

- od wschodu z gminą Przedecz z powiatu kolskiego,
- od północnego zachodu z gminą Topólka z powiatu radziejowskiego,
- od południa i zachodu z gminą Babiak z powiatu kolskiego,
- od północy z gminami: Chodecz, Boniewo i Lubraniec z powiatu włocławskiego.

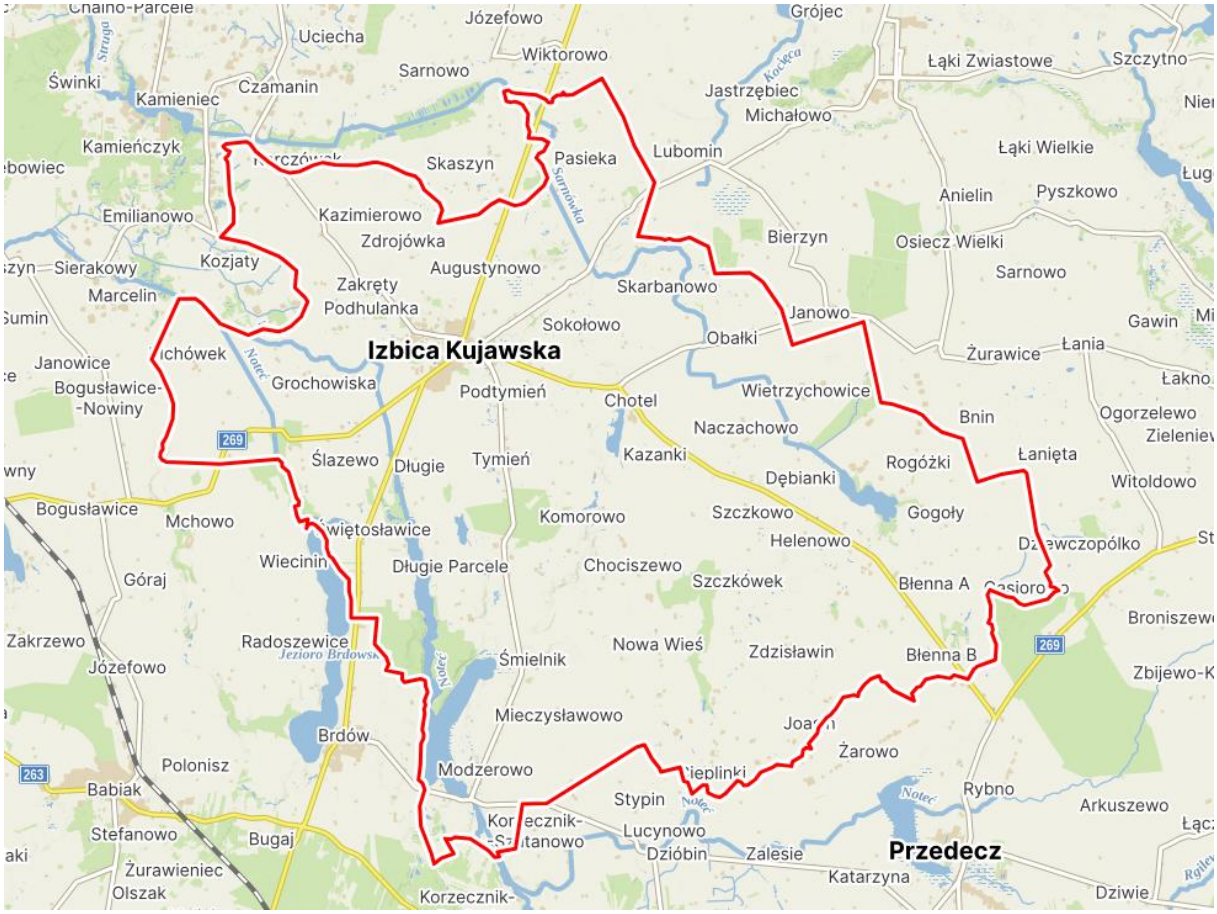

Ryc. 1. Plan Gminy Izbica Kujawska i jej najbliższego sąsiedztwa

Źródło: pl.mapy.cz

W ogólnej powierzchni Gminy Izbica Kujawska największy udział tj. 90,19 % ogółu gruntów stanowią grunty rolne. **Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Izbica**

Kujawska jest użytkowanie rolnicze. Grunty leśne zajmują 3,65 %. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 3,19 %, a grunty pod wodami 2,93 % powierzchni Gminy Izbica Kujawska. Na tereny inne pozostaje 0,04 % ogólnej powierzchni.

Tabela 1. Użytkowanie terenu Gminy Izbica Kujawska

Sposób użytkowania gruntów	Powierzchnia (ha)			Udział w ogólnej powierzchni (%)
	Obszar wiejski	Obszar miejski	Łącznie	
użytki rolne – grunty orne	9 509,03	87,19	9 596,22	72,84
użytki rolne – sady	11,07	-	11,07	0,08
użytki rolne – łąki trwałe	772,33	6,22	778,56	5,91
użytki rolne – pastwiska trwałe	323,45	2,59	326,04	2,47
użytki rolne – grunty rolne zabudowane	213,65	11,78	225,43	1,71
użytki rolne – grunty pod stawami	1,51	-	1,51	0,01
użytki rolne – grunty pod rowami	69,45	0,74	70,18	0,53
użytki rolne – grunty zadrzewione	6,68	0,04	6,73	0,05
nieużytki	862,19	4,98	867,16	6,58
razem grunty rolne	**11 769,35**	**113,54**	**11 882,90**	**90,19**
lasy	470,51	9,18	479,69	3,64
grunty zadrzewione i zakrzewione	0,60	-	0,60	0,00
razem grunty leśne oraz zadrzewione	**471,11**	**9,18**	**480,29**	**3,65**
tereny mieszkaniowe	45,40	46,02	91,41	0,69
tereny przemysłowe	3,26	3,23	6,49	0,05
inne tereny zabudowane	15,77	18,01	33,77	0,26
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	1,67	4,80	6,47	0,05
tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	2,81	3,35	6,16	0,05
drogi	241,32	22,12	263,44	2,00
tereny kolejowe	9,55	2,15	11,70	0,09
inne tereny komunikacyjne	0,25	-	0,25	0,00
grunty przeznaczone pod budowę dróg pub. lub linii kolejowych	0,33	0,20	0,53	0,00
razem grunty zabudowane i zurbanizowane	**320,35**	**99,87**	**420,23**	**3,19**
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	312,55	-	312,55	2,37
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	73,57	0,05	73,62	0,56
razem grunty pod wodami	**386,12**	**0,05**	**386,17**	**2,93**
tereny różne	**4,92**	**0,76**	**5,68**	**0,04**
ŁĄCZNIE	**12 951,87**	**223,40**	**13 175,27**	**100,00**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Włocławku, stan na 13.10.2025 r.

Podkreślenia wymaga podział funkcji części miejskiej i wiejskiej Gminy Izbica Kujawska.

Miasto Izbica Kujawska skupia lokalne funkcje usługowe, mieszkaniowe i produkcyjne dla sąsiednich miejscowości. Jest również centrum administracyjnym, miejscem lokalizacji szkół, instytucji kultury itp. Usługi wyższego szczebla realizowane są w mieście powiatowym tj. we Włocławku.

Na terenach wiejskich dominuje funkcja rolnicza. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Mniejszą powierzchnię zajmują uprawy rzepaku, buraków cukrowych i ziemniaków. Istotną role odgrywa hodowla bydła i trzody chlewnej. Występuje też chów drobiu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2024 **liczba ludności** zamieszkująca Gminę Izbica Kujawska wynosiła 7 080 osób w tym 3 652 kobiety. Należy jednak zauważyć, że liczba ludności może różnić się w zależności od źródła. Liczba osób zameldowanych na terenie Gminy Izbica Kujawska na podstawie ewidencji prowadzonej przez Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej według stanu na koniec 2024 r. wynosiła 7 303 osoby. Wg stanu na 31.12.2024 r. systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto: 5477 osób wg danych z deklaracji oraz 284 działki rekreacyjne (na podstawie deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych). Różnica może wynikać m.in. z faktu, że wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem gminy. Prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzania ich ze stanem faktycznym.

Jednak wytyczne do opracowania gminnych programów ochrony środowiska wskazują, że podstawowe dane należy opierać o GUS, celem możliwości porównań pomiędzy jednostkami terytorialnymi. W ujęciu wieloletnim obserwowany jest spadek liczby ludności. Przeanalizowano dane za ostatnie pięciolecie. Wg GUS w 2024 r. liczba ludności wynosiła 7 080 osób, była więc niższa o 288 osób w porównaniu do stanu z 2020 r. (7 368 osób).

Ponadto warto zauważyć, że gęstość zaludnienia Gminy Izbica Kujawska wg GUS (2024 r.) wynosi 53,6 osób/km^2, co jest wartością niższą niż średnia gęstość zaludnienia dla powiatu włocławskiego (55,4 osób/km^2) i jednocześnie niższą niż średnia wartość dla województwa kujawsko-pomorskiego (110,4 osób/km^2) i kraju (119,4 osób/km^2). Należy jednak zauważyć znaczącą dysproporcję pomiędzy gęstością zaludnienia na obszarze wiejskim Gminy Izbica Kujawska (35,9 osób/km^2) oraz na terenie Izbicy Kujawskiej (1 076,8 osób/km^2).

W ujęciu ekonomicznych grup wieku obserwowany jest proces zwiększania się udziału osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety od 60 lat i mężczyźni od 65 lat włącznie), a zmniejszania udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 2. Podstawowe dane statystyczne dotyczące ludności Gminy Izbica Kujawska w ostatnim pięcioleciu tj. w latach 2020-2024

Parametr	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024	Zmiana 2020/2024
Liczba ludności ogółem	osób	7368	7307	7214	7167	7080	-288
Liczba kobiet	osób	3597	3553	3499	3468	3428	-169
Liczba mężczyzn	osób	3771	3754	3715	3699	3652	-119
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osób	1443	1413	1338	1326	1268	-175
	udział (%)	19,6	19,3	18,5	18,5	17,9	-1,7
Ludność w wieku produkcyjnym	osób	4385	4334	4287	4239	4173	-212
	udział (%)	59,5	59,3	59,4	59,1	58,9	-0,6

Parametr	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024	Zmiana 2020/2024
Ludność w wieku poprodukcyjnym	osób	1540	1560	1589	1602	1639	99
	udział (%)	20,9	21,3	22,0	22,4	23,1	2,2
Gęstość zaludnienia	osób/km²	55,8	55,3	54,6	54,3	53,6	-2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Strukturę wieku i płci Gminy Izbica Kujawska wg stanu na 2024 r. przedstawiono na rycinie.

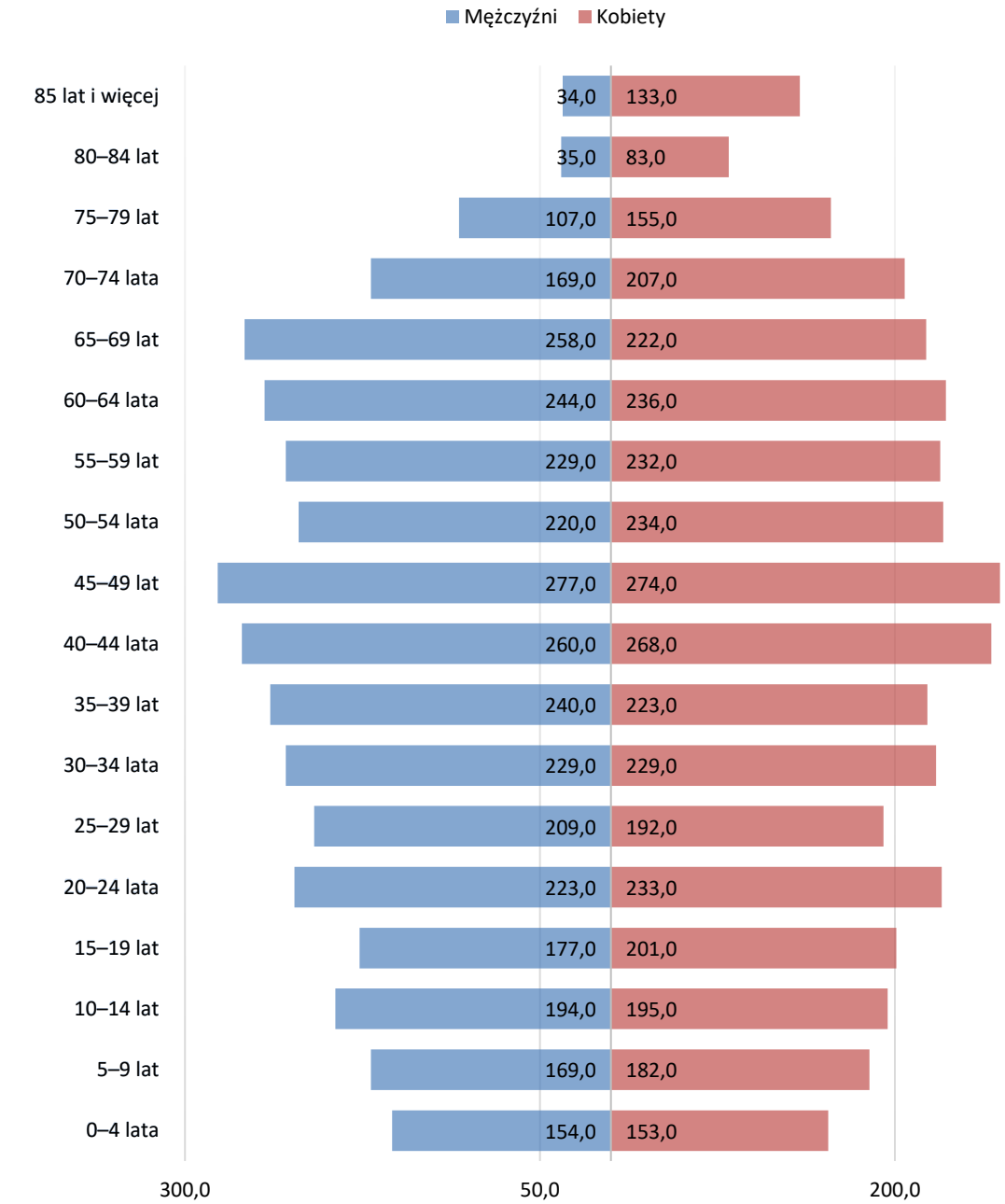

Ryc. 2. Liczba ludności Gminy Izbica Kujawska w 2024 r. wg płci i wieku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Warunkiem sprzyjającym rozwojowi analizowanej jednostki jest połączenie komunikacyjne, związane z przebiegiem dróg wojewódzkich nr 269 i 270 stanowiących osie komunikacyjne opisywanego obszaru.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych **podmiotów gospodarczych** (stan na 31.12.2024 r.) na terenie opisywanego terenu odnotowano 603 podmioty gospodarki narodowej, w tym 22 w sektorze publicznym. Dominują małe podmioty gospodarcze sektora prywatnego, zatrudniające nie więcej niż 9 osób, których na koniec 2024 r. było 586. Na terenie Gminy Izbica Kujawska brak jest dużych zakładów przemysłowych powodujących znaczące zanieczyszczanie środowiska naturalnego.

II. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032.

W dokumencie przedstawiono aktualny stan środowiska oraz infrastruktury komunalnej (np. wodociągowej i kanalizacyjnej). Przeanalizowano zmiany, jakie zaszły w środowisku przez ostatnie lata, wyniki monitoringu oraz aktualne dane statystyczne. Przed przystąpieniem do opracowania zebrano komplet danych będących w posiadaniu nie tylko Burmistrza Izbicy Kujawskiej, ale również Starosty Włocławskiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Nadleśnictwa Koło, właścicieli i zarządców lasów czy zarządców infrastruktury drogowej, np. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy i Zarządu Dróg Powiatowych we Włocławku. Pozyskano też dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie monitoringu środowiska. Głównym źródłem danych statystycznych był zgodnie z wytycznymi Główny Urząd Statystyczny, jednak w konkretnych przypadkach przywoływano dane zarządców infrastruktury.

Program przedstawia charakterystykę gminy miejsko-wiejskiej Izbica Kujawska położonej w powiecie włocławskim. Gmina ma powierzchnię 13175 ha i wg GUS zamieszkuje ją 7 080 osób, choć dane te różnią się w zależności od źródła i przyjętej metodologii. Jest to związane z migracjami ludności, wyjazdami do szkół czy pracy do większych miast i za granicę.

W strukturze użytkowania terenu dominują grunty rolne, a w dalszej kolejności leśne, a także zabudowane i zurbanizowane. Opisywany teren posiada walory krajobrazowe w postaci lasów i sieci wód powierzchniowych, wpisanych w rolniczy krajobraz. Władze Gminy podejmują działania na rzecz przyciągnięcia na ten teren nowych mieszkańców, inwestorów i turystów.

W programie dużą rolę przywiązano do zagadnień horyzontalnych, którymi są adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia, edukacja ekologiczna i monitoring środowiska. Opisano je w każdym rozdziale. Dla każdego obszaru tematycznego przedstawiono również analizę silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

W rozdziale dotyczącym ochrony klimatu i jakości powietrza przedstawiono podstawowe dane o zanieczyszczeniach, „niskiej emisji" oraz klasyfikacji strefy kujawsko-pomorskiej, w której znajduje się Gmina Izbica Kujawska. Gmina w ostatnich latach realizowała szereg działań na rzecz ochrony powietrza m.in. zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i wymianę źródeł ogrzewania czy rozwój odnawialnych źródeł energii. W ostatnich latach konsekwentnie realizowano plan gospodarki niskoemisyjnej. Szczegółowe dane są prezentowane

sukcesywnie w dwuletnich raportach z realizacji programu ochrony środowiska. Wskazano na potrzebę kontynuacji działań. Gmina z uwagi na rozproszony charakter zabudowy nie ma możliwości szerokiego rozwoju infrastruktury ciepłowniczej i gazowej. Ma jednak dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii opartych m.in. o energię słoneczną.

Podstawowym źródłem hałasu w Gminie Izbica Kujawska jest transport samochodowy w szczególności wzdłuż dróg tranzytowych, w tym przebiegających czasami przez zwartą zabudowę (drogi wojewódzkie). W rozdziale dotyczącym hałasu przedstawiono informacje pozyskane od zarządców dróg, wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu. Wskazano też na potrzebę zrównoważonego rozwoju transportu z uwzględnieniem rozwoju transportu publicznego, infrastruktury pieszej i rowerowej. Hałas przemysłowy, komunalny czy rolniczy nie stanowi na opisywanym terenie istotnego problemu. Są to źródła miejscowe lub występujące okresowo.

Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy jest Energa S.A. Spółka w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii znaczne środki finansowe przeznacza na modernizację i rozbudowę sieci niskiego, średniego i wysokiego napięcia. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej zlokalizowane są w miejscach zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców. Wyniki monitoringu promieniowania elektromagnetycznego wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych norm określonych przepisami.

Obszar Gminy Izbica Kujawska znajduje się w zasięgu administracji Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy (dorzecze Odry, region wodny Noteci) i Warszawie (dorzecze Wisły, region wodny Środkowej Wisły). Opisywany teren należy do dorzecza Odry (region wodny Noteci). Jakość Jednolitych Części Wód wymaga poprawy.

Gmina w części położona jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W granicach administracyjnych opisywanej JST nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary narażone podtopienia. Zagrożeniem są natomiast różne rodzaje suszy co w szczególności uciążliwe jest w rolnictwie.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej wynosił 92,4 %. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, ze wszystkich urządzeń wodociągowych na terenie Gminy Izbica Kujawska w 2024 r. Czasowe odstępstwa od norm są na bieżąco korygowane poprzez działania naprawcze (np. płukanie sieci).

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 25,4 %. Wysiłki na rzecz rozwoju sieci prowadzone są w zależności od potrzeb i możliwości finansowych. Wyznaczono aglomerację kanalizacyjną.

Na terenach, gdzie sieć kanalizacyjna nie istnieje funkcjonują zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków, z których nieczystości i osady są wywożone wozami asenizacyjnymi.

Stopień antropogenicznych przekształceń rzeźby terenu jest niewielki.

Gleby na opisywanym terenie są przydatne rolniczo. Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Bydgoszczy (OSChR) odpowiada za prowadzenie badań zasobności gleb w składniki pokarmowe na zlecenie rolników, a wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi szkolenia w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin.

Gmina Izbica Kujawska systematycznie rozwija system gospodarki odpadami i dostosowuje go do potrzeb właścicieli nieruchomości oraz obowiązujących wymogów prawnych. Jest to niezbędne do osiągnięcia rosnących z każdym rokiem wymaganych poziomów. Systematycznie poprawiają się wyniki w zakresie segregacji odpadów, co jest wynikiem prowadzonej edukacji ekologicznej i usprawnienia systemu odbioru. Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

Lasy Gminy Izbica Kujawska administrowane są głównie przez Nadleśnictwo Koło. Lesistość jest bardzo niska i wynosi 3,5 %. Na terenie Gminy Izbica Kujawska formami ochrony przyrody są: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, a także pomniki przyrody.

Według ewidencji i informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na terenie Gminy Izbica Kujawska nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR) oraz nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR). Państwowa Straż Pożarna w latach 2023-2024 nie stwierdziła na terenie Gminy Izbica Kujawska nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska.

Na bazie przedstawionych opisów dokonano analizy zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów w ochronie środowiska w ostatnich latach. Wskazano też najważniejsze sukcesy i problemy Gminy Izbica Kujawska w różnych obszarach ochrony środowiska. Było to podstawą do określenia celów i zadań: własnych i monitorowanych.

Opisano powiązania z dokumentami wyższego szczebla. Wskazano na możliwości finansowania działań. Przedstawiono też sposób monitorowania realizacji niniejszego programu.

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015 r., z późniejszymi aktualizacjami) niniejszy Program opracowany został z uwzględnieniem 10 obszarów interwencji.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat[2]

W podziale Polski na regiony rolniczo-klimatyczne (Gumiński) obszar opracowania należy do dzielnicy środkowej (VIII), w części obejmującej swym zasięgiem górną Noteć oraz dorzecze środkowej Wisły. Opady wynoszą w tym rejonie średnio rocznie około 550 mm. W ciągu roku występuje przeciętnie od 140 do 160 dni z opadem powyżej 0,1 mm oraz od 35 do 40 dni z opadem śnieżnym.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8,0°C. Dni z temperaturą średnią dobową poniżej 0°C jest od 75 do 95, a z temperaturą średnią dobową powyżej 15,0°C ponad 100.

Najwyższe średnie opady miesięczne występują w czerwcu, lipcu i sierpniu, a najniższe w okresie od stycznia do kwietnia. Rozpatrywany obszar leży w strefie największych deficytów

[2] Wykorzystano dane zamieszczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

wodnych. Niedobór wody, mierzony różnicą sum opadowych i rocznej wartości parowania z wolnej powierzchni wody, wynosi około 300 mm. Cechą charakterystyczną warunków klimatycznych jest wyższe prawdopodobieństwo występowania lat suchych niż lat normalnych i wilgotnych. Dla wzrostu roślin najbardziej optymalne warunki wilgotnościowe występują w okresie wiosennym. W miesiącach letnich, najczęściej już od czerwca, potrzeby wodne roślin pokrywane są przez opady atmosferyczne, cechujące się dużą nieregularnością.

W regionalizacji klimatycznej Polski A. Wosia obszar objęty arkuszem mapy Izbica Kujawska znajduje się w zasięgu Regionu Środkowopolskiego (XVII). Warunki klimatyczne w regionie silniej nawiązują do warunków klimatycznych terenów położonych na wschód od tego regionu, niż do klimatu obszarów położonych na zachód od niego. Na tle innych regionów, omawiany region wyróżnia się znaczną liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie pochmurną, których jest średnio w roku prawie 60, wśród nich 38 cechuje brak opadów. Omawiany region wyróżnia się także znaczną frekwencją dni przymrozkowych bardzo chłodnych, często z opadami. Średnio w roku dni przymrozkowych bardzo chłodnych jest blisko 40, w tym prawie 20 dni z opadem.

Z racji położenia Gminy, a także z uwagi na przeważający, rolniczy charakter użytkowania przestrzeni, większość jej obszaru odznacza się dobrym przewietrzaniem, znacznym nasłonecznieniem. Mniejszym nasłonecznieniem charakteryzują się niewielkie tereny leśne, zagłębienia terenowe i tereny nachylone nad jeziorami i ciekami, w szczególności tereny o ekspozycji północnej. W podmokłych zagłębieniach, dolinach rzecznych oraz w okolicach zbiorników wodnych i lasów (zwłaszcza liściastych i mieszanych) występuje większa wilgotność.

Celem programu ochrony środowiska Gminy Izbica Kujawska w zakresie **ochrony klimatu** jest podejmowanie działań zapobiegających jego zmianom, zabezpieczenie przed skutkami zmian których nie udało się uniknąć, przystosowanie Gminy do zachodzących zmian klimatu, zmniejszenie podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych. Zachodzące zmiany klimatu objawiające się przez deszcze nawalne, nagłe powodzie i podtopienia, powodzie od strony rzek, burze, w tym burze z gradem, długotrwałe okresy bezopadowe, okresy bezopadowe z wysoką temperaturą mają istotny, negatywny wpływ na sektor gospodarki wodnej, funkcjonowanie infrastruktury przeciwpowodziowej i innych elementów infrastruktury np. energetycznej, czy drogowej oraz utrudniają działania z zakresu ochrony przed skutkami awarii i klęsk żywiołowych.

Należy brać pod uwagę występowanie silnych wiatrów, incydentalnych trąb powietrznych, silnych wyładowań atmosferycznych z gwałtownymi opadami deszczu lub gradu. Zmiany klimatu mogą istotnie wpływać na rolnictwo, w tym na długość okresu wegetacyjnego, który będzie się zwiększał.

Krajowa polityka adaptacyjna opiera się na dokumencie pn. „**Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030**" **(SPA 2020).** Opracowanie SPA wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi - Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147 oraz unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

SPA wskazuje **cele i kierunki działań adaptacyjnych**, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej,
- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- właściwe gospodarowanie na obszarach m.in. rolnych i chronionych (wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych),
- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej,
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych w miejscowościach o szczególnie zwartej zabudowie w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni w centrach miejscowości.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych to: ochrona przeciwpowodziowa oraz przygotowanie do sytuacji zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów niedoborów wody.

Celem zapobiegania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian, Gmina i inne jednostki działające na tym terenie podejmują **działania o charakterze planistycznym, inwestycyjnym i technicznym**, a także edukacyjno-informacyjnym. Są to działania:

- racjonalna gospodarka wodno-ściekową, w tym wspieranie retencji wód,
- kształtowanie terenów zieleni itp.,
- uwzględnienie kwestii zmian klimatu w dokumentach planistycznych i innych dokumentach strategicznych, np. zapisy projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniają zagadnienia związane z ochroną klimatu np. właściwego przewietrzania terenów gminy, ochrony przed powodzią i podtopieniami, gospodarowania wodami opadowymi, zachowania naturalnych walorów przyrodniczych, ochrony,
- ograniczanie niskiej emisji i zanieczyszczenia powietrza poprzez wymianę źródeł ogrzewania,

- prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów lub niskiej jakości paliwa w indywidualnych systemach grzewczych,
- przedsięwzięcia termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza,
- ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu, poprzez remonty i modernizacje dróg,
- rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny tabor,
- wspieranie rozwoju transportu rowerowego poprzez rozwój i modernizację infrastruktury.

3.1.2. Stan powietrza atmosferycznego

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach określona została dozwolona liczba przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty. Szczegółowo tematykę regulują:

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2024 r. poz. 870);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16 poz. 87);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845).

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na **ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin**.

W ocenach pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO2), dwutlenek azotu (NO2), tlenek węgla (CO), benzen (C6H6), ozon (O3), pył PM10 i PM2,5, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyle PM10 oraz (B(a)P) w pyle PM10.

Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO2), tlenki azotu NOx i ozon (O3).

Gmina Izbica Kujawska charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym, co uwarunkowane jest niskim stopniem jej uprzemysłowienia. Głównym źródłem zanieczyszczeń na opisywanym terenie jest **niska emisja** oznaczająca emisję na niskiej wysokości. Problem wynika z ogrzewania domów za pomocą węgla, drewna i innych paliw stałych, często w piecach nie spełniających żadnych standardów emisyjnych. W takich piecach można spalić (choć jest to prawnie niedopuszczalne) nie tylko odpady węglowe (np. miał), ale także zwykłe

śmieci, w tym tworzywa sztuczne. Muł i miał węglowy to produkty o wysokiej zawartości siarki, chloru czy popiołu. Z powodu wysokości emisji zanieczyszczeń niska emisja jest zjawiskiem szczególnie szkodliwym – wprowadzane do powietrza zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca wytworzenia stwarzając zagrożenie dla zdrowia. Problem jest szczególnie widoczny w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno-zimowym i bezwietrzne dni.

Szczególnie istotnym problemem jaki należy wyeliminować jest **nielegalne spalanie odpadów** w piecach indywidualnych. Jest to działanie niezgodne z prawem. Substancje powstałe podczas spalania odpadów kumulują się w organizmie uszkadzając komórki oraz narządy wewnętrzne i mogą powodować choroby nowotworowe. W przypadku stwierdzenia termicznego przekształcania odpadów w instalacji do tego nie przeznaczonej podejmowane są sankcje karne wynikające z art. 191 ustawy o odpadach. Kara może wynieść nawet 5 000 zł. Postępowanie o ukaranie sprawcy następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. W przypadku podejrzenia spalania odpadów można przekazywać informację do Burmistrza Izbicy Kujawskiej lub Policji.

Niska emisja jest przyczyną pojawienia się w powietrzu wielu **szkodliwych substancji**, wśród których można wyszczególnić:[3]

1. **Pył PM10** to cząstki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (około jednej piątej grubości ludzkiego włosa), które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc powodując kaszel, trudności w oddychaniu i zaostrzenie objawów alergicznych. Na powierzchni takich cząsteczek często osiadają inne substancje (m.in. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i metale ciężkie), które w ten sposób mogą przenikać do organizmu wraz z wdychanym powietrzem.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniodobowego pyłu zawieszonego PM10 wynosi 50 $\mu g/m^3$ (µg – mikrogram to jedna milionowa grama = 0,000001 g) i może być przekraczany nie więcej niż 35 dni w ciągu roku.
   - ✓ Poziom dopuszczalny (24-godzinny) dla stężenia średniorocznego to 40 $\mu g/m^3$.
   - ✓ Poziom informowania wynosi 100 $\mu g/m^3$ natomiast poziom alarmowy (24-godzinny) to 150 $\mu g/m^3$.
2. **Pył PM2,5** jest bardziej niebezpieczny dla zdrowia niż PM10 – mniejsze cząsteczki (do 2,5 mikrometra) trafiają aż do pęcherzyków płucnych, a stamtąd mogą przenikać do krwi.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5 wynosi 20 $\mu g/m^3$.
3. **Ozon (O_3)** jest jedną z form tlenu. Ozon występujący w stratosferze ze względu na swoje właściwości, jest pożądany i bywa czasem nazywany „dobrym" ozonem. Jednak mierzony na stacjach WIOŚ ozon troposferyczny (zwany także przygruntowym) powstaje przy powierzchni ziemi i jest zanieczyszczeniem wtórnym, to znaczy, że nie jest emitowany bezpośrednio do atmosfery, ale powstaje w niej w wyniku reakcji chemicznych inicjowanych przez oddziaływanie światła słonecznego z udziałem zanieczyszczeń (tlenków azotu, tlenku węgla, metanu i niemetanowych lotnych związków organicznych) emitowanych do powietrza, m.in. z sektora transportu, ze składowisk odpadów, z procesów wydobycia gazu ziemnego i przemysłu chemicznego. Pomimo tego, że cząsteczki ozonu

[3] Normy dopuszczalne na podstawie obowiązujących przepisów
https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/annual_assessment_air_quality_info

w stratosferze i troposferze są identyczne, ozon troposferyczny jest wysoce niepożądany i uznawany za zanieczyszczenie powietrza. Zaburza procesy fotosyntezy i inne procesy biochemiczne w roślinach. U ludzi powoduje choroby układu oddechowego. Ze względu na negatywny wpływ na zdrowie człowieka, niekiedy jest nazywany „złym" ozonem.

- ✓ Poziom docelowy dla stężeń 8-godzinnych w przypadku ozonu wynosi 120 $\mu g/m^3$ i może być przekroczony maksymalnie 25 razy w roku kalendarzowym. Natomiast w okresie wegetacyjnym (ustalonym w tej sytuacji od 1 maja do 31 sierpnia) wynosi 18 000 $\mu g/m^3$.
- ✓ Poziom celów długoterminowych dla stężeń 8-godzinnych w przypadku ozonu wynosi 120 $\mu g/m^3$. Natomiast w okresie wegetacyjnym (liczonym od 1 maja do 31 sierpnia) wynosi 6 000 $\mu g/m^3$.
- ✓ Poziom informowania (czas uśredniania – 1 godzina) wynosi 180 $\mu g/m^3$ natomiast poziom alarmowy (czas uśredniania – 1 godzina) to 240 $\mu g/m^3$.

4. **Dwutlenek siarki (SO_2)** – wyjątkowo szkodliwy zarówno dla zdrowia człowieka, jak i całego środowiska (to jedna z głównych przyczyn powstawania kwaśnych deszczy).
   - ✓ Poziom dopuszczalny jednogodzinny dwutlenku siarki wynosi 350 $\mu g/m^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 24 dni w ciągu roku.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki to 125 $\mu g/m^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 3 dni w ciągu roku.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla dwutlenku siarki (czas uśredniania - rok kalendarzowy i pora zimowa tj. okres od 1 października do 31 marca) to 20 $\mu g/m^3$.
   - ✓ Poziom alarmowy dwutlenku siarki (jednogodzinny) to 500 $\mu g/m^3$.
5. **Tlenki azotu (NO_x)** – w tym dwutlenek azotu – są jedną z przyczyn powstawania dziury ozonowej czy smogu.
   - ✓ Poziom dopuszczalny jednogodzinny dwutlenku azotu wynosi 200 $\mu g/m^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 18 dni w ciągu roku.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dwutlenku azotu to 40 $\mu g/m^3$.
   - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego tlenków azotu to 30 $\mu g/m^3$.
   - ✓ Poziom alarmowy dwutlenku azotu (jednogodzinny) to 400 $\mu g/m^3$.
6. **Tlenek węgla** – potocznie zwany czadem, jest gazem silnie trującym, bezbarwnym i bezwonnym, nieco lżejszym od powietrza, co powoduje, że łatwo się z nim miesza i w nim rozprzestrzenia. Potencjalne źródła czadu w pomieszczeniach mieszkalnych to kominki, gazowe podgrzewacze wody, piece węglowe, gazowe lub olejowe i kuchnie gazowe. Powstaje w wyniku niepełnego spalania wielu paliw.
   - ✓ Poziom dopuszczalny 8-godzinny wynosi 10 000 $\mu g/m^3$.
7. **Benzen** – posiada właściwości toksyczne i rakotwórcze. Powstaje w wyniku spalania węgla i oleju, jest obecny w spalinach samochodowych.
   - ✓ Poziom dopuszczalny średnioroczny wynosi 5 $\mu g/m^3$.
8. **Benzo(a)piren** – organiczny związek chemiczny z grupy wielopierścieniowych węglowodorów. Występują w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymie tytoniowym (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 μg tej substancji), w smogu powstającym w wyniku niskiej emisji – przede wszystkim wskutek spalania węgla, w mniejszym stopniu – śmieci (najczęściej tworzyw sztucznych) oraz także częściowo jako emisje transportowe.

Jest substancją toksyczną, rakotwórczą, mutagenną, działającą na rozrodczość i niebezpieczną dla środowiska.

- ✓ Poziom docelowy średnioroczny wynosi 1 ng/m^3 (nanogram benzo(a)pirenu na metr sześcienny powierza; ng – jeden nanogram to jedna miliardowa grama - 0,000000001 g) tj. 0,001 μg/m^3.

9. **Metale ciężkie** (rtęć, kadm, ołów, mangan, chrom) i inne metale odznaczające się toksycznością dla człowieka lub środowiska – szkodliwe dla ludzi, zwierząt i roślin, powodują m.in. przewlekłe zatrucia.
   - ✓ Poziom dopuszczalny średnioroczny dla ołowiu wynosi 0,5 μg/m^3.
   - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla kadmu wynosi 5 ng/m^3 tj. 0,005 μg/m^3.
   - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla niklu wynosi 20 ng/m^3 tj. 0,02 μg/m^3.
   - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla arsenu wynosi 6 ng/m^3 tj. 0,006 μg/m^3.
10. **Dioksyny** – trujące związki chemiczne, często odpowiedzialne za pojawienie się nowotworów, chorób tarczycy, chorób układu sercowo- naczyniowego, cukrzycy czy bezpłodności. Powstają w wyniku procesów przemysłowych, ale również podczas spalania odpadów, a także jako efekt spalania paliw w silnikach spalinowych.

Pojazdy silnikowe odpowiadają za znaczną część całkowitej emisji pyłu zawieszonego, a także za pewną część emisji WWA. Motoryzacja jest też głównym źródłem tlenków azotu oraz całej gamy tzw. lotnych substancji organicznych (volatile organic compounds – VOC) oraz pyłu pochodzącego ze zużywanych opon i klocków hamulcowych. Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie Izbica Kujawska ma emisja ze źródeł komunikacyjnych, co związane jest z przebiegiem dróg, w szczególności dróg wojewódzkich nr 269 i 270.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska **nie występuje uciążliwy przemysł** (huty, koksownie czy elektrownie cieplne), który mógłby być źródłem skażenia powietrza atmosferycznego.

Jedynym z lokalnych problemów środowiskowych (uciążliwe zapachy, występowanie owadów, zamuszenie, pylenie) może być odór z wielkoskalowego chowu zwierząt. Obecne prawo nie daje jednak skutecznych narzędzi do oceny wpływu tego czynnika na środowisko i zdrowie ludzi, a w konsekwencji wyegzekwowanie działań minimalizujących uciążliwości.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych **strefami**, obejmujących obszar całego kraju. Strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza oraz ich nazwy, kody i obszary określił załącznik do Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2024, poz. 54, ze zm.).

Według tego podziału w województwie kujawsko-pomorskim wydzielono 4 strefy: aglomeracja bydgoska, miasto Toruń, miasto Włocławek oraz strefa kujawsko-pomorska. Gmina Izbica Kujawska należy do strefy kujawsko-pomorskiej.

W odniesieniu do pomiarów jakości powietrza, których wyniki opisano, należy wyjaśnić, że pomiary realizowane są w sieci krajowej (ustandaryzowanej) oraz dzięki czujnikowi lokalnemu.

Sieć krajowa oparta jest o pomiary prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy. Dane pozyskiwane z mierników GIOŚ są widoczne w trybie online na portalach i w aplikacji GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce". Jednak bezpośrednio na terenie Gminy Izbica Kujawska nie ma stacji pomiarowej

jakości powietrza GIOŚ / WIOŚ (jest lokalny czujnik). Przeanalizowano dane dla całej strefy kujawsko-pomorskiej, w skład której wchodzi Gmina Izbica Kujawska.

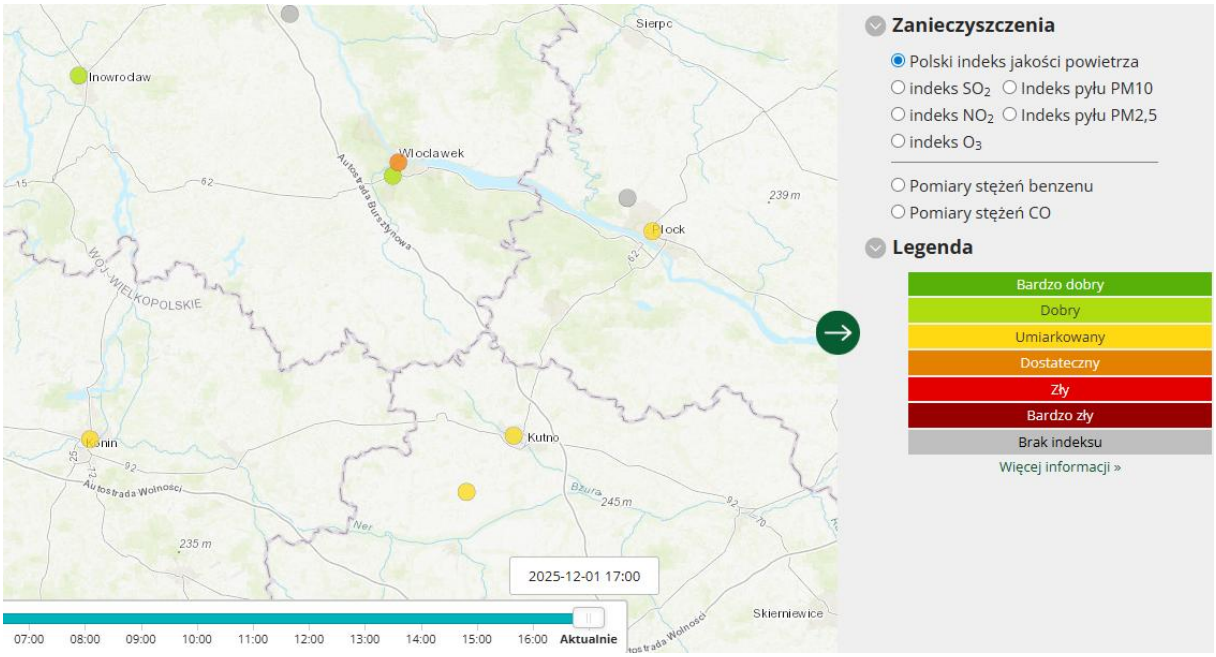

Ryc. 3. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza

Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current

Gmina włączyła się w ogólnopolską kampanię mającą na celu informowanie społeczeństwa o zagrożeniach wynikających z zanieczyszczenia powietrza. W ramach działań w zakresie ochrony powietrza Gmina Izbica Kujawska zakupiła i zamontowała w lipcu 2023 roku **czujnik jakości powietrza** funkcjonujący w systemie Panel Syngeos, które monitorują:

- temperaturę powietrza wyrażona w stopniach Celsjusza,
- wilgotność,
- ciśnienie,
- stężenie pyłów zawieszonych tj. PM1, PM2.5, PM10.

Czujnik jest umieszczony na budynku Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej,.

W okresie sprawozdawczym 2023 i 2024 dało się zauważyć (wg wskazań czujników) poprawę jakości powietrza w Izbicy Kujawskiej.

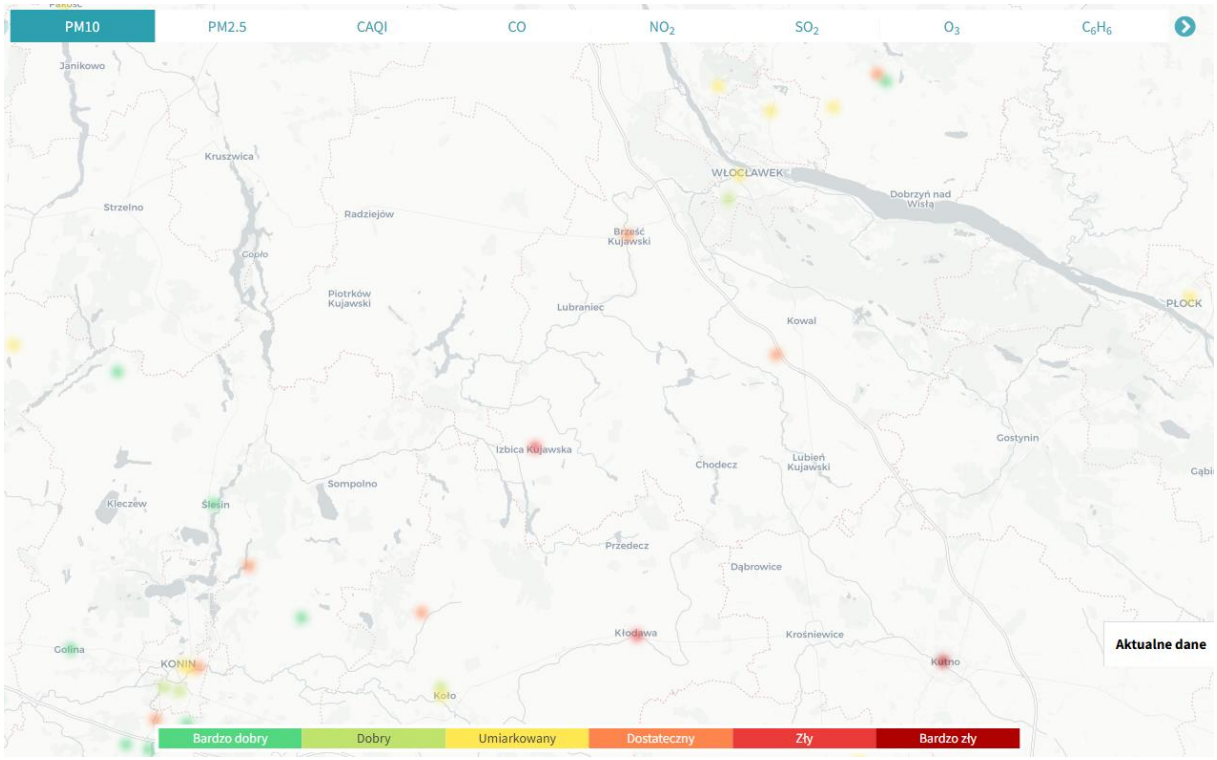

Ryc. 4. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie Gminy Izbica Kujawska

Źródło: https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=1380

Należy zauważyć, że lokalne czujniki pełnią przede wszystkim funkcję edukacyjną. Na podstawie ich wyników nie można ogłaszać alertów, czy wprowadzać ograniczeń. Jednak monitoring jakości powietrza oraz informowanie społeczeństwa o poziomie jego zanieczyszczenia, w połączeniu z edukacją ekologiczną to podstawowe działania mające na celu zabezpieczenie przed skutkami smogu. Wiedząc, jaki jest aktualny i prognozowany na najbliższy czas stan jakości powietrza mieszkańcy mogą świadomie podejmować decyzje dotyczące różnego rodzaju aktywności na wolnym powietrzu, takich jak pójście na spacer czy bieganie.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) **jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas**:

- ✓ klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- ✓ klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto oznaczenie klas:

- ✓ klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- ✓ klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla pyłu zawieszonego PM2,5 i kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy:

- ✓ klasa A1 - oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- ✓ klasa C1 - oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie kujawsko-pomorskiej w latach 2020-2024. Przeanalizowano **dane dla całej strefy kujawsko-pomorskiej**, w skład której wchodzi Gmina Izbica Kujawska.

Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę **kryterium ochrony zdrowia**. Jakość powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej w badanym okresie **poprawiła się**. W latach 2023-2024 nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm notowane w latach poprzednich w zakresie pyłu zawieszonego PM10 (ostatni raz odnotowane w 2022 r.) oraz pyłu zawieszonego PM2,5 (ostatni raz odnotowane w 2021 r.).

W tabeli przedstawiono **klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie kujawsko-pomorskiej** w latach 2020-2024.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy kujawsko-pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa				
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
SO_2 (dwutlenek siarki)	A	A	A	A	A
NO_2 (dwutlenek azotu)	A	A	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A	A	A
C_6H_6 (benzen)	A	A	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	A/A1	A/C1	A/A1	A/A1	A/A1
PM 10 (pył zawieszony)	C	C	C	A	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C	C	C
As (arsen)	A	A	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A	A	A
$O_{3\ dc}$ (ozon – poziom docelowy)	A	A	A	A	A
$O_{3\ dt}$ (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2	D2	D2

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Kolorem oznaczono przekroczenia wartości docelowych / dopuszczalnych.

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy kujawsko-pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja według rodzajów zanieczyszczeń			
		O_3 (dc)	O_3 (dt)	NO_2	SO_2
Strefa kujawsko-pomorska	2020	A	D2	A	A
	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A
	2023	A	D2	A	A
	2024	A	D2	A	A

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, objaśnienia oznaczeń literowych takie same jak w poprzedniej tabeli

Kolorem oznaczono przekroczenia wartości docelowych / dopuszczalnych.

Dodatkowo należy wyjaśnić, że zaliczenie całej strefy kujawsko-pomorskiej do klasy C lub D2 nie oznacza, że przekroczenie wystąpiło bezpośrednio w Gminie Izbica Kujawska. Przyczyna może być poza gminą, w obrębie strefy. Stąd należy wyjaśnić, że Gmina Izbica Kujawska w latach 2023-2024 **znajdowała się w obszarze przekroczeń** biorąc pod uwagę:

cel ochrony: ochrona zdrowia:

- O_3 - ze względu na liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8h (poziom celu długoterminowego);

cel ochrony: ochrona roślin:

- O_3 - ze względu na wartość AOT40 (poziom celu długoterminowego).

Od 2023 r. GIOŚ podaje wyniki stężeń zanieczyszczeń stwierdzone bezpośrednio na terenie Gminy (na podstawie wyników modelowania matematycznego):

1. **PM10** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi 20 $\mu g/m^3$):
- minimum wyniosło 16,3 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 16,0 $\mu g/m^3$ w 2024 r.;
- maksimum wyniosło 18,5 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 17,3 $\mu g/m^3$ w 2024 r.;
- średnia wyniosła 16,8 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 16,4 $\mu g/m^3$ w 2024 r.

2. **PM2,5** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi 10 $\mu g/m^3$):
- minimum wyniosło 10,3 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 9,1 $\mu g/m^3$ w 2024 r.;
- maksimum wyniosło 11,9 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 10,1 $\mu g/m^3$ w 2024 r.;
- średnia wyniosła 10,6 $\mu g/m^3$ w 2023 r. oraz 9,4 $\mu g/m^3$ w 2024 r.

3. **Benzo(a)piren** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi 1 ng/m^3):
- minimum wyniosło 0,23 ng/m^3 w 2023 r. oraz 0,36 ng/m^3 w 2024 r.;
- maksimum wyniosło 0,85 ng/m^3 w 2023 r. oraz 0,84 ng/m^3 w 2024 r.;
- średnia wyniosła 0,29 ng/m^3 w 2023 r. oraz 0,42 ng/m^3 w 2024 r.

W trakcie realizacji dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska realizowana była Uchwała Nr XXIII/128/16 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia **Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Izbica Kujawska**.

Dokument został opracowany w celu ustalenia potrzeb i problemów występujących na opisywanym terenie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wyznaczenie kierunków działań,

które mają przyczynić się do: redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, a także redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Celem realizowanych zadań jest również zapewnienie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wynikających z działań zmniejszających emisję.

Informację o zadaniach zrealizowanych w zakresie **efektywności energetycznej** Gmina Izbica Kujawska publikuje na swojej stronie internetowej, w sprawozdaniach z wykonania budżetu oraz w raportach o stanie Gminy, a także w raportach z realizacji programu ochrony środowiska.

Gmina Izbica Kujawska w latach 2023-2024 kontynuowała program dotacji celowej na **wymianę źródeł ciepła** zasilanych paliwami stałymi w budynkach i lokalach mieszkalnych dla osób fizycznych, będących właścicielami, współwłaścicielami, nieruchomości z terenu Gminy Izbica Kujawska.

- w 2023 r. wymieniono 2 sztuki kotłów na paliwo stałe, kwota dotacji 4 000,00 zł,
- w 2024 r. wymieniono 6 sztuk kotłów na paliwo stałe, kwota dotacji 12 000,00 zł.

Gmina Izbica Kujawska zawarła z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu porozumienie na realizację **Programu „Czyste Powietrze"**. Czyste Powietrze to kompleksowy proekologiczny program, którego celem jest poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu tego celu jest dofinansowanie przedsięwzięć wymiany starych pieców i termomodernizacji, realizowanych przez właścicieli budynków jednorodzinnych.

W wyniku podpisania porozumienia mieszkańcy Gminy Izbica Kujawska planujący wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, korzystać z bezpłatnej pomocy w zakresie pozyskania dofinansowania z Programu „Czyste Powietrze" w uruchomionym gminnym punkcie konsultacyjno- informacyjnym. W punkcie każdy mieszkaniec uzyskuje szczegółowe informacje o aktualnych zasadach Programu, pomoc przy wypełnianiu i składaniu wniosków o dotację, a także przy rozliczaniu przyznanego już dofinansowania.

Wyniki działania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego (PKI) Programu Czyste Powietrze w latach 2023-2024 były następujące:

- liczba złożonych wniosków w 2023 r. - łącznie 54, w tym 3 złożone przez PKI, zrealizowanych 34,
- liczba złożonych wniosków w 2024 r. - łącznie 44, w tym 25 złożonych przez PKI, zrealizowanych 10.

Zgodnie z zapisami zawartego Porozumienia, Gmina Izbica Kujawska prowadzi ponadto systematyczne działania promujące poprawę stanu powietrza m.in. poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych promujących program „Czyste Powietrze".

Istotnym elementem działań służących poprawie jakości powietrza jest **Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB).** Jej celem było stworzenie kompletnej bazy danych, na podstawie której można realizować ustawowe działania m.in. w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków określiła, że każdy właściciel lub zarządca budynku składa do CEEB deklarację dotyczącą źródeł

ciepła i spalania paliw. Osoby, które nie mają możliwości złożenia deklaracji w formie elektronicznej, mogą ją złożyć w formie papierowej do Burmistrza Izbicy Kujawskiej. Właściciele lub zarządcy nowych budynków na zgłoszenie mają 2 tygodnie od momentu uruchomienia źródła ciepła. W przypadku pozostałych urządzeń grzewczych czas na złożenie deklaracji upłynął z końcem czerwca 2022 r. Brak złożenia deklaracji zagrożony jest karą grzywny. Aktualne wyniki z CEEB (stan na 24 września 2025 r.) przedstawiono w tabelach.

Tabela 5. Liczba zainstalowanych źródeł ciepła na terenie Gminy Izbica Kujawska

Źródło ciepła	Liczba zewidencjonowanych źródeł ciepła
Kocioł na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa	1138
Ogrzewanie elektryczne	969
Kocioł na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa	699
Kominek	257
Trzon kuchenny	221
Kocioł gazowy	142
Piec kaflowy	128
Pompa ciepła	80
Ciepło systemowe	23

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków udostępnionych przez Burmistrza Izbicy Kujawskiej

Uchwałą nr LIX/804/23 z dnia 26 czerwca 2023 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego określił **Program ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy kujawsko-pomorskiej - aktualizacja**.[4]

Wcześniej obowiązywała Uchwała nr XXIII/340/20 Sejmiku Województwa Kujawsko Pomorskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu dla strefy kujawsko-pomorskiej.[5]

Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych / docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa kujawsko-pomorskiego w danym roku kalendarzowym.

Bezpieczny poziom w tym zakresie jakości powietrza można osiągnąć tylko poprzez zdecydowane ograniczenie stosowania paliw stałych. Jednym z narzędzi mających ułatwić to zadanie jest program priorytetowy **„Czyste Powietrze”**. Umożliwia on dofinansowanie

[4] Zmianę POP z 2023 r. opublikowano na stronie https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2023/4381/

[5] POP z 2020 r. dostępny jest na stronie https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2020/3479/

kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Aktualne informacje dotyczące programu są publikowane m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska.[6]

Warto rozważyć skorzystanie z programu **„STOP SMOG"**. Program „Stop Smog" wspiera wymianę bądź likwidację źródeł ciepła i termomodernizację w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Możliwa jest realizacja przedsięwzięć w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych polegających na: wymianie lub likwidacji wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, termomodernizacji, podłączeń do sieci ciepłowniczej lub gazowej, zapewnieniu budynkom dostępu do energii z instalacji OZE, zmniejszeniu zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na energię dostarczaną na potrzeby ich ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej. Szczegółowe informacje dotyczące programu „Stop Smog" są dostępne na internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska.[7]

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska zarządza innymi projektami służącymi ochronie powietrza i klimatu.[8] Są nimi:

a. Ulga termomodernizacyjna – ulga polega na odliczeniu od podstawy obliczenia podatku (przychodów – w przypadku podatku zryczałtowanego) wydatków poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w jednorodzinnym budynku mieszkalnym.
b. Ciepłe Mieszkanie – program na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych,
c. Mój prąd – celem programu jest wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej,
d. Moje ciepło - program wspiera rozwój ogrzewnictwa indywidualnego i rozwój energetyki prosumenckiej w obszarze powietrznych, wodnych i gruntowych pomp ciepła w nowych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych.

Na poziomie województw tworzone są **uchwały antysmogowe**.

Uchwałą nr VIII/136/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego wprowadził na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw tzn. przyjął tzw. **uchwałę antysmogową**.[9]

W dniu 30 sierpnia 2021 r. Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego przyjął uchwałę Nr XXXV/510/21 zmieniającą uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa

[6] Informacja o programie priorytetowym Czyste Powietrze https://czystepowietrze.gov.pl/
[7] Informacja o programie „Stop Smog" są dostępne na stronie https://czystepowietrze.gov.pl/inne-programy/stop-smog
[8] Informacja o projektach są dostępne na stronie https://czystepowietrze.gov.pl/inne-programy
[9] Uchwała antysmogowa została opublikowana na stronie https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2019/3743/

kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.[10]

W dniu 30 listopada 2023 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podał do publicznej wiadomości informację o odstąpieniu od projektu uchwały zmieniającej uchwałę Nr VIII/136/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw określonego w uchwale Nr 40/2156/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 października 2023 r.

Ograniczenia i zakazy wymienione w akcie prawa miejscowego obowiązują wszystkich użytkowników instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: piece, kominki i kotły, w tym kotły wchodzące w skład zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Wprowadzenie uchwały antysmogowej dla województwa kujawsko-pomorskiego spowodowało, że **zakazane jest stosowanie następujących paliw**:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- paliw w postaci sypkiej, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15%,
- biomasy stałej o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Określono następujące **terminy wymiany kotłów**:

- do 31 grudnia 2023 r. należało wymienić kotły niespełniające żadnych standardów emisyjnych (kotły bezklasowe tzw. kopciuchy i kotły poniżej klasy 3), gdyż zakaz ich użytkowania obowiązuje od 1 stycznia 2024 r.,
- do 31 grudnia 2027 r. należy wymienić kotły poniżej klasy 5, ponieważ zakaz ich użytkowania będzie obowiązywał od 1 stycznia 2028 r.

Docelowo na terenie województwa kujawsko-pomorskiego dopuszczone jest eksploatowanie instalacji na paliwo stałe spełniające minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, a także wymagań określonych w pkt 1 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe. Wymiana lub dostosowanie ogrzewaczy niespełniających powyższych wymogów musi nastąpić do 31 grudnia 2029 r., gdyż zakaz ich użytkowania będzie obowiązywał od 1 stycznia 2030 r.

Działaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza powinny być:

- systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych budynków co przekłada się na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło,

[10] Zmiana uchwały antysmogowej została opublikowana na stronie https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2021/4347/

- wyeliminowanie spalania paliw złej jakości w piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania odpadów w paleniskach domowych,
- ograniczenie emisji liniowej (z dróg) np. poprzez poprawę stanu transportu publicznego,
- usprawnienie ruchu, w celu zmniejszenia emisji spalin,
- budowa ścieżek rowerowych,
- rozwój technologii energooszczędnych,
- zwiększanie udziału OZE,
- rozbudowa sieci gazowej,
- budowa zorganizowanych systemów ciepłowniczych (np. wspólnych kotłowni w budynkach wielorodzinnych).

3.1.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Przez teren Gminy Izbica Kujawska przebiegają elementy infrastruktury przesyłowej będące własnością Gaz SYSTEM S.A.[11] Jest to rurociąg produktów naftowych PERN „Przyjaźń" S.A. – z Płocka do bazy koncernu PKN ORLEN S.A. w Ostrowie Wielkopolskim oraz gazociąg DN 500.

Z punktu widzenia zaopatrzenia w gaz mieszkańców i przedsiębiorstw z terenu Gminy Izbica Kujawska, ważniejsza jest jednak infrastruktura dystrybucyjna. Systemem dystrybucyjnym gazu na opisywanym obszarze zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy. Do odbiorców dystrybuowany jest gaz ziemny wysokometanowy, rodzina 2, grupa E zgodnie z normą PN-C-04753. Inwestycje przyłączeniowe realizowane są na bieżąco po uzyskaniu parametrów technicznych i finansowych i potrzeb zgłaszanych przez klientów.

Rozwój **sieci gazowej** jest słaby. Sieć dystrybucyjna doprowadza gaz sieciowy tylko do mieszkańców Izbicy Kujawskiej i sołectwa Kazimierowo. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wyniósł tylko 5,6 %. Długość czynnej sieci gazowej ogółem wyniosła 28,0 km, w tym 19,2 km sieci przesyłowej i 8,8 km sieci dystrybucyjnej. Na koniec 2024 r. zewidencjonowano 170 czynnych przyłączy gazowych do budynków. Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w całym 2024 r. wyniosło 1 989,6 MWh, w tym 1 979,0 MWh na ogrzewanie mieszkań.

Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy Izbica Kujawska będzie miał miejsce, jednak niezbędnymi elementami do tego rozwoju jest spełnienie kryteriów technicznych przez odbiorców oraz zapewnienie ekonomicznej opłacalności inwestycji. Kluczowe znaczenie dla rozbudowy sieci gazociągowej ma ilość chętnych odbiorców komercyjnych.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska **nie ma rozbudowanej sieci ciepłowniczej.**

System zaopatrzenia w ciepło opiera się na indywidualnych źródłach, większej mocy w przypadku kotłowni zaopatrujących w ciepło budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej lub mniejszej mocy ogrzewające budownictwo indywidualne.

[11] https://mapa.gaz-system.pl/

Stosowane jest przede wszystkim spalanie paliw stałych (węgiel i drewno) oraz paliw gazowych. Zwiększa się udział źródeł odnawialnych. Istniejące źródła ciepła polegające głównie na paliwach stałych systematycznie powinny być zastępowane odnawialnymi źródłami energii i nowymi kotłami. Źródła ciepła opalane węglem charakteryzują się wysoką emisją. Ponadto wykorzystywane w nich urządzenia grzewcze mają z reguły niewielką sprawność cieplną, a kominy wyprowadzające spaliny do powietrza są niskie, co wydatnie utrudnia rozcieńczanie strugi zanieczyszczeń w powietrzu. Istnieje więc konieczność wymiany kotłów na spełniające normy środowiskowe, a także rozwoju OZE.

3.1.4. Źródła energii odnawialnej

Niniejszy program przewiduje rozwój mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła czyli źródeł OZE indywidualnych, małej mocy, montowanych np. w gospodarstwach jednorodzinnych. Natomiast pozostałe źródła OZE nie są zadaniem wynikającym z niniejszego programu. Ich ewentualna budowa będzie zależna od decyzji inwestorów i zakresu właściwych procedur, jakich ci inwestorzy dokonają.

Analizując czynniki atmosferyczne występujące na terenie Gminy Izbica Kujawska należy stwierdzić, że dają one możliwość **pozyskiwania odnawialnej energii elektrycznej z siły wiatru**. Według danych Ośrodka Meteorologii IMGW Gmina Izbica Kujawska znajduje się w II (bardzo korzystnej) pod względem zasobów energii wiatru (z pięciu możliwych). Do jej produkcji wymagane jest jednak sytuowanie na obszarze jednostki masztów elektrowni wiatrowych.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne (np. konieczność zachowania odpowiedniej odległości od zabudowań) i przyrodnicze (występowanie obszarów cennych przyrodniczo) możliwości lokowania turbin wiatrowych w Gminie Izbica Kujawska są ograniczone. Należy indywidualnie rozważyć zasadność budowy takich instalacji w odniesieniu do potencjalnych, konkretnych projektów takich inwestycji.

Korzystnymi dla środowiska przyrodniczego źródłami OZE są także wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem **promieniowania słonecznego**.

Istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego.

Kolejnym źródłem energii odnawialnej są **wody geotermalne**. Wykorzystanie energii wód średnio i niskotemperaturowych powinno się odbywać głównie w gminnych systemach ciepłowniczych, wytwarzających przez cały rok ciepłą wodę użytkową i zapewniających pełne wykorzystanie odwiertu. Wydobycie wód średnio i niskotemperaturowych, z uwagi na mniejszą głębokość występowania zbiorników (1 500-2 000 m) niesie za sobą mniejsze ryzyko ekonomiczne, ale jest też mniej korzystne pod względem energetycznym.

Pompy ciepła są źródłem energii odnawialnej, które z uwagi na coraz większą sprawność energetyczną należy propagować na terenie opisywanej jednostki. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią.

Możliwość pozyskiwania energii odnawialnej stwarza również **energetyka wodna**. Elektrownie wodne są dość tanim źródłem energii i mogą szybko zmieniać generowaną moc w zależności od zapotrzebowania. Ich wadą jest ograniczona liczba lokalizacji, w których można je budować oraz wysoki koszt budowy. Powodowane są jednak znaczne zmiany w środowisku poprzez zahamowanie naturalnego biegu rzeki i tworzenie zbiorników retencyjnych. Na terenie Gminy Izbica Kujawska nie funkcjonują małe elektrownie wodne. Nie planuje się budowy tego typu obiektów.

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2022 r. poz. 1378 z późn. zm.) **biomasa** to ulegająca biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, w tym substancje roślinne i zwierzęce, leśnictwa i związanych działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, przetworzoną biomasę, w szczególności w postaci brykietu, peletu, toryfikatu i biowęgla, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych lub komunalnych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów. Potencjał naturalny Gminy Izbica Kujawska oraz jej rolniczy charakter stwarzają **dobre warunki do rozwoju energetyki odnawialnej, produkcji energii z odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, a także upraw roślin energetycznych**. Gmina posiada korzystne warunki do uprawy roślin energetycznych.

Warto zauważyć, że Gmina realizowała już rozwój OZE. W ramach dwóch projektów z zakresu wyposażania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Izbica Kujawska w instalacje OZE, powstało 57 mikroinstalacji o łącznej mocy 472,35 kW, co pozwoliło istotnie zmniejszyć emisję CO_2.

W ramach pierwszego projektu zainstalowano na terenie Gminy 26 mikroinstalacje o łącznej mocy 184,69 kW, w tym 4 dla budynków użyteczności publicznej: (Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Izbicy Kujawskiej, Szkoła Podstawowa nr 2 im. gen. Augustyna Słubickiego w Izbicy Kujawskiej, Szkoła Podstawowa w Błennie, Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej).

Natomiast w ramach drugiej edycji projektu zainstalowano 31 mikroinstalacji o łącznej mocy 287,66 kW: 28 mikroinstalacji fotowoltaicznych dla osób fizycznych i trzech mikroinstalacji na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Izbica Kujawska (Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Izbicy Kujawskiej, Oczyszczalnia Ścieków w Izbicy Kujawskiej, Stacja Uzdatniania Wody w Izbicy Kujawskiej).

W ramach trzeciej edycji zamontowano instalacje fotowoltaiczne o mocy 14,8 kWp na potrzeby budynku użyteczności publicznej na terenie Gminy Izbica Kujawska (Stacja Uzdatniania Wody w Wietrzychowicach, której eksploatacja wiąże się z wysokim zużyciem energii elektrycznej) oraz zamontowano instalacje fotowoltaiczne o łącznej mocy 382,95 kWp na 55 budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Izbica Kujawska. W ramach trzeciego edycji zamontowano również 13 pomp ciepła, każda o mocy 8,5 kW w 13 budynkach mieszkalnych usytuowanych na terenie Gminy Izbica Kujawska.

Obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii powinno przybywać, pod warunkiem, że instalacje wykorzystujące OZE będą bardziej dostępne, a ich ceny zaczną spadać lub dostępne będzie dofinansowanie do JST na tego typu zadania. Największe przyrosty mogą wystąpić w wykorzystaniu paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Istotną rolę w propagowaniu energetyki odnawialnej pełnić powinien Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej.

3.1.5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W formie tabelarycznej przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	**Słabe strony**
Czynniki wewnętrzne	– poprawa jakości powietrza na tle wielolecia, – występowanie lokalnego czujnika jakości powietrza w Gminie, – brak uciążliwego dla środowiska przemysłu, – podejmowanie licznych działań na rzecz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, np. wymiana źródeł ogrzewania, rozwój OZE, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju indywidualnych instalacji OZE oraz systematyczny rozwój OZE.	– występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza (ozon) - pogorszenie jakości powietrza w sezonie jesienno-zimowym, – brak możliwości zorganizowania systemu ciepłowniczego, dominacja indywidualnych, wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania, – występowanie stężeń ozonu ponad wartości dopuszczalne dla strefy kujawsko-pomorskiej, – niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – perspektywa rozbudowy sieci gazowej, – promowanie roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie).	– brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO_2, oraz porozumienia w sprawie polityki klimatycznej UE, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca liczba pojazdów na drogach, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza granicami gminy, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez Burmistrza Izbicy Kujawskiej i Policję.

Źródło: opracowanie własne

3.1.6. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza" to:

- konieczność podjęcia działań zmierzających do dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu np. termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ogrzewania,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wiatrowej i biomasy oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- wdrażanie działań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (mitygacja),
- realizacja zadań przewidzianych w dokumencie pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" (SPA2020), który stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu,
- wykorzystanie zaleceń wskazanych na stronie internetowej klimada.mos.gov.pl, gdzie znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu,
- zmniejszanie emisji dwutlenku węgla poprzez zmianę ogrzewania na nisko- bądź zeroemisyjne i termomodernizację budynków.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza" to:

- nawalne deszcze, gwałtowne wiosenne roztopy powodujące powodzie,
- długotrwałe okresy suszy stanowiące zagrożenie dla poboru wód do sieci wodociągowej,
- nierównomierne opady, zagrażające trwałemu i stabilnemu wzrostowi upraw rolniczych,
- wichury powodujące straty materialne w infrastrukturze, zniszczenia budynków czy zagrożenie dla ludzi,
- wiosenne przymrozki przynoszące straty w uprawach rolniczych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza" to:

- informowanie mieszkańców o możliwych dofinansowaniach w zakresie zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- wspieranie potencjalnych beneficjentów np. Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w zakresie wypełniania wniosków,
- informowanie o wymogach prawnych i zapisach dokumentów wyższego szczebla, np. o wymogach wprowadzonych „uchwałą antysmogową",
- zajęcia i konkursy w szkołach dotyczące możliwych sposobów ochrony powietrza i klimatu.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza" to:

- wykorzystanie danych zawartych w corocznie publikowanych przez GIOŚ rocznych ocenach jakości powietrza,
- bieżący monitoring jakości powietrza dzięki lokalnym czujnikom jakości powietrza,
- sprawozdawczość w zakresie realizacji gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej czy wojewódzkich planów ochrony powietrza.

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, ciężarowe, motocykle), place budowy, miejsca publiczne, rolnicze użytkowanie pojazdów i urządzeń, zakłady produkcyjne i przetwórcze, warsztaty naprawcze, urządzenia chłodnicze (zewnętrzne).

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (LAeq), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku stosuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Hałas komunikacyjny

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych.

Do głównych przyczyn narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu dróg należą: duże natężenia ruchu pojazdów, duże udziały pojazdów ciężarowych w ruchu, duże prędkości pojazdów, zły stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni drogowych, nieefektywna urbanistyka i brak jednoznacznych zapisów w przepisach dotyczących planowania przestrzennego uwzględniających kryterium hałasu.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy administruje na terenie Gminy Izbica Kujawska odcinkami dróg wojewódzkich o numerach: 269 i 270 o długości łącznej 18,187 km:

1. Droga wojewódzka nr 269 relacji: Szczerkowo – Izbica Kujawska – Chodecz – Choceń – Kowal przebiega przez Gminę Izbica Kujawska na dwóch odcinkach:

- od km 12+131 do km 17+077, tj. na długości 4,946 km, stan techniczny nawierzchni zadowalający,
- od km 20+150 do km 28+811, to jest na długości 8,661 km, stan techniczny nawierzchni dobry.

2. Droga wojewódzka nr 270 relacji: Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło przebiega przez Gminę Izbica Kujawska na dwóch odcinkach:

- od km 20+326 do km 21+090, tj. na długości 0,764 km, stan techniczny nawierzchni dobry,
- od km 22+422 do km 26+238, to jest na długości 3,816 km, stan techniczny nawierzchni zadowalający.

W latach 2023-2025 ZDW w Bydgoszczy nie przeprowadzał pomiarów hałasu na terenie Gminy Izbica Kujawska.

Prowadzone były natomiast cztery inwestycje obejmujące lata 2023-2025 tj.

1. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 269 Szczerkowo - Izbica Kuj. - Chodecz - Choceń - Kowal m. Izbica Kuj. od km 17+077 do km 17+700, na odcinku o długości 0,623 km. Zadanie zrealizowano w 2024 r. za kwotę 5 517 514,53 zł.
2. Odnowa nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 269 na odcinku Izbica – Chotel od km 17+700 do km 20+150, o długości 2,450 km. Zadanie zrealizowano w 2025 r. za kwotę 4 548 056,35 zł.
3. Odnowa nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 270 na odcinku Milżyn - Skaszyn od km 18+250 do km 21+500, o długości 3,250 km. Zadanie zrealizowano w 2025 r. za kwotę 6 245 760,45 zł.
4. Odnowa nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 270 na odcinku Izbica Kujawska (DW 269) – granica województwa od km 26+238 do km 30+976, o długości 4,738 km. Zadanie zrealizowano w 2025 r. za kwotę 8 475 149,20 zł.

Do realizacji w latach 2026-2027 ZDW w Bydgoszczy zaplanował likwidację osuwiska na drodze wojewódzkiej nr 269 na odcinku Szczerkowo - Kowal w m. Chotel od km 20+150 do 20+350. Nie zaplanowano innych inwestycji.

Połączenia lokalne realizowane są na **drogach powiatowych i gminnych**. Stan tych dróg jest zróżnicowany. Po okresie zimowym występują ubytki, wymagające bieżących napraw utrzymaniowych, a niektóre odcinki wymagają przebudowy lub remontu w celu naprawy jezdni. Sukcesywnie realizowane są naprawy i remonty dróg gminnych, jednak jest to uzależnione przede wszystkim od ograniczonych środków funduszy na realizację tego celu. Zadania zrealizowane na szczeblu gminnym wykazywane są w dwuletnich raportach z realizacji programu ochrony środowiska, sprawozdaniach budżetowych i raportach o stanie Gminy.

Należy zauważyć, że rodzaj nawierzchni drogi ma znaczenie z punktu widzenia środowiska z minimum dwóch powodów:

- na drogach nieutwardzonych istotny jest problem pylenia z dróg podczas ruchu pojazdów, co nie jest istotne na drogach o nawierzchni asfaltowej czy betonowej,
- drogi o zniszczonej i „dziurawej" nawierzchni sprzyjają powstawaniu hałasu podczas przejazdów samochodów – słyszalna praca amortyzatorów, wibracje elementów pojazdów, co ma ograniczone znaczenie podczas przejazdu po nawierzchni równiej, gładkiej.

Dlatego prezentuje się długość dróg gminnych według nawierzchni (stan na 2024 r.):

- drogi gminne o nawierzchni twardej 146,1 km, w tym o nawierzchni twardej ulepszonej 133,4 km,
- drogi gminne o nawierzchni gruntowej 62,6 km,
- łącznie daje to 208,7 km dróg gminnych.

Na drogach gminnych nie prowadzi się pomiarów natężenia ruchu i monitoringu hałasu.

Biorąc pod uwagę dane w zakresie układu komunikacyjnego, należy odnieść się do pomiarów hałasu i natężenia ruchu.

W zakresie monitoringu hałasu komunikacyjnego przeanalizowano dane dostępne w opracowaniach: „Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-

komorskiego" za lata 2023-2024, które opracował Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy.[12]

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska poinformował, że **w latach 2023-2024 nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Izbica Kujawska**.

W dniu 17 czerwca 2024 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął Uchwałę Nr III/72/24 w sprawie określenia „**Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego**".[13] Wcześniej obowiązywała Uchwała Nr XX/370/16 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich województwa kujawsko-pomorskiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie. Osobny program dotyczył dróg krajowych i linii kolejowych, które na terenie Gminy Izbica Kujawska nie występują.

Odpowiedzialnymi za realizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego są zarządcy infrastruktury drogowej i kolejowej (tj. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, PKP Polskie Linie Kolejowe Sp. z o.o.).

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego (POH) jest dokumentem strategicznym, który stanowi istotny element długookresowej polityki w zakresie ochrony mieszkańców województwa przed hałasem w środowisku.

Celem programu jest:

- zapobieganie powstawaniu hałasu w środowisku,
- poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez działania ograniczające poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne, tj. na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy jak również wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych - tzw. ochrona czynna,
- zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku - tzw. ochrona bierna.

Podstawą do opracowania wyżej wymienionego programu ochrony środowiska przed hałasem były m.in. **strategiczne mapy hałasu**.

Z analizy strategicznych map hałasu oraz Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego wynika, że żadna z dróg wojewódzkich przebiegających przez Gminę Izbica Kujawska (w jej granicach) nie została ujęta w wyżej wymienionych opracowaniach. Wynika to z faktu, że po odcinkach tych dróg przemieszcza się mniej niż 3 mln pojazdów silnikowych rocznie (tj. 8219 pojazdów na dobę). Natomiast drogi krajowe i linie kolejowe nie przebiegają przez opisywany teren.

[12] Wyniki monitoringu hałasu są dostępne na stronie https://www.gov.pl/web/gios/halas-lista-kujawsko-pomorskie

[13] Program ochrony środowiska przed hałasem oraz strategiczne mapy hałasu dostępne są na stronie https://bip.kujawsko-pomorskie.pl/4407/srodowisko-programy-i-plany-programy-ochrony-srodowiska-przed-halasem-i-strategiczne-mapy-halasu.html

Odniesiono się również do **natężenia ruchu pojazdów**, które jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany w ostatnich latach przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Generalnymi Pomiarami Ruchu objęte są drogi krajowe (nie występują na opisywanym terenie) i wojewódzkie. GPR przeprowadzane są co 5 lat. Pomiary w ramach GPR 2020 wydłużono na rok 2021, ze względu na pandemię. Na wszystkich odcinkach przebiegających przez Gminę Izbica Kujawska obserwuje się systematyczne zwiększanie średniego dobowego ruchu pojazdów silnikowych co może przekładać się na uciążliwości akustyczne.

W tabeli przedstawiono dane dotyczące natężenia ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Gminy Izbica Kujawska (wg GPR 2020/2021) porównując je do natężenia ruchu 5 lat wcześniej (wg GPR 2015).

Tabela 7. Porównanie natężenia ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg wojewódzkich 269 i 270 na terenie Gminy Izbica Kujawska wg GPR 2015 i GPR 2020/2021

Nr drogi	GPR	Droga wojewódzka nr 269		Droga wojewódzka nr 270	
Odcinek pomiarowy	rok wykonania pomiarów natężenia ruchu	granica województwa – Izbica Kujawska	Izbica Kujawska – granica województwa	Brześć Kujawski – Izbica Kujawska	Izbica Kujawska – granica województwa
Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych **ogółem** (pojazdów na dobę)	GPR 2015	1562	996	3333	2622
	GPR 2020	2003	1292	3492	3222
Motocykle	GPR 2015	23	27	20	34
	GPR 2020	44	29	20	22
Samochody osobowe, mikrobusy	GPR 2015	1254	817	2537	2032
	GPR 2020	1617	1101	2625	2494
Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	GPR 2015	110	88	307	231
	GPR 2020	224	131	338	197
Samochody ciężarowe bez przyczepy	GPR 2015	41	23	133	71
	GPR 2020	49	11	119	161
Samochody ciężarowe z przyczepą	GPR 2015	76	19	303	228
	GPR 2020	51	11	369	334
Autobusy	GPR 2015	8	8	23	18
	GPR 2020	11	4	9	11
Ciągniki rolnicze	GPR 2015	14	14	10	8
	GPR 2020	7	5	12	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników GPR 2015 i GPR 2020/2021

Na terenie Gminy Izbica Kujawska nie występują źródła hałasu komunikacyjnego innego niż drogowy z uwagi na brak czynnej linii kolejowej, tramwajowej czy lotniska.

Podsumowując, głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu na opisywanym terenie jest drogowy ruch komunikacyjny. W związku z tym niezbędna jest kontynuacja działań obejmujących: kompleksowe planowanie zagospodarowania przestrzennego większych układów przestrzennych, realizacja obwodnic, stosowanie zieleni izolacyjnej oraz stała dbałość o właściwy stan nawierzchni dróg.

Jednym z narzędzi, które Gmina może stosować w celu ograniczenia hałasu jest właściwe planowanie przestrzenne. Powinno ono uwzględniać strefowanie zabudowy, co oznacza, że najbliżej źródła hałasu np. drogi powinny być zaplanowane ewentualne ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna, drogi wewnętrzne i parkingi. Dalej mogą być zlokalizowane zabudowa usługowa i gospodarcza – teren ekranizujący nie podlegający standardom akustycznym, następnie zabudowa mieszkaniowo-usługowa wielorodzinna, zagrodowa – teren podlegający podwyższonym wartościom standardów akustycznych. Jeszcze dalej od drogi warto zaplanować zabudowę mieszkaniowo-usługową wielorodzinną, zagrodową – teren podlegający podwyższonym wartościom standardów akustycznych, a najdalej od źródła hałasu powinny być usytuowane zabudowa oświaty, zabudowa jednorodzinna – teren podlegający obniżonym wartościom standardów akustycznych.[14]

Ważnym elementem ograniczania hałasu komunikacyjnego jest **rozwój transportu publicznego**. Gmina Izbica Kujawska podejmuje inicjatywy promujące transport zbiorowy m.in. poprzez dofinansowanie do biletów do transportu autobusowego dla dzieci i młodzieży.

Łatwo dostępny transport dobrej jakości powinien umożliwiać skorzystanie z usług publicznych gwarantujących właściwy poziom życia, wówczas mieszkańcy mniejszych miejscowości mogą uniknąć komunikacyjnego wykluczenia. Kiedy brakuje sprawnego transportu pasażerskiego, może dochodzić do tzw. wykluczenia transportowego zarówno określonych grup społecznych, jak i całych terenów. Dla zrównoważonego - zintegrowanego rozwoju Gminy Izbica Kujawska, poprawa dostępności infrastruktury transportowej i komunikacyjnej jest potrzebą kluczową.

Bez poprawy jakości transportu publicznego (np. inwestycje w tabor, dostosowanie częstotliwości kursów do potrzeb pasażerów) można spodziewać się dalszego spadku zainteresowania komunikacją zbiorową, przy jednoczesnym wzroście liczby samochodów osobowych poruszających się po terenie gminy, co skutkować będzie zwiększeniem uciążliwości akustycznych.

Ważnym komponentem infrastruktury służącym zmniejszeniu hałasu są **drogi rowerowe**. Niestety na terenie Gminy Izbica Kujawska nie ma rozwiniętej sieci dróg rowerowych, gdyż wg danych GUS, na koniec 2024 r. było tylko 2,2 km dróg rowerowych. Należy dążyć do rozwoju w tym zakresie.

Hałas przemysłowy

Na opisywanym terenie, nie ma wielkich zakładów przemysłowych, natomiast istnieje wiele małych zakładów produkcyjnych, usługowych oraz handlowych. Hałas przemysłowy na terenie Gminy Izbica Kujawska jest istotny, z uwagi na dużą aktywność gospodarczą mieszkańców – szereg

[14] Zasady strefowania opisano na podstawie https://www.powietrze.mazovia.pl/uploaded_images/1557922987_halas-komunikacyjny-zrodla-i-metody-przeciwdzialania.pdf

warsztatów naprawczych, obiektów wyposażonych w urządzenia wentylacyjne i chłodnicze zewnętrzne, usytuowanych niejednokrotnie pośród lub w niewielkiej odległości od zabudowy mieszkaniowej. Ponadto, hałas emitowany jest w związku z działalnością wydobywczą i transportową związaną z eksploatacją złóż.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska dominują jednak małe zakłady produkcyjno – usługowe, których wpływ na klimat akustyczny ograniczony jest do obszaru prowadzenia działalności. **Starosta Włocławski dla terenu Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024 nie wydawał decyzji dotyczących hałasu.**

Należy wyjaśnić, że w przypadku stwierdzenia przez właściwy organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez Głównego / Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązanego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu może zainicjować pismo informujące o potencjalnej możliwości przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas komunalny i rolniczy

Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom, rekreacji, rozrywki i sportu. Z ich działalnością związany jest dyskomfort akustyczny. W okresie letnim okresową uciążliwość akustyczną powodują imprezy plenerowe.

Obszary rolnicze zajmują na terenie Gminy Izbica Kujawska znaczne powierzchnie, w związku z czym hałas emitowany przez maszyny rolnicze jest istotnym szkodliwym czynnikiem środowiskowym. W związku z tym, część mieszkańców opisywanego obszaru może być narażona na hałas pochodzenia rolniczego. Spośród maszyn stosowanych w rolnictwie, generujących hałas, największe zagrożenie dla narządu słuchu stwarzają ciągniki rolnicze, kombajny zbożowe oraz maszyny warsztatowo-budowlane, a zwłaszcza pilarki tarczowe. Opisywany hałas ma jednak znaczenie lokalne i występujące jedynie czasowo w trakcie wykonywania prac w rolnictwie. Na obszarach rolniczych nie uznaje się tego rodzaju hałasu jako szczególnie uciążliwy, gdyż jest po prostu związany z lokalnym rolnictwem.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska występują obszary leśne. Podczas prowadzenia prac w lesie może występować czasowo i lokalnie hałas związany z pracą pojazdów, maszyn i urządzeń np. pilarek.

3.2.1. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 8. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– ograniczona terytorialnie liczba źródeł hałasu, – modernizacja dróg w miarę możliwości finansowych, – uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ochrony akustycznej obszaru.	– duże natężenie hałasu komunikacyjnego na drogach tranzytowych, tj. drogach wojewódzkich nr 269 i 270, – brak rozwiązań technicznych eliminujących narażenie na hałas, np. ekranów akustycznych w ciągu dróg wojewódzkich, – dominacja transportu indywidualnego (własny samochód), – brak sieci dróg rowerowych.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– upowszechnianie idei niskoemisyjnego transportu, – położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – produkcja cichszych samochodów, technologie redukujące hałas.	– brak monitoringu hałasu na opisywanym terenie, – wysokie koszty rozbudowy transportu przyjaznego środowisku naturalnemu, – stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

Źródło: opracowanie własne

3.2.2. Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem" to:

- uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem,
- stosowanie zieleni izolacyjnej,
- rozsądne korzystanie z urządzeń chłodniczych i grzewczych (tylko w razie konieczności),
- optymalizacja ruchu drogowego, modernizacja nawierzchni,
- rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego,
- rozwój infrastruktury rowerowej,

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem" to:

- awarie urządzeń chłodniczych i grzewczych powodujące nadmierny hałas,
- przypadki losowe, uszkodzenia pojazdów, maszyn i urządzeń emitujących nadmierny hałas.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem" to:

- promowanie transportu zbiorowego i wspólnych przejazdów jako alternatywy dla pojazdów indywidualnych,
- wsparcie ruchu pieszego (np. poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych, chodnikach, wzdłuż dróg),

- promocja transportu rowerowego m.in. poprzez rozwój infrastruktury.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem" to:

- wykorzystanie wyników monitoringu hałasu realizowanego przez GIOŚ,
- monitorowanie wyników poziomu hałasu wykazywanych przez zarządców dróg,
- kontrola hałasu w „zakładach" przez WIOŚ w Bydgoszczy.

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

3.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem elektroenergetycznego **systemu przesyłowego** i zarządcą linii najwyższych napięć są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. W oparciu o analizę danych PSE S.A. można stwierdzić, że przez opisywany teren nie przebiega linia najwyższych napięć.[15]

Operatorem sieci elektroenergetycznej na opisywanym terenie jest Energa S.A. Gmina zasilana jest z Głównego Punktu Zasilania GPZ 110/15 kV składającego się z dwóch transformatorów, każdy po 25 MVA.

Przez teren Gminy Izbica Kujawska przebiegają:

1. Linie **wysokiego** napięcia: 110 kV Babiak – Lubień oraz 110 kV Ignacewo – Lubraniec. Długość linii wysokiego napięcia to 19,5 km, w całości są to linie napowietrzne.
2. Linie **średniego** napięcia (ciąg SN): GPZ Babiak – Kłodawa, GPZ Lubraniec – Izbica, GPZ Lubraniec – Osiecz, GPZ Lubraniec – Topólka. Długość linii średniego napięcia to 135,4 km, w tym 7,6 km kablowych i 127,8 km napowietrznych.
3. Linie **niskiego** napięcia o długości 296,4 km, w tym 44,0 km kablowych i 252,4 km napowietrznych.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska funkcjonują instalacje odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy 5,047 MW. Zgodnie z danymi Energa S.A. , do którego systemu włączone są te instalacje działają:

- instalacje wykorzystujące energię słoneczną: 129 instalacji o łącznej mocy 1,301 MW na terenie Izbicy Kujawskiej oraz 305 instalacji o łącznej mocy 2,316 MW na terenach wiejskich,
- instalacje wykorzystujące energię wiatrową o łącznej mocy 1,430 MW na obszarach wiejskich.

Stan infrastruktury elektroenergetycznej jest dobry.

Spółka Energa poinformowała, że w latach 2023-2024 dokonywała niezbędnej rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznej wynikającej z konieczności zasilania obecnych odbiorców w energię elektryczną z zachowaniem wymaganych parametrów sieci i jakości energii elektrycznej, a także nowych odbiorców w związku z zawieranymi umowami o przyłączenie w oparciu o wydane warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

[15] Schemat przebiegu linii najwyższych napięć znajduje się na stronie https://www.pse.pl/obszary-dzialalnosci/krajowy-system-elektroenergetyczny/plan-sieci-elektroenergetycznej-najwyzszych-napiec

Głównym kierunkiem inwestowania Spółki jest rozwój sieci dystrybucyjnej dla zaspokojenia zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną, przyłączenia do sieci nowych podmiotów, w tym również przyłączenia odnawialnych źródeł energii, jak również modernizacja i odtworzenia majątku Spółki, przy zachowaniu szeroko rozumianego bezpieczeństwa energetycznego. Planując rozbudowę infrastruktury energetycznej Spółka kieruje się zasadą proporcjonalności. Nowe inwestycje są współmierne do wzrastającego zapotrzebowania na moc lub pojawienie się nowych odbiorców energii elektrycznej. Działania inwestycyjne Spółki bazują na Planie Rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną., uzgodnionym przez Prezesa URE. Jednocześnie w zależności od możliwości finansowych Spółka, w tym uwzględniając pozyskane środki o dofinansowanie od zewnętrznych instytucji dofinansowujących, realizuje zadania inwestycyjne w oparciu o sporządzane Plany Inwestycyjne Energa S.A.

3.3.2. Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej

Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych w miejscowościach: Augustynowo, Błenna A i Józefowo. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one zgodnie z obowiązującym prawem, a ich wartość emisji jest w granicach dopuszczalnych.

Należy stwierdzić, że stacje nadawcze telefonii komórkowej zlokalizowane na odpowiedniej wysokości i prawidłowo ustawione nie stanowią zagrożenia dla ludzi.[16]

3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne. Jednak jeśli są one odpowiednio usytuowane względem budynków użytkowanych przez mieszkańców to nie stanowią zagrożenia.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024 Główny Inspektor Ochrony Środowiska **przeprowadził monitoring pól elektromagnetycznych** jednokrotnie. Wynik pomiaru w Izbicy Kujawskiej przy ul. Kościelnej wyniósł <0,3 V/m w 2024 r. Natomiast w 2023 r. nie prowadzono pomiarów w Gminie Izbica Kujawska.

Zatem **nie wystąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu PEM**.

Wyniki z punktów monitoringowych dla powiatu włocławskiego w latach 2023-2024 znajdowały się w granicach dopuszczalnych norm.

Nie ma zatem podstaw do wskazania, że istnieje zagrożenie ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych. Co więcej, należy wyjaśnić, że dopuszczalny poziom 7 V/m obowiązywał do końca 2019 r. Normy zostały złagodzone. **Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne** wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Szczegółowe dane w tym zakresie

[16] Informacja o stacjach bazowych telefonii komórkowej https://piit.org.pl/aktualnosci/gios-im-wiecej-masztow-tym-nizszy-poziom-pem-w-polsce-wyniki-pomiarow-gios-za-2022-rok-sa-jednoznaczne

zawiera Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Ponadto w serwisie https://si2pem.gov.pl/ dostępna jest mapa PEM, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. W obszarze PEM obowiązują ścisłe regulacje prawne określające m.in. dopuszczalne wartości natężenia PEM w środowisku oraz sposoby sprawdzania ich dotrzymania. Wartości zmierzone w okresie sprawozdawczym wyniosły nie przekraczały dopuszczalnych norm.

Ochrona człowieka przed potencjalnymi skutkami promieniowania polega przede wszystkim na separacji przestrzennej terenów mieszkalnictwa oraz terenów związanych z wielogodzinnym lub stałym pobytem ludzi.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko uzależniony jest od wielkości natężenia (lub gęstości mocy) oraz częstotliwości drgań. Dlatego wartość poziomów dopuszczalnych jest określana w pasmach częstotliwości. Ochrona przed nim polega zaś głównie na lokalizowaniu obiektów emitujących pola elektromagnetyczne na odpowiedniej wysokości oraz zapewnieniu odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne pobudza rozwój nowych technologii obsługi połączeń. Wprowadzenie każdej kolejnej generacji technologii mobilnej wiązało się ze wzrostem szybkości transmisji danych o rzędy wielkości, poprawą jakości połączeń oraz pojawieniem się nowych funkcjonalności. Aktualnie wykorzystywana technologia 5G funkcjonuje na świecie od 2020 r.

Sieć 5G umożliwia szereg nowych usług. Nowa technologia korzystać będzie z pasm niskich, średnich i wysokich częstotliwości, z których wszystkie mają swoje zalety i ograniczenia. Upowszechnienie sieci 5G wymaga przygotowania infrastruktury antenowej i wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych. Więcej anten i większa liczba komórek oznacza, że moc niezbędna do nadawania sygnałów będzie odpowiednio mniejsza, również w przypadku urządzeń końcowych, np. smartfonów. Technologia 5G znajdzie szerokie zastosowania w wielu obszarach gospodarki: przemyśle czwartej generacji, nowoczesnym rolnictwie i sektorach usługowych.

W Polsce dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego zostały zharmonizowane z zaleceniem Rady z dniem 1 stycznia 2020 r. Aktem prawnym regulującym tę kwestię jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 poz. 2448). Jest to kolejny krok aby zapewnić w Polsce takie same warunki świadczenia usług mobilnych jak w większości państw europejskich. W związku ze zmianami w dopuszczalnych poziomach PEM konieczna była również zmiana metodyk pomiarowych, adekwatnych również do zmieniającej się technologii. Metody pomiarów PEM określa rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2022 poz. 2630).

Obszerną bazą dotyczącą urządzeń emitujących PEM jest Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Komunikacji Elektronicznej dostępny pod adresem bip.uke.gov.pl.

Prezes UKE realizując ustawowe obowiązki określone w ustawie Prawo telekomunikacyjne, zamieszcza na stronie podmiotowej BIP UKE http://bip.uke.gov.pl/

informację o dokonaniu rezerwacji częstotliwości, na rzecz podmiotu, dla którego dokonano tejże rezerwacji częstotliwości, zakres częstotliwości objętych rezerwacją oraz okres, na jaki została udzielona rezerwacja.

Wykaz rezerwacji i pozwoleń radiowych dla każdej ze służb radiokomunikacyjnych zamieszczony jest na stronie pod adresem http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/wykaz-pozwolen-radiowych oraz http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/rejestr-urzadzen i stanowi wyczerpujące źródło informacji, do ujęcia kwestii zagrożeń polem elektromagnetycznym na terenie Gminy Izbica Kujawska.

Więcej informacji dotyczącej pól elektromagnetycznych można znaleźć między innymi w książce „Pole elektromagnetyczne, a człowiek. O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G", która została opracowana przez ekspertów Instytutu Łączności, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego i Ministerstwa Cyfryzacji. Publikacja w przystępny sposób omawia najważniejsze zagadnienia związane z polem elektromagnetycznym o częstotliwościach radiowych. Książka jest podzielona na cztery sekcje. Trzy pierwsze odpowiadają na najczęściej zadawane pytania dotyczące fal elektromagnetycznych. Czym są? Jaki mają wpływ na organizm człowieka? Jak je mierzyć i jakie regulacje ich dotyczą? W czwartej części autorzy wyjaśniają, jaki jest związek pola elektromagnetycznego z telekomunikacją i tłumaczą, czym jest kolejna generacja sieci komórkowych, czyli 5G.

3.3.4. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 9. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

Czynniki wewnętrzne	**Mocne strony**	**Słabe strony**
	– według pomiarów GIOŚ – brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, – bieżąca modernizacja i remonty infrastruktury elektroenergetycznej, – uwzględnianie w planowaniu przestrzennym oddziaływania pól elektromagnetycznych.	– mała liczba punktów monitoringu PEM i niska częstotliwość pomiarów, – konieczność lokalizacji nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych) blisko zabudowy mieszkalnej.
Czynniki zewnętrzne	**Szanse**	**Zagrożenia**
	– obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, – modernizacja sieci energetycznych przez operatora.	– rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi, – rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

3.3.5. Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne" to:

- dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii,
- montowanie urządzeń emitujących PEM (np. linii elektroenergetycznych i stacji bazowych telefonii komórkowej) w miejscach, gdzie nie będą narażone na wyniki zmian klimatu, np. podczas wichur.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne" to:

- awarie urządzeń emitujących PEM powodujące ponadnormatywne oddziaływanie,
- skokowe zapotrzebowaniem na energię elektryczną np. podczas upałów w związku z funkcjonowaniem urządzeń chłodniczych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne" to:

- korzystanie ze sprawdzonych źródeł informacji, np. publikacji „Pole elektromagnetyczne a człowiek. O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G", opracowanej przez ekspertów Instytutu Łączności, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego i Ministerstwa Cyfryzacji,
- poszerzenie wiedzy dzięki materiałom opracowanym np. przez Instytut Łączności działający w ramach Państwowego Instytutu Badawczego,
- przekazywanie informacji o zaawansowaniu technologii bezprzewodowych wg współczesnej wiedzy.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne" to:

- wykorzystanie wyników monitoringu PEM prowadzonego przez GIOŚ,
- monitorowanie poziomów PEM na stronie https://si2pem.gov.pl/,
- kontrola urządzeń emitujących PEM przez zarządców sieci i urządzeń.

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

Ustawa Prawo wodne kompleksowo reguluje gospodarowanie wodami, w tym kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, zarządzanie nimi oraz korzystanie z wód, sprawy własności wód i gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami jako majątkiem Skarbu Państwa.

Ustawa wprowadziła zarząd nad wodami w układzie zlewniowym. Utworzyła Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie", które pełni rolę gospodarza na głównych wodach publicznych. Pozwala to m.in. na sprawniejsze zarządzanie zasobami wodnymi, a także planowanie inwestycji wieloletnich.

3.4.1. Wody powierzchniowe - charakterystyka ogólna

Gmina Izbica Kujawska położona jest:

1. W obszarze dorzecza Odry, a w dalszym podziale zlewniowym - w regionie wodnym Noteci – południowa i zachodnia część Gminy Izbica Kujawska. Obszarem administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy.
2. W obszarze dorzecza Wisły, a w dalszym podziale zlewniowym - w regionie wodnym Środkowej Wisły – północno-wschodnia część Gminy Izbica Kujawska. Obszarem administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Ryc. 5. Obszary dorzeczy Odry i Wisły w granicach Gminy Izbica Kujawska

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://izbicakujawska.e-mapa.net/

Najważniejszą pod względem hydrologicznym rzeką na opisywanym terenie jest Noteć. Jest to rzeka o liczącej się w skali kraju długości (388 km) i dużej powierzchni dorzecza (około 17 tys. km). Jest największym dopływem Warty. Należy do dorzecza Odry.

Noteć wypływa z jeziora Przedecz (położonego w sąsiedniej gminie o tej samej nazwie), następie przepływa przez jeziora: Modzerowskie i Długie zlokalizowane w Gminie Izbica Kujawska.

Natomiast w dorzeczu Wisły znajdują się Niwka (zwana też Sarnówką) i Kocieniec będące dopływami Zgłowiączki. Leżą w dorzeczu Wisły. Niwka wypływa z jeziora Karaśnia.

W opisie jezior warto zauważyć jezioro Brdowskie, które choć formalnie położone jest poza granicą administracyjną Gminy Izbica Kujawska, to leży w jej bezpośrednim sąsiedztwie, stanowiąc ważny element krajobrazu i wpływający na atrakcyjność turystyczną i krajobrazową opisywanego obszaru. Ponadto na terenie Gminy Izbica Kujawska znajduje się część zlewni jezior Brdowskiego i Przedecz, choć same jeziora leżą poza granicą administracyjną opisywanej Gminy.

Ryc. 6. Sieć hydrologiczna na tle układu komunikacyjnego i zabudowy w granicach Gminy Izbica Kujawska

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://isok.gov.pl/hydroportal.html

3.4.2. Jednolite Części Wód Powierzchniowych

Cały kraj podzielony jest na **Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP[17])**. Mogą to być JCWP: rzeczne, jeziorne, przejściowe lub przybrzeżne. Zasięg zlewni JCWP nie zawsze jest jednoznaczny z tym, że dany ciek występuje w granicach Gminy. Może płynąć w jej sąsiedztwie, ale obejmować obszar w granicach administracyjnych Gminy Izbica Kujawska.

W okresie realizacji dotychczas obowiązującego gminnego programu ochrony środowiska obowiązywały **dwa podziały JCWP**:

<u>dla obszaru dorzecza Odry:</u>

1. Pierwszy podział wynikał z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz.

[17] JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

1967). Rozporządzenie obowiązywało do dnia 23 lutego 2023 r. Wedle tego podziału dostępne są oceny jakości wód z wielolecia 2016-2021, do których nawiązano w raporcie z realizacji POŚ za lata 2021-2022.

2. Natomiast 24 lutego 2023 r. zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335). Jest ono wiążące dla planów działań. Według tego podziału prezentowane są też wyniki monitoringu wód powierzchniowych od roku 2022.

dla obszaru dorzecza Wisły:

1. Pierwszy podział wynikał z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r. poz. 1911). Rozporządzenie obowiązywało do dnia 16 lutego 2023 r.
2. Natomiast 17 lutego 2023 r. zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).

Zgodnie z wymienionymi, aktualnie obowiązującymi podziałami, w granicach administracyjnych Gminy Izbica Kujawska występuje 7 JCWP, w tym 4 JCWP Rzeczne i 3 JCWP Jeziorne. Podkreślenia wymaga fakt, że jeziora: Przedecz i Brdowskie znajdują się poza granicami Gminy Izbica Kujawska, ale ich zlewnie obejmują częściowo Gminę Izbica Kujawska. Dlatego ujęto je w zestawieniu, podobnie jak robi to Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Szczegółowy wykaz nazw i kodów JCWP według obowiązującego podziału przedstawiono w tabeli.

Tabela 10. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Izbica Kujawska ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych

Lp.	Kod i nazwa JCWP w obecnym cyklu planistycznym (2022-2027)	Stan / cele środowiskowe oraz zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla JCW wg II aktualizacji Planu gospodarowania wodami tj. w obecnym cyklu planistycznym (2022-2027)			
		stan wód	cele środowiskowe		Zagrożenie*
			stan lub potencjał ekologiczny	stan chemiczny	
1.	RW6000101881179 Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
2.	RW20001027853299 Niwka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
3.	RW200018278679 Chodeczka do jez. Borzymowskiego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
4.	RW200010278569 Kocieniec	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
5.	LW10390 Brdowskie	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [PMPL, ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
6.	LW10387 Przedecz	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [kadm (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
7.	LW10389 Modzerowskie	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	nie jest zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).

* - podkreślenia wymaga fakt, że jeziora: Przedecz i Brdowskie znajdują się poza granicami Gminy Izbica Kujawska, ale ich zlewnie obejmują częściowo Gminę Izbica Kujawska. Dlatego ujęto je w zestawieniu, podobnie jak robi to Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

3.4.3. Monitoring wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Poniżej przedstawiono **wyniki monitoringu wód powierzchniowych Gminy Izbica Kujawska** badanych w ostatnich latach. Należy jednak zauważyć, że przedstawiono dane dotyczące zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujące przynajmniej częściowo obszar Gminy Izbica Kujawska. Jest to ważne biorąc pod uwagę przemieszczanie się zanieczyszczeń w ramach JCWP. Natomiast sam punkt monitoringowy może znajdować się poza jej granicą administracyjną.

W zestawieniu ujęto wszystkie JCWP uwzględnione przez PGW Wody Polskie w nowym podziale wód, a także odpowiadające im wody ze starego podziału (nawet jeśli w starym podziale dana zlewnia nie obejmowała obszaru gminy). Pozwala to na porównanie jakości wód na przestrzeni wielolecia.

Elementy **biologiczne i hydromorfologiczne** ocenia się w skali pięciostopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- klasa I – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- klasa II – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- klasa III – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany,
- klasa IV – stan/potencjał ekologiczny słaby,
- klasa V – stan/potencjał ekologiczny zły.

Elementy **fizykochemiczne** ocenia się w skali trzystopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- klasa I – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- klasa II – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- klasa III – stan/potencjał ekologiczny poniżej dobrego.

Końcowy (wynikowy) **stan/potencjał ekologiczny** ocenia się w skali pięciostopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- klasa I – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- klasa II – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- klasa III – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany,
- klasa IV – stan/potencjał ekologiczny słaby,
- klasa V – stan/potencjał ekologiczny zły.

Stan chemiczny ocenia się w skali dwustopniowej:

- stan chemiczny dobry,
- **stan chemiczny poniżej stanu dobrego**.

Tabela 11. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Izbica Kujawska na podstawie wyników za lata 2022-2024

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych		
			lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa
			od	do		od	do		od	do	
1.	RW6000101881179 Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń	Noteć - Synogać	2022	2022	3	2022	2022	1	2022	2024	2
2.	RW20001027853299 Niwka	Niwka (Struga Sarnówka) - ujście do Zgłowiączki, Chalno-Parcele	2022	2022	2	-	-	-	2022	2022	>2
3.	RW200018278679 Chodeczka do jez. Borzymowskiego	Chodeczka - Borzymowice	2022	2022	4	2022	2022	1	2022	2022	>2
4.	RW200010278569 Kocieniec	Kocieniec - ujście do Zgłowiączki, Zgłowiączka	2022	2022	4	-	-	-	2022	2022	>2
5.	LW10390 Brdowskie	Jez. Brdowskie - stan. 01	2022	2022	3	-	-	-	2022	2022	>2
6.	LW10387 Przedecz	Jez. Przedecz - stan. 01	2022	2022	3	2022	2022	1	2022	2022	>2
7.	LW10389 Modzerowskie	Jez. Modzerowskie - głęboczek (1)	2022	2022	3	2022	2022	>1	2022	2022	>2

Źródło: dane GIOŚ dostępne na https://wody.gios.gov.pl/pjwp/

* - podkreślenia wymaga fakt, że jeziora: Przedecz i Brdowskie znajdują się poza granicami Gminy Izbica Kujawska, ale ich zlewnie obejmują częściowo Gminę Izbica Kujawska. Dlatego ujęto je w zestawieniu, podobnie jak robi to Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Działania zmierzające do poprawy jakości wody opisano w odniesieniu do różnych komponentów środowiska w niniejszym programie. Należy bowiem zauważyć, że działania w zakresie np. odpowiedniego nawożenia gleb na terenach w Gminie i na terenach sąsiednich ostatecznie wpływają na jakość wód powierzchniowych płynących przez opisywany teren. Wśród najważniejszych zadań, które **poprawią jakość wód** są:

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, gdyż właściwe oczyszczanie nieczystości ciekłych wyklucza zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntu,
- likwidacja zbiorników bezodpływowych, które potencjalnie mogą być nieszczelne i powodować przenikanie zanieczyszczeń do środowiska – zbiorniki powinny być wyłączane z użytkowania wszędzie tam, gdzie jest możliwość podłączenia się do sieci kanalizacyjnej,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, na terenach, gdzie nie jest planowana budowa sieci kanalizacyjnej,
- właściwe nawożenie gleb i prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin – gdyż zbyt intensywne nawożenie prowadzi do przenawożenia gleb i eutrofizacji wód związanej z przenikaniem substancji biogennych do wód,
- monitoring miejsc składowania odpadów, bieżąca likwidacja nielegalnych wysypisk – mogą być one źródłem zanieczyszczenia gleb i wód, powodować powstawanie zanieczyszczonych odcieków,
- monitoring jakości wód odciekowych, a w razie stwierdzenia ich zanieczyszczenia konieczność oczyszczenia – chodzi o wody odciekowe ze stacji benzynowych, placów magazynowych, składowych, parkingów, dróg itp.,
- działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony wód i właściwego ich wykorzystania, również z uwzględnieniem oszczędzania wody i racjonalnego jej wykorzystania.

3.4.4. Wody podziemne

Gmina Izbica Kujawska w podstawowym podziale wód podziemnych położona jest w zasięgu **Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach 47 i 62**.

Dane dotyczące jakości wód podziemnych na terenie Gminy Izbica Kujawska pozyskano na podstawie analizy mapy stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) według podziału na 174 obszary prezentowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w portalu www.mjwp.gios.gov.pl.

Przy opisie wód podziemnych trzeba odnieść się do lokalizacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. **Główny Zbiornik Wód Podziemnych** (GZWP) stanowi zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m^3/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m^3/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m^2/h, woda nadająca się do

zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych. Obszar GZWP stwarza ograniczenia dotyczące: nawożenia mineralnego, ochrony roślin oraz lokalizacji ferm hodowlanych.

Analiza dostępnych danych pozwala na stwierdzenie, że Gmina Izbica Kujawska znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Niemniej jednak należy podkreślić, że w celu ochrony wód podziemnych dawki nawozów sztucznych i stężenia chemicznych środków ochrony roślin muszą być kontrolowane i stosowane w dawkach nie zagrażających środowisku przyrodniczemu, szczególnie wodnemu. Fermy hodowlane zwierząt również muszą gwarantować ochronę środowiska.

3.4.5. Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Zanieczyszczenia wód nie znają granic administracyjnych stąd należy podkreślić, że Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. **Prawo wodne**, na wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy - nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób **zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami** pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Rolnictwo należy do tych form działalności gospodarczej człowieka, które wywierają największy wpływ na zanieczyszczanie wód powierzchniowych i podziemnych. Wpływ ten przez wiele lat był niedoceniany. Jednak postępująca degradacja wód, rozwój badań z tym związanych i zmiany w świadomości społecznej spowodowały, że obecnie problem ograniczenia negatywnego wpływu rolnictwa na jakość wód traktuje się jedno z priorytetowych zadań w ochronie środowiska. Zanieczyszcza wód pochodzenia rolniczego mają charakter punktowy - wprowadzane są one do wód w jednoznacznie określonym miejscu, takim jak obejście gospodarskie (stanowi je zespół budynków i budowli gospodarskich i mieszkalnych wraz z podwórzem i otoczeniem) i obszarowy - dostające się do wód powierzchniowych i podziemnych z terenów użytkowanych rolniczo, przede wszystkim z powierzchni użytków rolnych. W przypadku obejścia gospodarskiego głównymi miejscami powstawania zanieczyszczenia wód są występujące w nim tzw. „gorące mikropunkty", do których zalicza się w szczególności składowiska nawozów naturalnych, wybiegi dla zwierząt, budynki inwentarskie, pryzmy kiszonek. Poza nimi, do miejsc powstawania zanieczyszczeń wód w obejściu gospodarskim mogą należeć także magazyny nawozów mineralnych, środków ochrony roślin i paliw oraz stanowiska napełniania opryskiwaczy i mycia maszyn rolniczych. Czynnikami bezpośrednio zanieczyszczającymi wody transmitowane z tych miejsc są zwłaszcza związki azotu i fosforu, pestycydy, zanieczyszczenia wyrażone za pomocą wskaźników tlenowych jak BZT5 oraz ropopochodne. Spośród nich największe znaczenie mają związki azotu i fosforu pochodzące z nawozów naturalnych.[18]

[18] Więcej informacji na temat rolniczych zanieczyszczeń wód na stronie https://woda.cdr.gov.pl/index.php/zanieczyszczenia-rolnicze-wod

W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu wdrażany jest program działań wynikający z art. 104 ustawy Prawo wodne. Dokument został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „**Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu**" (Dz.U. 2023, poz. 244).[19]

3.4.6. Monitoring wód podziemnych

Zgodnie z monitoringiem diagnostycznym badano **stan chemiczny i ilościowy** JCWPd. Należy wyjaśnić, że oceny dokonuje się biorąc pod uwagę Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148). W ramach klasyfikacji stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych określa się: **dobry stan chemiczny lub słaby stan chemiczny**.

Dane te dotyczą całych jednolitych części wód podziemnych i tak są prezentowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Dostępne są dane za lata: 2016, 2019 i 2022.

Tabela 12. Stan chemiczny i ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych obejmujących Gminę Izbica Kujawska

Jednolita Część Wód Podziemnych	Rok, w którym oceniono stan JCWPd	Stan JCWPd		Ocena ogólna stanu
		stan chemiczny	stan ilościowy	
Jednolita Część Wód Podziemnych nr 47	2016	dobry	dobry	dobry
	2019	dobry	dobry	dobry
	2022	dobry	dobry	dobry
Jednolita Część Wód Podziemnych nr 62	2016	dobry	słaby	słaby
	2019	dobry	słaby	słaby
	2022	dobry	słaby	słaby

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Przyczyną słabego stanu JCWPd nr 62 jako całości są:

1. Porównanie wprost znanej wartości poboru i zasobów wskazuje na pobór odwodnieniowy górnictwa znacznie przekracza zasoby, nawet jeśli cześć poboru nie powinna być brana do obliczeń ponieważ może pochodzić z zasobów wzbudzonych. Według wykonanych obliczeń stopień wykorzystania dostępnych zasobów w ramach poboru rejestrowanego wynosi 134 %. Obszar oddziaływania odwodnień górniczych obejmuje znaczny obszar całej JCWPd i jest udokumentowany lejami depresji.
2. Nie zidentyfikowano przewagi niedoboru dopływu wód podziemnych do ekosystemów lądowych, zależnych od wód podziemnych w okresie wegetacyjnym w co najmniej dwóch kolejnych latach cyklu objętego oceną.

Klasyfikację stanu wód podziemnych monitoruje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy oraz Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Niestety nie ma

[19] Rozporządzenie zamieszczono na stronie
https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230000244

punktów monitoringowych na terenie Gminy Izbica Kujawska, które byłyby badane w latach 2023-2024

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł **zanieczyszczeń wód podziemnych** występujących na charakteryzowanym obszarze można wyliczyć:

- rolnicze: związane z intensywnym nawożeniem oraz stosowaniem pestycydów,
- komunalne: oczyszczone wody odpływowe z oczyszczalni zawierające określone ilości ładunków zanieczyszczeń, „dzikie wysypiska", zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- związane z odpływem zanieczyszczonych wód z terenów o charakterze produkcyjnym, przetwórczym lub usługowym,
- transportowe: szlaki komunikacyjne (drogi), obszary magazynowo – składowe.

Czynniki, które mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, w tym ujmowanych na cele komunalne, muszą być stale monitorowane, tak aby zapewnić jednostce właściwą jakość wód i eliminować zagrożenia.

3.4.7. Zagrożenia powodziowe

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne definiuje **powódź** jako czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego (prawdopodobieństwo 1 % i 10 %).

Podtopienia są to zalania terenów z innych przyczyn niż powódź. Przyczynami podtopień mogą być np.: opady deszczu, przesiąki wody przez wały przeciwpowodziowe. Obszary wytypowane jako najbardziej narażone na podtopienia na terenie Gminy Izbica Kujawska nie występują. Nie wyklucza to możliwości wystąpienia lokalnych podtopień i nagłego podniesienia się poziomu wody na innych terenach np. w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne czy gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić jako lokalne podtopienia terenów.

Wg danych przekazanych przez **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie**, na terenie Gminy Izbica Kujawska nie występują małe elektrownie wodne oraz obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej takie jak: wały i poldery przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne, czy pompownie wód.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie: Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej w Warszawie i Bydgoszczy poinformowały, że w latach 2021-2025 nie prowadziły znaczących **działań inwestycyjnych** na terenie Gminy Izbica Kujawska. Realizowano wyłącznie bieżące prace utrzymaniowe tj. wykaszanie, usuwanie drzew, krzewów i roślin oraz przeszkód naturalnych:

1. Kanał Folusz - prace konserwacyjne w km 2+152 - 5+570 (3,4 km). Realizacja w 2023 r. Koszty realizacji: 28 624,19 zł.
2. Rzeka Noteć Wschodnia - prace konserwacyjne w km 354+150 - 359+200 i 361+527 - 363+241 (6,8 km). Realizacja w 2023 r. Koszty realizacji: 130 340,69 zł.
3. Kanał Folusz - prace konserwacyjne w km 2+152 - 5+570 (3,4 km). Realizacja w 2024 r. Koszty realizacji: 26 774,76 zł.
4. Rzeka Noteć Wschodnia - prace konserwacyjne w km 330+716-336+580 (6,8 km). Realizacja w 2024 r. Koszty realizacji: 186 846,52 zł.
5. Kanał Długie - Zagrodnica - prace konserwacyjne w km 0+000-3+101 (3,1 km). Realizacja w 2024 r. Koszty realizacji: 43 176,44 zł.
6. Rzeka Noteć Wschodnia - prace konserwacyjne w km 380+801-384+073 (6,764 km). Realizacja w 2025 r. Koszty realizacji: 52 906,05 zł.
7. Rzeka Noteć Wschodnia - prace konserwacyjne w km 380+801-384+073 (6,764 km). Realizacja w 2025 r. Koszty realizacji: 27 298,77 zł.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie poinformowało też, że w najbliższych latach zaplanowane jest wykonanie zadania pn. „Odbudowa zasobów wodnych górnej Noteci poprzez przebudowę jazu na wypływie z jez. Przedecz, budowę jazów spowalniających z Jez. Modzerowskiego i Jez. Brdowskiego, budowę jazu na wypływie z Jez. Lubotyńskiego, budowę 4-5 progów spowalniających odpływ z Noteci na odcinku pomiędzy miejscowością Mchówek i Wilcza Kłoda" (w tym na terenie Gminy Izbica Kujawska: Jezioro Modzerowskie). Szacowana wartość zadania to około 8,0 mln zł (w tym jezioro Modzerowskie około 3 mln zł). Nie są jednak znane lata realizacji. Rozpoczęcie zadania nastąpi w ciągu 6 miesięcy od uzyskania pozwolenia na budowę, natomiast zakończenie zadania: 2 lata od rozpoczęcia robót budowlanych. Zadanie nie ma na chwilę obecną zapewnionego finasowania (stan na 30 października 2025 r.).

Ponadto w czasie wdrażania dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie prowadziło prace dokumentacyjne, które finalnie skutkowały opracowaniem:

1. **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry** przyjętego Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335).
2. **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** przyjętego Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).
3. **Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry** przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2714).
4. **Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły** przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2739).
5. **Planu przeciwdziałania skutkom suszy** przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615).
6. **Map zagrożenia powodziowego** podanych do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Klimatu i Środowiska w dniu 22 października 2020 r.

oraz 7 września 2022 r. Mapy zagrożenia powodziowego dostępne są na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.[20]

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie odpowiada za utrzymanie śródlądowych wód płynących oraz urządzeń wodnych i w takim zakresie corocznie prowadzą prace utrzymaniowe.

Gospodarowanie zasobami wodnymi na użytkach rolnych regulowane jest poprzez urządzenia melioracji wodnych. Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodziami. Źle przeprowadzone melioracje mogą jednak doprowadzić do zaburzenia stosunków wodnych i nadmiernego przesuszenia środowiska.

Problemy z konserwacją cieków związane są głównie z finansami i ograniczoną ilością przyznawanych na ten cel środków. Aby zapobiec wysychaniu cieków na terenie Gminy, co spowodowane jest ich niskimi przepływami, warto inwestować w obiekty małej retencji. Budowa zbiorników wodnych służących małej retencji poprawi bilans wodny Gminy, ograniczy przesuszenie gruntów, co wpłynie na zwiększenie efektywności produkcji rolniczej. Realizacja inwestycji będzie możliwa po uzyskaniu finansowania.

3.4.8. Zagrożenia suszą

Suszą nazywamy długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju – suszę metorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **susza atmosferyczna (meteorologiczna)** – okres, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **susza rolnicza (glebowa)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

Gmina Izbica Kujawska w ocenie przedstawionej w „**Planie przeciwdziałania skutkom suszy**”[21] należy do terenów silnie **narażonych na suszę** i uzyskała następujące wyniki:

- jest w całości w IV klasie zagrożenia suszą **atmosferyczną** (w skali czterostopniowej), co oznacza, że jest ekstremalnie narażona na ten rodzaj suszy,
- zaliczona została w całości do IV stopnia zagrożenia suszą **rolniczą** – występuje ekstremalne zagrożenie tym rodzajem suszy,

[20] Hydroportal dostępny jest pod adresem https://isok.gov.pl/hydroportal.html
[21] - opublikowany na stronie:
https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf

- jest I i III klasie zagrożenia suszą **hydrologiczną**, co oznacza słabe lub silne narażenie na ten rodzaj suszy (w skali czterostopniowej),
- znajduje się w I i II klasie zagrożenia suszą **hydrogeologiczną**, co oznacza, że jest słabo lub umiarkowanie narażona na suszę tego rodzaju,
- **łączne zagrożenie suszą** na całym obszarze gminy jest umiarkowane, silne lub ekstremalne (II, III lub IV stopień).

Przestrzenne rozmieszczenie zjawiska suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej przedstawiono na rycinach. Skala 4-stopniowa (I – słabe, II – umiarkowane, III – silne, 4 – ekstremalne zagrożenie) jest taka sama dla wszystkich rodzajów suszy.

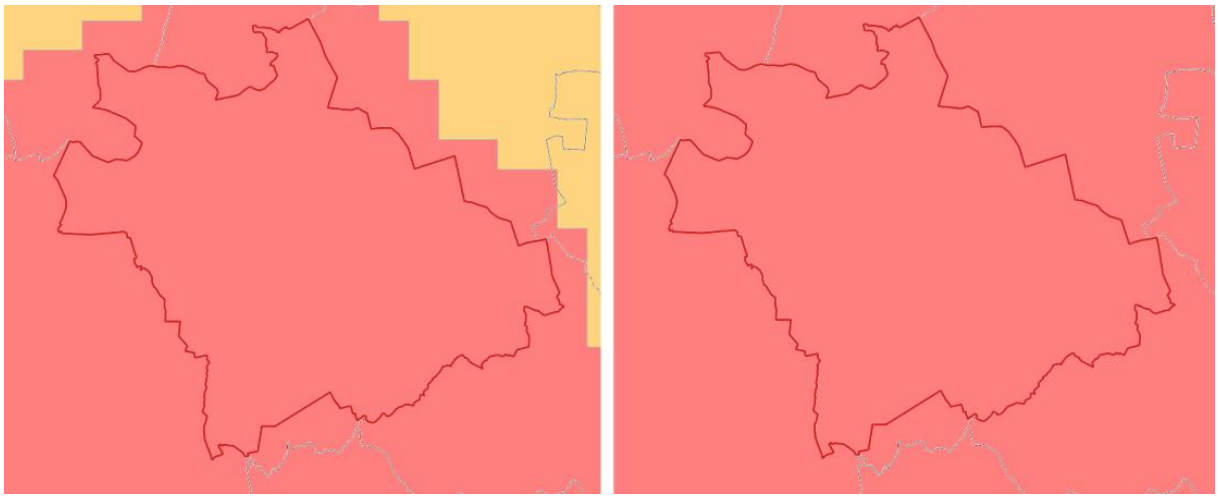

Ryc. 7. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina) na tle granic Gminy Izbica Kujawska
Źródło: opracowanie własne na podstawie https://wody.isok.gov.pl/

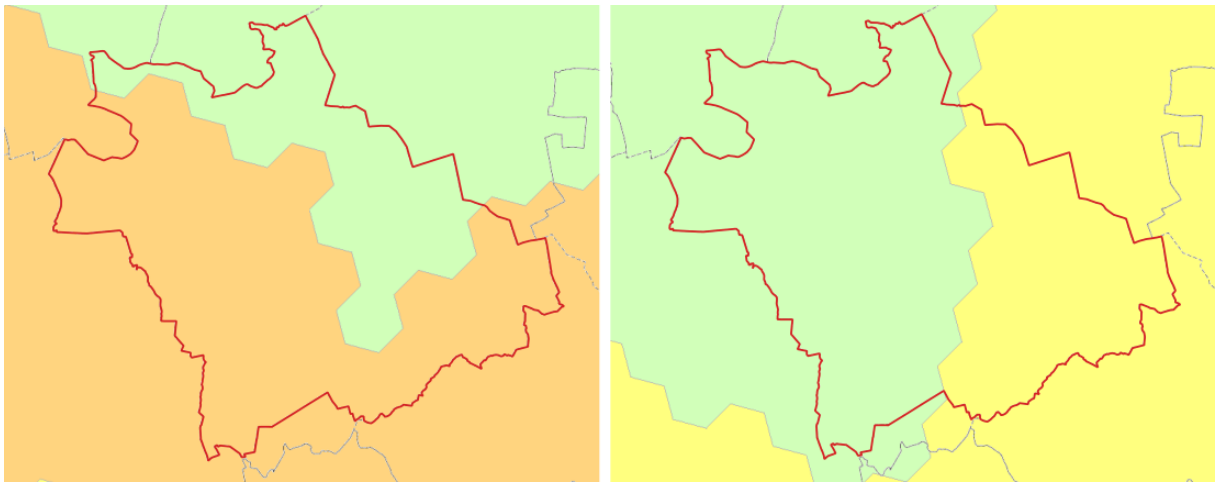

Ryc. 8. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina) na tle granic Gminy Izbica Kujawska
Źródło: opracowanie własne na podstawie https://wody.isok.gov.pl/

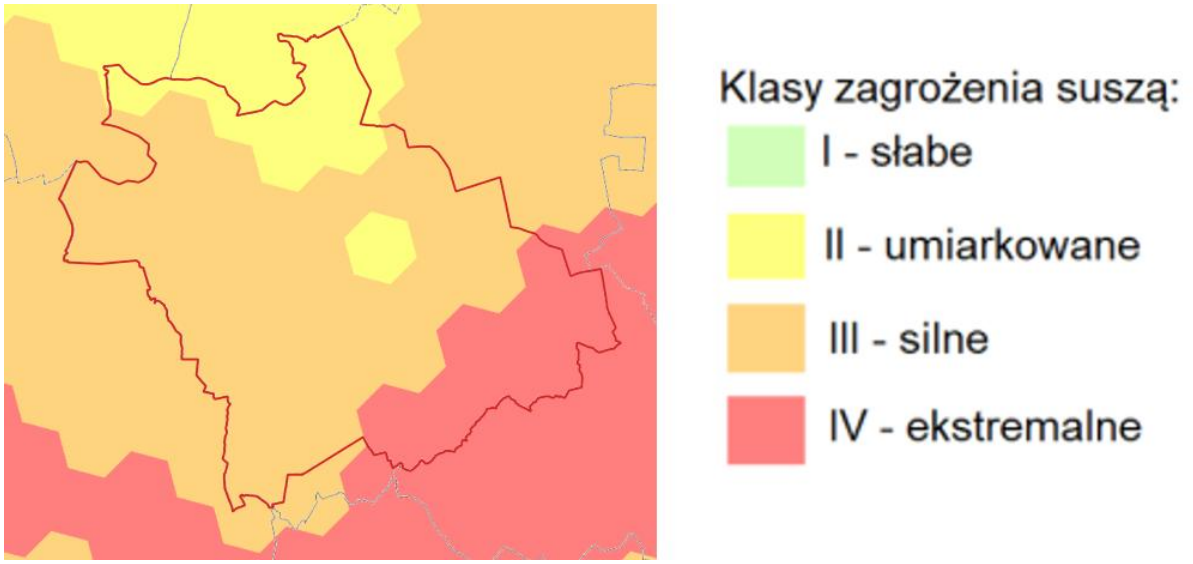

Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Gminy Izbica Kujawska
Źródło: opracowanie własne na podstawie https://wody.isok.gov.pl/

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki w zakresie zagrożenia poszczególnymi typami suszy i hierarchizacji można dla wskazanych obszarów ustalić użytkowników wód powierzchniowych i podziemnych, dla których brak wody w okresach suszy stanowi największą przeszkodę w prowadzeniu działalności. Do grup użytkowników wód w największym stopniu zagrożonych wystąpieniem suszy atmosferycznej zaliczono: rolnictwo i ekosystemy od wód zależne.

Sektor rolnictwa jest narażony na skutki długotrwałej suszy atmosferycznej, do grupy gospodarstw najbardziej narażonych należą gospodarstwa słabo przystosowane do niekorzystnych warunków meteorologicznych, głównie gospodarstwa niestosujące nawodnień oraz stosujące hodowlę roślin mało odpornych na zjawisko suszy. Użytkownikami wód, których w największym stopniu dotykają natomiast skutki suszy rolniczej jest oczywiście rolnictwo oraz ekosystemy od wód zależne. Jako użytkowników w największym stopniu zagrożonych suszą rolniczą należy wskazać gospodarstwa rolne położone na obszarach o najwyższym stopniu zagrożenia suszą rolniczą, a także na obszarach, występowania gleb, które są najbardziej podatne na zjawisko suszy, a także w przypadku hodowli roślin, których gatunki są bardziej podatne na zjawisko suszy od innych rodzajów upraw. W przypadku suszy hydrologicznej do grupy tej należą przede wszystkim duże ujęcia komunalne, leżące w obszarach narażonych w znacznym stopniu na wystąpienie zjawiska suszy oraz na których stwierdza się również znaczne obniżenia zwierciadła wód podziemnych, mogące w warunkach suszy skutkować ograniczeniem zasobów użytkowych poziomów wodonośnych.

3.4.9. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 13. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– dobry stan ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 47 według badań za 2022 r., dla JCWPd nr 62 dobry stan chemiczny, – realizacja Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, – działania planistyczne i organizacyjne PGW Wody Polskie mające na celu poprawę jakości wód.	– zły stan wód powierzchniowych, – słaby stan ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 62 według badań za 2022 r., – występowanie suszy różnych rodzajów, – zagrożenia jakości wód podziemnych powodowane przez ścieki sanitarne, chemizację rolnictwa i gnojowicę, składowanie odpadów oraz ścieki deszczowe z terenów zurbanizowanych.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, – obserwowany wzrost zainteresowania społeczeństwa problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej, – rozbudowa sieci zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków przy wsparciu samorządów środkami zewnętrznymi.	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska ulew i suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady.

Źródło: opracowanie własne

3.4.10. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami" to:

- unikanie zabudowy, np. terenów zalewowych,
- rozbudowa lokalnych systemów retencji, pozwalających zminimalizować np. skutki gwałtownych ulew.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami" to:

- powodzie i podtopienia,
- długotrwałe susze,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami" to:

- informowanie o możliwości pozyskania dofinansowania na działania np. w zakresie małej retencji w ramach programu „Moja woda",
- prowadzenie edukacji przez ODR dla rolników w zakresie właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin (zapobieganie eutrofizacji wód),
- zajęcia i konkursy w szkołach w zakresie ochrony wód.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami" to:

- wykorzystanie wyników monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych prowadzonego przez GIOS,
- monitorowanie stanu wód w oparciu o informacje prezentowane przez IMGW,
- analiza wyników wód podziemnych publikowanych na stronie https://mjwp.gios.gov.pl/ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej w imieniu Gminy Izbica Kujawska eksploatuje głębinowe ujęcia znajdujące się przy ul. Warszawskiej w Izbicy Kujawskiej oraz w miejscowości Wietrzychowice.

Proces uzdatniania wody na stacji uzdatniania w Izbicy Kujawskiej oparty jest na dwustopniowej filtracji. Linia technologiczna uzdatniania składa się z aeratora, komory kontaktowej i filtrów. Woda poddawana jest intensywnemu napowietrzaniu. Następnie kierowana jest przez filtry ciśnieniowe pośpieszne I°. W efekcie na złożu filtracyjnym zatrzymywane są związki żelaza i manganu, a poziom mętności i barwy wody ulega obniżeniu. Po filtracji I° woda kierowana jest na zespół filtrów ciśnieniowych II°. Po tym procesie woda uzdatniona kierowana jest do zbiorników retencyjnych, a następnie zestawem pompowym tłoczona jest do sieci odbiorczej. W razie konieczności istnieje możliwość dezynfekcji wody podchlorynem sodu lub lampą UV.

Uzdatnianie wody na stacji uzdatniania w Wietrzychowicach polega na jednostopniowej filtracji. Linia technologiczna uzdatniania składa się z aeratora, komory kontaktowej i filtrów. Woda surowa jest intensywnie napowietrzana, a następnie poddana procesowi odżelaziania i odmanganiania. Na stacji uzdatniania wody znajduje się lampa UV, która służy do dezynfekcji wody. Ponadto stację uzdatniania wody wyposażono w mobilny chlorator. Po filtracji woda uzdatniona kierowana jest do zbiorników retencyjnych, a następnie zestawem pompowym tłoczona jest do sieci odbiorczej.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci wodociągowej** wynosił 92,4 %.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej na koniec 2024 r. wyniosła 201,6 km. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziły przyłącza wodociągowe w liczbie 2 012 sztuk. Obserwowany jest systematyczny wzrost liczby przyłączy wodociągowych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniosło 35,2 m^3. Ogółem gospodarstwom domowym w 2024 r. dostarczono 251,1 tys. m^3 wody natomiast ogólna ilość dostarczonej wody uwzględniająca dostawy do podmiotów gospodarczych to 318,9 tys. m^3.

Rury azbestocementowe były wbudowane w sieć wodociągową na terenie Izbicy Kujawskiej w początkowym okresie jej rozbudowy w latach 70-tych i początku lat 80-tych XX w.

Sieć azbestocementowa występuje na terenie miasta Izbica Kujawska. Łączna długość zinwentaryzowanej przez ZGMiW w Izbicy Kujawskiej sieci azbestocementowej na terenie miasta wynosi: 5370 mb i jest zlokalizowana w następujących ulicach: Cmentarna, Augustowska, Kolska, Pl. Wolności, Pl. Piłsudskiego, Słubickiego, Żwirki i Wigury, Garbarska, Targowa, ul. 3-go Maja, Toruńska, 11-go Listopada, Kościelna, Narutowicza - 757 mb.

W pozostałej części Gminy sieć zbudowana jest z rur z tworzyw sztucznych (PVC-U i PP). Wyjątkiem jest sieć o długości około 400 mb w miejscowości Świszewy (dawna osada Martanowo).

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek posiadanej sieci podejmowane są nieustanne działania zmierzające do poprawy stanu technicznego, wytypowanych jako najsłabsze, odcinków sieci poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów poprawy warunków hydraulicznych sieci i sukcesywnego porządkowania systemu dystrybucji wody.

3.5.2. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Zadaniem **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Włocławku** jest dokonanie oceny obszarowej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zgodnie z obowiązującymi normami.

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, mieszkańcom Gminy Izbica Kujawska dostarczano wodę produkowaną przez wodociąg Izbica Kujawska oraz wodociąg Osiecz Mały (Gmina Boniewo). Z wody dostarczanej przez wodociąg Osiecz Mały (Gmina Boniewo) w 2024 r. korzystało tylko 9 osób zamieszkałych w miejscowości Obałki.

Ocenę przeprowadzono na podstawie badań laboratoryjnych wykonywanych przez PSSE we Włocławku oraz przez producenta wody. Dane o jakości wody w sieci wodociągowej pozyskano z ocen obszarowych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla Gminy Izbica Kujawska za lata 2023-2024. Jakość wód w wodociągach publicznych jest dobra. W przypadku stwierdzenia okresowych przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów jakości wody **podejmowano skuteczne działania naprawcze**. Na koniec lat: 2023 i 2024 woda ze wszystkich wodociągów była przydatna do spożycia.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PSSE we Włocławku, w latach 2023-2024 nie odnotowano zachorowań, których czynnikiem etiologicznym były zanieczyszczenia mikrobiologiczne lub chemiczne wody i nie było zgłoszeń dotyczących reakcji niepożądanych związanych ze spożywaniem wody.

3.5.3. Gospodarka ściekowa

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci kanalizacyjnej** wynosił 25,4 %. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2024 r. wyniosła 17,4 km. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 615 przyłączy kanalizacyjnych. Liczba przyłączy kanalizacyjnych stopniowo rośnie. Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną ogółem to łącznie 117,6 tys. m^3 w całym 2024 r.

Gmina Izbica Kujawska eksploatuje jedną **komunalną oczyszczalnię ścieków** (nr dz. 343/2 obręb Kazimierowo) pracującą w technologii mechaniczno-biologicznej.

Ocena stanu technicznego komunalnej oczyszczalni ścieków:

1. Oczyszczalnia ścieków obecnie nie wymaga obecnie rozbudowy pod kątem zwiększenia jej przepustowości. Jakość ścieków również jest zadowalająca. W badanych parametrach zanieczyszczeń (w ściekach zrzucanych do odbiornika) nie odnotowano przekroczeń.

2. Od ostatniej modernizacji przeprowadzonej w 2015 r. upłynęło 10 lat. W okresie tym oczyszczalnia pracowała nieprzerwanie i bez awarii.
3. W 2025 roku wykonano prace konserwacyjno - naprawcze najważniejszych urządzeń na oczyszczalni ścieków takich jak: sitopiaskownik, zagęszczacz osadu i prasa filtracyjna.
4. W najbliższym czasie (okres 2 lat) zachodzić będzie konieczność remontu pomp, mieszaczy osadu oraz systemu napowietrzania ścieków w zbiornikach SBR (remont lub wymiana rusztu napowietrzającego na dnie zbiorników).
5. W dalszej perspektywie (2-5 lat) zachodzić będzie konieczność rozbudowy instalacji oczyszczalni ścieków o system wapnowania osadów ściekowych (w celu zachowania jakości osadu umożliwiającej wykorzystanie rolnicze osadu) i system odzysku wody technologicznej (miesięczne zużycie wody z sieci wodociągowej na potrzeby technologiczne wynosi 400 - 450 m^3). Prac remontowych wymagać także będzie punkt zlewny nieczystości płynnych (system sterowania, zrzutu i rejestracji ilości ścieków).

Oczyszczalnia ścieków nie stanowi uciążliwości dla zabudowy mieszkalnej. Najbliższa zabudowa mieszkalna od oczyszczalni ścieków zlokalizowana jest w odległości ponad 330 m. Na oczyszczalni nie ma zbiorników otwartych - wszystkie zbiorniki są zamknięte i szczelne. Gazy ze zbiorników są zbierane systemem odpowietrzania i przechodzą przez kolumny antyodorowe. Urządzenia oczyszczające ścieki znajdują się w budynku technicznym. Urządzenia te tj. prasa filtracyjna, sitopiaskownik i zagęszczacz osadu nie są źródłem odoru i hałasu. Zestaw dmuchaw znajdujący się poza budynkiem jest w obudowach dźwiękoszczelnych i nie powoduje emisji hałasu. Odory na punkcie zlewnym są ograniczone do minimum.

Zrzut ścieków w punkcie zlewnym polega na podpięciu wężem pojazdu asenizacyjnego do stacji zlewnej i zrzutu ścieków przez urządzenie pomiarowe do przepompowni ścieków dowożonych pompującej ścieki do oczyszczalni. (nie ma otwartego zrzutu - zlewania ścieków).

Z uwagi na budowę oczyszczalni i ograniczenia do minimum uciążliwości nie zachodziła konieczność wyznaczania obszarów ograniczonego użytkowania czy stref ochrony sanitarnej.

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej może odprowadzać oczyszczone ścieki komunalne do Kanału Folusz w km 3+550 poprzez rów dopływowy, po uprzednim oczyszczeniu w zmodernizowanej i przebudowanej oczyszczalni ścieków.

W zakresie odprowadzania ścieków należy zauważyć, że wybrane obszary Gminy Izbica Kujawska zostały włączone do **aglomeracji kanalizacyjnej**. Obowiązują w tym zakresie:

1. Uchwała nr XXVII/244/2020 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Izbica Kujawska.[22]
2. Uchwała nr LVIII/551/2023 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 8 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXVII/244/2020 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Izbica Kujawska.[23]

W 2020 r. wyznaczono aglomerację Izbica Kujawska o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 2 861 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Kazimierowo, obejmującą: Izbicę Kujawską oraz część miejscowości: Augustynowo, Podhulanka i Podtymień. W 2023 r.

[22] https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2021/314/
[23] https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/legalact/2023/5179/

dokonano zmian granic aglomeracji m.in. poprzez wyłączenie miejscowości Podhulanka. Równoważną liczbę mieszkańców (RLM) określono na 2 604.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska nie ma zlokalizowanych żadnych dużych przedsiębiorstw podłączonych (czy dowożących ścieki) do sieci kanalizacyjnej.

Na oczyszczalni ścieków problemem jest jedynie zwiększona ilość wód deszczowych i gruntowych infiltrujących do systemu kanalizacji sanitarnej w okresach deszczowych.

W Izbicy Kujawskiej występują następujące **przepompownie**:

1. Ścieków sanitarnych - zlokalizowane w:
   - ul. Toruńskiej,
   - ul. Nowomiejskiej,
   - ul. 3-go Maja,
   - ul. Morelowej,
   - ul. Zielonej,
   - ul. Polnej,
   - ul. Tymienieckiej,
   - ul. Sportowej (tłocznia),
   - Józefowo I,
   - Józefowo II.
2. Wód deszczowych - zlokalizowane w:
   - ul. Bratkowej,
   - ul. Morelowej,
   - ul. Nowomiejskiej,
   - ul. Parkowej.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska jest jeden **punkt zlewny ścieków dowożonych**, który znajduje się na terenie oczyszczalni ścieków. Jest to zautomatyzowany punkt (zlewnia kontenerowa) FEKO z dodatkowym systemem napowietrzania ścieków.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska istnieje 9530 mb sieci **kanalizacji deszczowej** (bez przykanalików) oraz 994 mb kolektorów deszczowych tłocznych. Na terenie miasta brak jest kanalizacji ogólnospławnej.

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek posiadanej sieci podejmowane są nieustanne działania zmierzające do poprawy stanu technicznego, odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów poprawy warunków hydraulicznych sieci i sukcesywnego porządkowania systemu dystrybucji wody i oczyszczania ścieków.

3.5.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Poziom skanalizowania Gminy Izbica Kujawska wynika z jej charakteru, a więc zabudowy rozproszonej na obszarach wiejskich co sprawia, że brak jest zasadności ekonomiczno-technologicznej dla budowy sieci na niektórych terenach. Praktycznym rozwiązaniem staje się budowa **zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków**.

Burmistrz Izbicy Kujawskiej poinformował mieszkańców o obowiązku utrzymania czystości i porządku na terenie swojej nieruchomości oraz o obowiązku przyłączenia

nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia jej w szczelny zbiornik bezodpływowy na nieczystości ciekłe lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

Obowiązująca ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Izbica Kujawska zobowiązują każdego właściciela (lub użytkownika) nieruchomości zamieszkałej (nie podłączonej do sieci kanalizacyjnej) do zawarcia umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych (szamb) i przydomowych oczyszczalni ścieków, jak również do posiadania dowodów zapłaty za wykonanie takiej usługi.

Gmina na stronie internetowej opublikowała wykaz przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Izbica Kujawska.

Burmistrz jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni oraz do kontroli regularnego ich opróżniania. Brak umowy lub dowodów zapłaty za wykonanie usługi będzie powodować przekazanie informacji Policji, która ma obowiązek nałożyć mandat.

Mieszkańcy nie mogą samodzielnie wypompowywać szamb, ani też wywozić ich zawartości w pole. Takie postępowanie nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami i może doprowadzić do ukarania osoby, która samodzielnie opróżnia zbiorniki bezodpływowe.

W związku z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022 poz. 1549) wprowadzone zostały nowe zapisy w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nakładające na gminy nowy obowiązek sprawozdawczy. Zgodnie z art. 3 ust 5 i 6 powyższej ustawy Burmistrz sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy oraz przekazuje je właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. W razie niedopełnienia tego obowiązku, gmina podlega karze pieniężnej w wysokości 10-50 tys. zł.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego liczba:

- zbiorników bezodpływowych na koniec 2023 r. wyniosła 1 046 natomiast na koniec 2024 r. zewidencjonowano ich 1 108,
- przydomowych oczyszczalni ścieków na koniec 2024 r. wyniosła 256 natomiast na koniec 2024 r. zewidencjonowano ich 294.

W latach 2023-2024 Gmina dofinansowała budowę przydomowych oczyszczalni ścieków:

- 15 sztuk po 3000 zł do każdej instalacji w 2023 r. co daje łączną kwotę dofinansowania 45 tys. zł.
- 14 sztuk po 3000 zł do każdej instalacji w 2024 r. co daje łączną kwotę dofinansowania 42 tys. zł.

Wsparcie przyczynia się do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach pozbawionych sieci kanalizacyjnej.

W 2023 r. z terenu Gminy Izbica Kujawska odebranych zostało 6 094,751 m^3 nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szamb. W 2024 r. z było to 7 701,70 m^3.

Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług odbioru i zagospodarowania odpadów.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej w latach 2023-2024 prowadzili kontrolę nieruchomości w zakresie prawidłowego gospodarowania nieczystościami ciekłymi przez właścicieli nieruchomości. W 2023 r. skontrolowano 143 nieruchomości, natomiast w 2024 r. skontrolowano 1 042 nieruchomości.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy Izbica Kujawska zawarli około 80 umów z przedsiębiorcami wpisanymi do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbioru ścieków.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały naruszeń. Mieszkańcy posiadali umowy na odbiór nieczystości ciekłych oraz okazywali się rachunkami / fakturami potwierdzającymi dokonanie wywozu nieczystości ciekłych.

3.5.5. Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 14. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– regularne inwestycje i kontrole w zakresie gospodarki wodociągowej i ściekowej, – pozytywne oceny PSSE w zakresie jakości wody w sieci wodociągowej, – objęcie części Gminy zasięgiem aglomeracji kanalizacyjnej.	– słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna na terenach wiejskich, co związane jest z rozproszeniem zabudowy, – duża liczba zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, – brak realnej możliwości kontroli oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji, – konieczność sprawozdawczości gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej pozwalająca na analizę obecnej sytuacji w porównaniu do innych jednostek terytorialnych.	– brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, – brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Źródło: opracowanie własne

3.5.6. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa" to:

- rozwój sieci wodociągowej oraz oszczędne korzystanie z wód, w szczególności w czasie długotrwałej suszy,
- ograniczenie do minimum użycia wody z wodociągu na cele podlewania ogródków czy trawników i powstrzymanie się od tego w zależności od komunikatów właściwych służb,
- poprawa sprawności oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej i zabezpieczenie ich na wypadek długotrwałych susz czy gwałtownego dopływu.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa" to:

- awarie urządzeń wodociągowych skutkujące brakiem dostępności wody pitnej,
- awarie urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków powodujące odpływ nieoczyszczonych ścieków.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa" to:

- promowanie oszczędnego korzystania z wody,
- informowanie o zagrożeniu dla środowiska i ludzi związanego z nieprawidłowym zagospodarowaniem ścieków.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa" to:

- systematyczne badania jakości wody i ścieków prowadzone przez zarządców infrastruktury,
- wykorzystanie ocen okresowych i obszarowych jakości wody publikowanych przez PSSE tzw. „Sanepid",
- sprawdzanie stanu technicznego urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

3.6.1. Ukształtowanie terenu[24]

Gmina Izbica Kujawska w podziale na jednostki tektoniczne położona jest na platformie zachodnioeuropejskiej, w obrębie wału środkowopolskiego.

Zgodnie z regionalizacją fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski opisywany obszar jest położony w obrębie Pojezierza Kujawskiego, które jest przede wszystkim regionem rolniczym o żyznych glebach i ograniczonym zalesieniu.

Obszar Gminy cechuje się stosunkowo dobrze zachowaną postglacjalną morfologią terenu. W jego obrębie występują systemy jeziorne: Jeziora Długiego, Modzerowskiego, Komorowskiego, Karaśnia oraz jeziora Brdowskiego (Gm. Babiak), połączonych siecią słabo wykształconych jezior. Rejon jezior Brdowskiego i Modzerowskiego stanowi obszar źródliskowy rzeki Noteci. Młodoglacjalna (polodowcowa) rzeźba charakteryzuje się licznymi pagórkami występującymi zwłaszcza w rejonie Izbicy Kujawskiej (pagórki izbickie) oraz zagłębieniami głównie o charakterze

[24] Przedstawiono dane zamieszczone w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028" opracowane m.in. na podstawie oraz komentarza do mapy hydrograficznej 1:50 000 ARKUSZ N-34-122-D Izbica Kujawska

powytopiskowym. Są one z reguły wypełnione wodą lub zabagnione. Najwyżej wyniesionym punktem, do wysokości 137,7 m n.p.m., jest wzgórze położone w pasie Pagórków Modzerowskich, na zachód od miejscowości Błenna.

Strukturę geologiczną wierzchnich warstw omawianego obszaru tworzą gliny zwałowe, piaski glacjalne, torfy oraz piaski i mułki genetycznie związane z akumulacją rzeczną.

Stopień antropogenicznych przekształceń rzeźby na opisywanym terenie jest niewielki. Należy jednak zauważyć, że zmiany rzeźby występują w obrębie terenów zabudowanych i komunikacyjnych, gdzie istnieją wykopy lub nasypy pod budynkami i terenami komunikacyjnymi, przekształcenia wynikające z budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zmiany związane są z systemem melioracyjnym a także wynikające z funkcjonowania innych obiektów np. związanych z eksploatacją surowców.

3.6.2. Regionalizacja fizycznogeograficzna

W 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zlecił prace pod nazwą „Weryfikacja przebiegu granic regionów fizyczno-geograficznych w formacie SHP (shapefile)", realizowane przez Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy, na podstawie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000). Celem przedmiotowych prac było doprecyzowanie i uszczegółowienie granic regionów fizyczno-geograficznych, od megaregionów do mezoregionów, przy uwzględnieniu zmienności środowiska abiotycznego geologiczno-litologicznego, geomorfologicznego i hipsometrycznego.

Rezultaty powyższych prac znajdują się w Geoserwisie prowadzonym przez GDOŚ.

Na podstawie analizy mapy należy stwierdzić, że Gmina Izbica Kujawska położona jest w całości w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5), w ramach którego wydzielone zostało Pojezierze Kujawskie (315.57).

3.6.3. Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi

<u>Złoża i rekultywacja</u>

Wg danych **Państwowego Instytutu Geologicznego** w granicach Gminy Izbica Kujawska znajduje się jedno złoże. Jest to szczegółowo rozpoznane złoże węgla brunatnego. W przeszłości mogły funkcjonować inne złoża, ale zostały już skreślone z bilansu zasobów.

Państwowy Instytut Geologiczny corocznie publikuje bilanse zasobów złóż kopalin. Przeanalizowano 2 ostatnie raporty, tj. za lata 2023-2024. Stwierdzono, że w badanym okresie eksploatacji nie podlegało żadne złoże. Podano zasoby geologiczne - bilansowe oraz stan zagospodarowania wg danych na 2024 r.

Tabela 15. Wykaz kopalin w latach 2023-2024 na terenie Gminy Izbica Kujawska

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2024 r.	Zasoby wg stanu na 2024 r.			Wydobycie	
			geologiczne - bilansowe	geologiczne - pozabilansowe	przemysłowe	2023	2024
węgiel brunatny (tys. ton)							
1.	Mąkoszyn Grochowiska	**R** – złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	50 857	26 655	-	-	-

Źródło: https://geoportal.pgi.gov.pl oraz Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce
Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
Bilans za 2023 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2023/bilans_2023.pdf
Bilans za 2024 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2024/bilans_2024.pdf

Wyeksploatowane złoża poddawane są rekultywacji. Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną.

W latach 2023-2024 Starosta Włocławski **nie wydawał**:

- decyzji ustalających kierunek rekultywacji,
- decyzji dotyczące zakończenia rekultywacji.

Zagrożenia powierzchni ziemi

Na podstawie art. 26a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 2187) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi, przy użyciu systemu teleinformatycznego, rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodom w środowisku i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju. Ponadto zgodnie z art. 101c ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022 poz. 2556 z późn. zm.) rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi prowadzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy poinformował, że działki z terenu Gminy Izbica Kujawska nie zostały wpisane do **rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku**. Ponadto RDOŚ w Bydgoszczy przekazał informację o **braku występowania historycznych miejsc zanieczyszczenia powierzchni ziemi**, na terenie Gminy Izbica Kujawska (stan na 7 listopada 2025 r.).

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na uwzględnianie zapisów dotyczących zasobów geologicznych i gleb, zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb. W przypadku braku uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego, dla osób planujących rozpoczynać budowę domów i innych obiektów, wymagane jest wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek. Zasadniczą kwestią jest prowadzenie przez ludzi świadomej działalności gospodarczej i budowlanej, która będzie omijać obszary rozpoznanych obszarów narażonych na ruchy masowe i nie będzie powodować negatywnych zmian środowiskowych.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi reguluje m.in. kwestię sposób ustalania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Zgodnie z informacją otrzymaną od Starosty Włocławskiego (stan na 15.10.2025 r.) na terenie Gminy Izbica Kujawska **nie zidentyfikowano osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi**.

Z uwagi na fakt, że niniejszy program obejmuje perspektywę wieloletnią warto podkreślić, że aktualne dane dotyczące ruchów masowych jak i osuwisk znajdują się na platformie SOPO https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3.

Dane dotyczące rejestru osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi znajdują się na ogólnodostępnej stronie internetowej https://mapa.osuwiska.pgi.gov.pl/gosc/?locale=pl dzięki czemu każda zainteresowana osoba ma pełny wgląd w dane dotyczące konkretnego obszaru.

Ponadto warstwę dotyczącą terenów osuwiskowych posiada Geoportal powiatu Włocławskiego https://wloclawek.geoportal2.pl/.

Oprócz procesów naturalnych mających wpływ na powierzchnię ziemi, na opisywanym terenie obserwuje się także wpływ działalności człowieka. Przekształcenia powierzchni ziemi mają miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych. Nie nastąpiły szczególne zmiany w tym zakresie w okresie obowiązywania poprzedniego programu ochrony środowiska.

3.6.4. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 16. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

Czynniki wewnętrzne	**Mocne strony**	**Słabe strony**
	– brak eksploatacji złóż, – brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, – brak osuwisk, – szerokie możliwości zagospodarowania terenu na potrzeby mieszkalnictwa i rolnictwa.	– możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców (np. piasków i żwirów).
Czynniki zewnętrzne	**Szanse**	**Zagrożenia**
	– rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, – badania zasobów geologicznych realizowane przez podmioty gospodarcze oraz osoby fizyczne, dające szansę na odpowiednie rozpoznanie terenu.	– nieprzewidywalność ruchów masowych, – antropogeniczne zmiany powierzchni ziemi.

Źródło: opracowanie własne

3.6.5. Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zasoby geologiczne" to:

- rozsądne korzystanie z zasobów geologicznych oraz podejmowanie skutecznej rekultywacji po zakończeniu eksploatacji,
- zastępowanie zasilania opartego na paliwach kopalnych przez produkcję niskoemisyjnej energii elektrycznej, dzięki nisko- i zeroemisyjnym źródłom energii.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zasoby geologiczne" to:

- obniżenie zwierciadła wód gruntowych związane z głębokimi wykopami w celu eksploatacji złóż,
- awarie i wypadki podczas eksploatacji zasobów geologicznych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zasoby geologiczne" to:

- rzetelne informowanie o korzyściach i zagrożeniach płynących z eksploatacji zasobów geologicznych
- edukacja w szkołach w zakresie zasobów geologicznych.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zasoby geologiczne" to:

- kontrola wypełniania zapisów koncesji na eksploatację złóż wydawanych przez Starostę, Marszałka lub Ministra,
- monitorowanie wypełniania warunków decyzji w zakresie warunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- wykorzystanie danych publikowanych w corocznych „Bilansach zasobów złóż kopalin" opracowywanych przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
- kontrola zakładów eksploatujących złoża przez Okręgowy Urząd Górniczy.

3.7. GLEBY

3.7.1. Pokrywa glebowa obszaru[25]

Gleby wykazują duże zróżnicowanie zarówno pod względem genetycznym jak i bonitacyjnym.

Dominują gleby płowe wytworzone na glinach i piaskach gliniastych. Znaczy jest również udział gleb bielicowych i pochodzenia organogenicznego.

W dnach dolin rzecznych i rynien jeziornych zajętych przeważnie przez łąki i pastwiska, pojawiają się mady rzeczne, obok których występują gleby mułowo-torfowe, torfowo-mułowe czy murszaste.

Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klas I – IVb, czyli gleby orne bardzo dobre, dobre i średnie.

Według **Powszechnego Spisu Rolnego** z 2020 r. w Gminie funkcjonowało łącznie 740 gospodarstw rolnych. Największą liczbę tj. 222 stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, a także gospodarstwa o powierzchni minimum 15 ha, których odnotowano 206. Nieznacznie

[25] Przedstawiono dane zamieszczone w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028", ponadto wykorzystano dane GUS z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 r.

mniejsza jest liczba gospodarstw z przedziału 5-10 ha (195 gospodarstw). W pozostałej liczbie 117 gospodarstw znajdują się te poniżej 1 ha oraz o powierzchni 10-15 ha. W rezultacie można zauważyć, że choć znaczna powierzchnia gruntów ornych jest w zasobie gospodarstw minimum 15-hektarowych, to równocześnie duża jest liczba gospodarstwach indywidualnych, które nie są skoncentrowane na produkcji wielkotowarowej. Na bazie takiego właśnie rolnictwa mogą powstawać produkty ekologiczne, na które z kolei obserwowany jest systematyczny wzrost popytu. Obecnie dominuje działalność rolnicza w sektorze produkcji roślinnej.

3.7.2. Monitoring gleb

Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Izbica Kujawska można zaliczyć: obszary zajmowane pod zabudowę oraz tereny narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu. Degradacja gleb może mieć też miejsce w przypadku niewłaściwego stosowania nawozów i środków ochrony roślin (np. zbyt wysokie dawki, stosowane w nieodpowiednich terminach) lub niewłaściwego stosowania zabiegów agrotechnicznych (np. niewłaściwa orka).

Za tereny o przekształconej glebie należy uznać **tereny zabudowane i zurbanizowane**, w tym tereny mieszkalne, zajęte pod działalność gospodarczą, inne tereny zabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i tereny komunikacyjne. W ramach minimalizacji szkód wywołanych przez urbanizację gruntów należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność powstającej zabudowy z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Należy również każdorazowo rozważyć możliwość realizowania inwestycji z uwzględnieniem ochrony gleb i możliwości pełnienia przez nie choć części funkcji. Przykładowo przy budowie parkingów należy unikać całkowitego pokrycia nawierzchnią nieprzepuszczalną. Znacznie korzystniejsze dla środowiska jest stosowanie powierzchni ażurowych, które są w części przepuszczalne więc mogą magazynować wodę podczas intensywnych opadów i oddawać ją w okresie suszy. Podobnie podczas budowy placów publicznych należy zadbać o pozostawienie powierzchni czynnych biologicznie.

Dla gleb problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Związane są z tym takie **zanieczyszczenia komunikacyjne** jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Ponadto należy podkreślić, że na terenie Gminy Izbica Kujawska układ komunikacyjny obsługuje tranzytowe połączenia w ciągu dróg tranzytowych dlatego **występuje potencjalne zagrożenie dla gleb w zakresie nadzwyczajnych wydarzeń**, np. zanieczyszczenie powstałe podczas rozszczelnienia cystern przewożących paliwa lub zbiorników na stacjach paliw.

Gleby narażone są też na degradację w związku z rozwojem rolnictwa. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Do największych zagrożeń dla gleb należy ich **zbyt intensywne lub nieodpowiednie rolnicze wykorzystanie**. Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby mogą podlegać degradacji fizycznej, która zależy od nachylenia zboczy, obecności

i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania rolniczego gruntu i sposobu jego uprawy. Najbardziej narażone są zbocza dolin cieków wodnych.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska występuje problem **erozji gleb**. Jest to proces niszczenia (zmywania, żłobienia, wywiewania) wierzchniej warstwy gleby wywołany siłą wiatru (wywiewanie przesuszonych cząstek gruntu, ich przemieszczanie i osadzanie) i płynącej wody (np. spływ powierzchniowy podczas ulewnych deszczów). Erozję gleb przyspiesza działalność gospodarcza człowieka: nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, odwadnianie bagien itp. Wskazane jest podjęcie **zabiegów przeciwerozyjnych** (m.in. stosowanie właściwej agrotechniki).

Nawożenie w rolnictwie jest jednym z najważniejszych czynników plonotwórczych, a jednocześnie jest zabiegiem wysoce kosztochłonnym. Dlatego też nawozy muszą być stosowane umiejętnie. Aplikacja nawozów w potrzebnej ilości, we właściwym czasie i w odpowiedni sposób zapewnia ich dobre wykorzystanie przez rośliny, co decyduje o wysokiej efektywności i opłacalności nawożenia. Wysoki stopień wykorzystania składników przez rośliny ogranicza ich straty z rolnictwa. Dla producenta rolnego ma to konkretny wymiar finansowy, szczególnie w ostatnim czasie, gdy ceny nawozów znacznie wzrosły.

Rozpraszanie składników nawozowych poza agrosystemy pól uprawnych to nie tylko straty finansowe ponoszone przez rolników, ale także zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, a w szczególności środowiska wodnego. Całkowite wyeliminowanie strat składników nie jest możliwe, ale ich znaczące ograniczenie – tak. Temu służą dobre praktyki w nawożeniu, którym poświęcona jest **strona Dobre Praktyki Rolnicze prowadzona przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa**[26]. Stosowanie zasad dobrej praktyki gwarantuje oszczędne i przyjazne dla środowiska zarządzanie nawożeniem.

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut przeprowadzi szkolenia z racjonalnego nawożenia i ochrony gleb. Mają one na celu podniesienie wiedzy i umiejętności uczestników szkoleń w obszarze efektywnego wykorzystania nawozów oraz zrównoważonego zarządzania glebą. W ramach szkolenia uczestnicy mają okazję zapoznać się z najnowszymi metodami i technologiami nawożenia, które są zgodne z aktualnymi trendami w rolnictwie oraz z wymaganiami ochrony środowiska.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski[27] jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura monitoringu przypadła na lata 2020-2022. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski nie obejmuje punktów położonych na terenie Gminy Izbica Kujawska. Szczegółowe wyniki dostępne są na stronie https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Bydgoszczy corocznie prowadzi badania zasobności gleb w składniki pokarmowe oraz potrzeb wapnowania. Wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb. Wyniki dla Gminy Izbica Kujawska za lata 2023-2024 przedstawiono w tabeli oraz na wykresach.

[26] Strona Dobre Praktyki Rolnicze IUNG https://dpr.iung.pl/
[27] https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/

Tabela 17. Wyniki badań gleb z terenu Gminy Izbica Kujawska za lata 2023-2024

Lp.	Badana wartość		Liczba próbek	Udział (%)
1.	odczyn (pH)	bardzo kwaśny	162	23,4
		kwaśny	116	16,8
		lekko kwaśny	122	17,6
		obojętny	118	17,1
		zasadowy	174	25,1
2.	zasobność gleb w fosfor	bardzo niska	58	9,6
		niska	186	30,9
		średnia	167	27,7
		wysoka	73	12,1
		bardzo wysoka	118	19,6
3.	zasobność gleb w potas	bardzo niska	160	26,6
		niska	226	37,5
		średnia	148	24,6
		wysoka	39	6,5
		bardzo wysoka	29	4,8
4.	zasobność gleb w magnez	bardzo niska	87	14,5
		niska	118	19,6
		średnia	149	24,8
		wysoka	116	19,3
		bardzo wysoka	132	21,9
5.	Liczba gospodarstw		81	100
6.	pow. przebadania (ha)		1399,19	100
7.	liczba próbek		692 – odczyn 602 - makroelementy	100

Źródło: dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy

Na rycinie przedstawiono udział procentowy poszczególnych grup zasobności gleb w makroelementy. W każdym przypadku obowiązuje skala 5-stopniowa, co oznacza, że zasobność gleb w magnez, potas i fosfor, może być: bardzo wysoka, wysoka, średnia, niska lub bardzo niska.

W przypadku zasobności w fosfor udział poszczególnych grup zasobności jest niekorzystny, z przewagą gleb o zasobności niskiej (30,9% próbek) lub średniej (27,7 % próbek).

Słaba jest też zasobność gleb w potas. Około 37,5 % próbek cechuje niską, a 26,6 % bardzo niską zawartością w ten makroelement.

Wśród próbek gleb przebadanych najlepiej przedstawia się zasobność w magnez, gdyż 21,9 % próbek cechuje się bardzo wysoką, 19,3 % próbek wysoką, a 24,8 % średnią zawartością w ten makroelement.

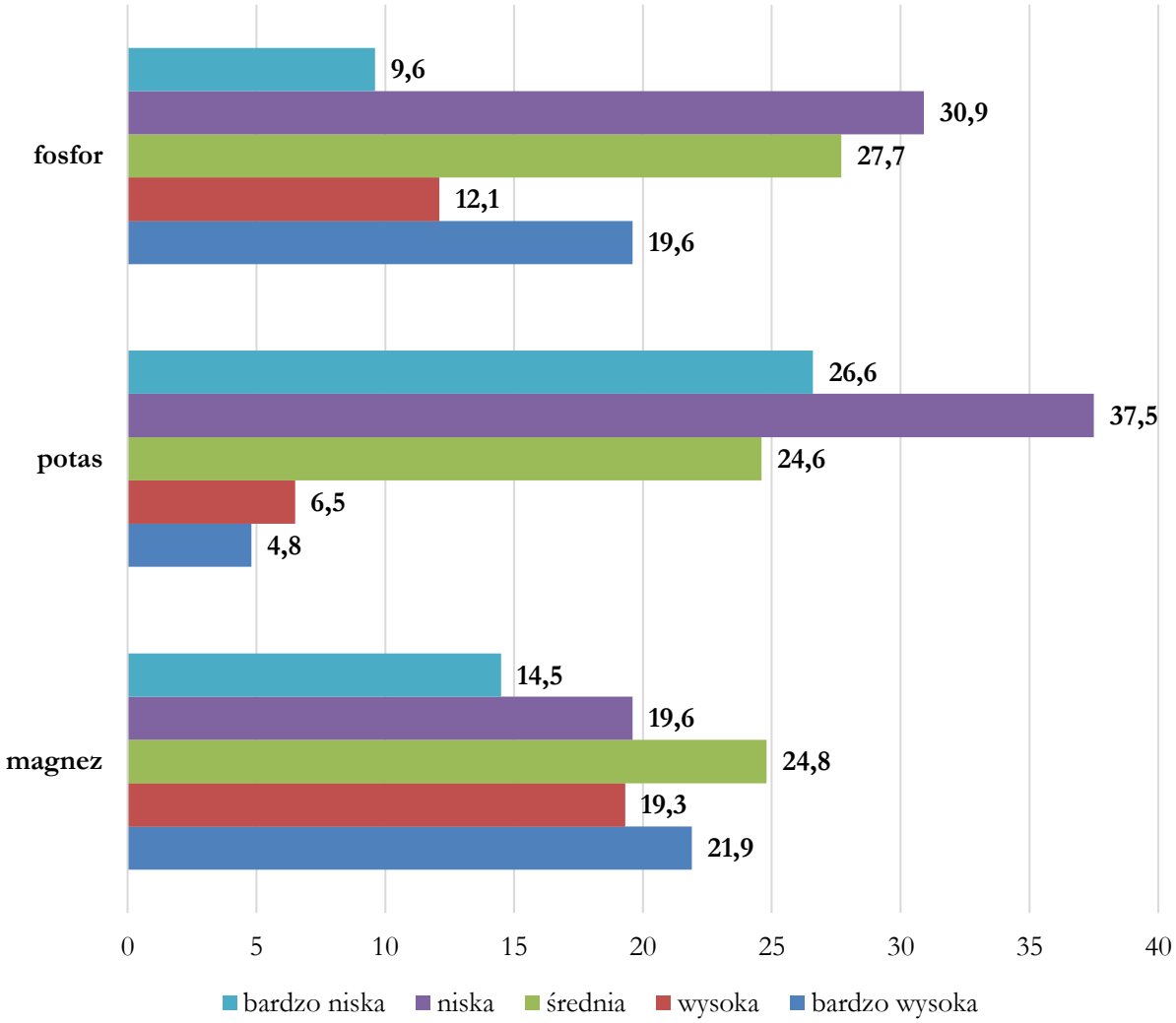

Ryc. 10. Zasobność w makroelementy gleb położonych na terenie Gminy Izbica Kujawska na podstawie próbek przekazanych do badania w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy – na rycinie pokazano udział (%) gleb wg zasobności

Wśród przebadanych próbek dominowały te, które wskazywały na zasadowy odczyn gleb – takich próbek było 25,1 %. Rozkład procentowy odczynu przedstawiono na rycinie.

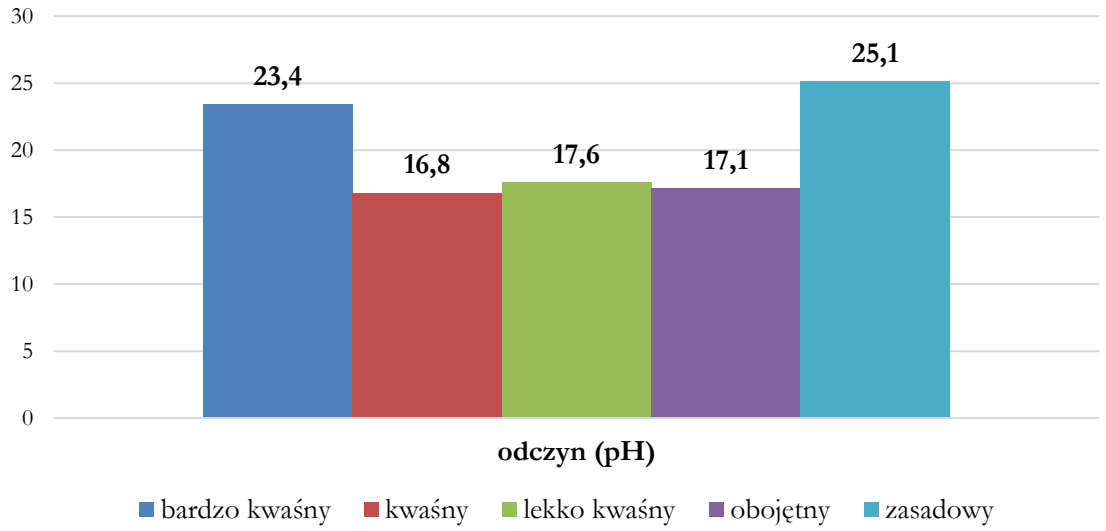

Ryc. 11. Odczyn gleb położonych na terenie Gminy Izbica Kujawska na podstawie próbek przekazanych do badania w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy – na rycinie pokazano udział (%) gleb wg odczynu

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie (K-PODR) poinformował, że w latach 2023-2024 były realizowane szkolenia związane z edukacją rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych, wapnowania, przechowywania i stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin, które mogły przyczynić się do realizacji programu ochrony środowiska.

Szkolenia dla rolników i mieszkańców z obszarów wiejskich Gminy Izbica Kujawska realizuje Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Zainteresowani rolnicy i mieszkańcy mają także możliwość skorzystania ze szkoleń organizowanych w sąsiadujących gminach.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie poinformował, że planowanie zadań jest roczne. Nie można więc przedstawić danych o harmonogramie szkoleń w kolejnych latach.

Jak już wcześniej napisano, gleby opisywanego obszaru są intensywnie użytkowane rolniczo. Niezbędna jest więc **prawidłowa gospodarka rolna** szczególnie w zakresie stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin. Niewłaściwe terminy stosowania zabiegów lub źle dobrane ilości nawozów mogą powodować przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb i następnie do wód powierzchniowych. W konsekwencji może to spowodować poważne straty w środowisku. Dlatego postuluje się rozwój rolnictwa ekologicznego, który będzie się przyczyniał do podnoszenia poziomu bioróżnorodności oraz bardziej zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich. Specyfika gospodarstw ekologicznych i związane z tym nakłady pracy mogą stać się bodźcem do rozwoju lokalnego przetwórstwa produktów rolnych i produkcji ekologicznej żywności, w tym rodzajów żywności o charakterze regionalnym. W szerszym ujęciu rolnictwo ekologiczne przyczyni się do poprawy stanu środowiska, w tym rolniczej przestrzeni produkcyjnej (zasobów gleb oraz wody), a także zagwarantuje bardzo dobrej jakości, zdrową żywność, przysparzając równocześnie większych dochodów gospodarstwom.

Rozwój mieszkalnictwa, a także wszelkiej działalności o charakterze produkcyjnym, przetwórczym i usługowym, powoduje zajmowanie dodatkowych powierzchni gleb (np. pod zabudowę, parkingi), które były wcześniej obszarami czynnymi biologicznie. Istotnym problemem, charakterystycznym dla **obszarów zurbanizowanych**, jest tendencja pomniejszania powierzchni zielonych z podłożem glebowym w wyniku zabudowy komunalnej i gospodarczej, degradacja gleb spowodowana przez roboty budowlane, prace remontowe.

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na **uwzględnianie w planowaniu przestrzennym** zapisów dotyczących zasobów geologicznych i gleb, zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. planu ogólnego) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb.

Plan ogólny to akt prawa miejscowego, który: obejmie cały obszar gminy, ustali przeznaczenie terenów (np. mieszkaniowe, usługowe, rolne), wskaże strefy planistyczne i standardy urbanistyczne, a także będzie stanowił podstawę do uchwalenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Wykaz obowiązujących **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** Gmina Izbica Kujawska udostępnia na swoich portalach internetowych. Informacje te są również dostępne na stronie Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0.[28]

Zanieczyszczenie gleb potencjalnie może być spowodowane składowaniem **substancji niebezpiecznych**. W Polsce w latach 60. 70. i 80. ubiegłego wieku nieprzydatne środki ochrony roślin umieszczano w składowiskach. Były to obiekty o różnej konstrukcji zwane **mogilnikami**. Rozwiązanie to stworzyło poważne problemy środowiskowe. Duża część mogilników rozsianych na obszarze całego kraju na przestrzeni dziesiątków lat emitowała do środowiska zgromadzone w nich związki. Zgodnie z danymi prezentowanymi w portalu SIDoM (**System Integracji Danych o Mogilnikach**) na terenie Gminy Izbica Kujawska nie funkcjonował mogilnik.[29]

3.7.3. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gleby.

[28] Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0. https://mapy.mojregion.info/geoportal/f?p=MAPA:113
[29] Rozmieszczenie mogilników https://geologia.pgi.gov.pl/mogilniki/

Tabela 18. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– szkolenia ODR dla rolników, – możliwość zlecenia badań zasobności gleb do OSChR w Bydgoszczy co umożliwia właściwe nawożenie gleb użytkowanych rolniczo, – predyspozycje do produkcji zdrowej żywności, – występowanie gleb użytecznych rolniczo i w taki sposób użytkowanych, – wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów chroniących gleby.	– erozja gleb (np. wodna, wietrzna), – zmiana stosunków wodnych i narażenie gleb na suszę, – zagrożenie erozją gleb oraz niewłaściwym nawożeniem gleb i stosowaniem środków ochrony roślin niezgodnie z potrzebami, – zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem komunikacyjnym.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb, – objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. dyrektywa azotanowa).	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy, – degradacja gleb zurbanizowanych, ich zabetonowanie, skutkujące utratą funkcji przyrodniczych.

Źródło: opracowanie własne

3.7.4. Zagadnienia horyzontalne – gleby

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gleby" to:

- dostosowanie terminów stosowania nawozów i środków ochrony roślin do wymagań środowiska, np. „dyrektywa azotanowa",
- wykorzystanie naturalnej retencji wód, np. oczek śródpolnych, terenów podmokłych itp.,
- dostosowanie intensywności upraw do możliwości gleb, np. dostosowanie gatunków roślin do lokalnych uwarunkowań w zakresie wilgotności gleby, odczynu, klasy gleby czy .

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gleby" to:

- wypadki komunikacyjne skutkujące zanieczyszczeniem gleb przy drogach,
- awarie w zakładach skutkujące zanieczyszczeniem gleb,
- występowanie ruchów masowych powierzchni ziemi i erozja gleb spowodowana np. niewłaściwą orką,
- pożary upraw, traw, łąk itp.,
- odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska np. niezgodne z prawem wylewanie szamba na pola czy do rowów melioracyjnych,
- złe dawki nawozów i środków ochrony roślin, które mogą spowodować zanieczyszczenie gleb,
- składowanie nawozów i środków ochrony roślin w miejscach do tego nieprzeznaczonych, co może skutkować skażeniem gleb.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gleby" to:

- edukacja rolników w zakresie właściwego nawożenia przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bydgoszczy czy Instytut Uprawy i Nawożenia w Puławach,
- zapoznanie się z wymogami i ich stosowanie, chodzi np. o programy rolno-klimatyczno-środowiskowe czy „dyrektywa azotanowa",
- działania edukacyjne dotyczące ochrony gleb prowadzone w szkołach.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gleby" to:

- ocena klasy agronomicznej gleb, potrzeb wapnowania i zasobności gleb w makroelementy: potas, fosfor i magnez przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Bydgoszczy,
- monitoring chemizmu gleb ornych prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- badania gleb w ramach „Monitoringu gleb ornych w Polsce".

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami

Gminny program ochrony środowiska jest zgodny z obowiązującymi, nadrzędnymi aktami prawnymi dotyczącymi gospodarki odpadami w tym z **Planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034** uchwalonym przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr XVI/253/25 z dnia 29 września 2025 r.[30]

Plan gospodarki odpadami na podstawie analizy stanu aktualnego gospodarki odpadami i prognozowanych zmian przedstawia sposoby i kierunki gospodarki odpadami wraz z przyjętymi celami i terminami ich osiągniecia.

Zgodnie z ustawą o odpadach, plany gospodarki odpadami sporządza się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Niezależnie od wszelkich dokumentów, należy podkreślić, że najważniejszym celem w gospodarce odpadami powinno być zapobieganie powstawaniu odpadów i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Poniżej zaproponowano wybrane sposoby realizacji tego celu:

- używanie opakowań wielorazowych, zwrotnych,
- rozważenie możliwości naprawy sprzętów i narzędzi zamiast zakupu nowych,
- kupowanie tylko takich towarów i w takiej ilości, jaka jest niezbędna, preferencja dla dużych opakowań, zamiast kilku małych,

[30] Wojewódzki plan gospodarki odpadami jest dostępny na stronie https://bip.kujawsko-pomorskie.pl/4413/wojewodzki-plan-gospodarki-odpadami.html

- wybieranie towarów wykonanych z trwałych materiałów, zachowujących dłuższą żywotność i możliwość praktycznego wykorzystania,
- kompostowanie bioodpadów,
- unikanie jednorazowych naczyń (np. plastikowych sztućców, papierowych talerzyków),
- stosowanie baterii i akumulatorów o przedłużonej żywotności oraz dobór urządzeń o zmniejszonym zapotrzebowaniu na energię, używanie źródeł energii ładowalnych wielokrotnie,
- drukowanie tylko niezbędnych materiałów, jeśli to możliwe dwustronnie, korzystanie w miarę możliwości z dokumentów elektronicznych,
- korzystanie z rzeczy wypożyczonych, używanych i ich wymiana – np. narzędzi, książek, ubrań, zabawek, sprzętów sportowych i sprawnego sprzętu AGD i RTV.

Gmina Izbica Kujawska swoim systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęła nieruchomości zamieszkałe oraz wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Właściciele nieruchomości zobowiązani są do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W zamian za uiszczaną opłatę realizowana jest usługa odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Liczba osób zamieszkałych ujęta systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynikająca ze złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- na dzień 31 grudnia 2023 r. systemem objęto: 5598 osób wg danych z deklaracji oraz 281 działek rekreacyjnych (na podstawie deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych),
- na dzień 31 grudnia 2024 r. systemem objęto: 5477 osób wg danych z deklaracji oraz 284 działki rekreacyjne (na podstawie deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych).

Gmina podejmuje działania kontrolne w celu potwierdzenia liczby osób faktycznie zamieszkujących nieruchomości poprzez weryfikację danych zawartych w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Odpady komunalne są odbierane, zgodnie z harmonogramem, selektywnie, bezpośrednio z nieruchomości:

- tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe - w workach koloru żółtego,
- szkło - w workach koloru zielonego,
- papier i tektura - w workach koloru niebieskiego,
- odpady ulegające biodegradacji – w workach koloru brązowego,
- odpady niesegregowane – w pojemnikach na odpady zmieszane.

Obowiązkowa segregacja dotyczy wszystkich mieszkańców nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, w tym firm, które prowadzą na terenie Gminy Izbica Kujawska działalność gospodarczą. Podmiot odbierający odpady w ramach umowy zapewnia wyposażenie nieruchomości w stosowne pojemniki i worki do selektywnej zbiórki odpadów.

Właściciele nieruchomości deklarujący kompostowanie, we własnym zakresie zagospodarowują odpady ulegające biodegradacji w przydomowych kompostownikach.

Ponadto, właściciele nieruchomości mogą także nieodpłatnie pozbywać się odpadów problemowych dla gospodarstwa domowego, dostarczając je we własnym zakresie, do **Punktu**

Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany jest przy oczyszczalni ścieków w miejscowości Kazimierowo.

Do punktu mieszkańcy mogą dostarczać min. zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, tekstylia, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, folie i worki po nawozach sztucznych oraz popiół.

W czasie opracowania niniejszego programu, podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu Gminy Izbica Kujawska (wyłonionym w trybie przetargowym) jest Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chodczu. Podmiot odbierający odpady komunalne w kolejnych latach będzie wybierany w trybie przetargowym.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne, bioodpady stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania przekazywane były do Regionalnego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnaczu, Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Inowrocławiu oraz Sortowni Odpadów w Kutnie. Odpady wielkogabarytowe trafiły z kolei do instalacji w Zgierzu i Krośniewicach..

Pozostałe frakcje odpadów np. surowce wtórne są przekazywane do podmiotów posiadających stosowne pozwolenia w zakresie ich przetwarzania, recyklingu i odzysku.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest wyraźny trend wzrostowy łącznej masy odbieranych odpadów komunalnych. Największy udział stanowią zmieszane odpady komunalne oraz odpady ulegające biodegradacji.

Informacje o ogólnej masie odpadów odebranych, przedstawiono na podstawie danych zawartych w Raportach o stanie Gminy Izbica Kujawska za lata 2023-2024.

Tabela 19. Masa odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024

Rodzaj odpadów	Masa odpadów (Mg - ton)			
	2023		2024	
	z terenu	z PSZOK	z terenu	z PSZOK
15 01 02 Opakowania z tworzyw sztucznych	148,10	-	214,72	-
15 01 06 Zmieszane odpady opakowaniowe	8,08	1,10	-	-
15 01 07 Opakowania ze szkła	125,84	-	137,36	-
16 01 03 Zużyte opony	-	66,32	-	41,72
16 01 19 Tworzywa sztuczne	-	0,86	-	-
17 03 80 Odpadowa papa	-	22,00	-	37,68
17 06 04 Materiały izolacyjne	-	1,50	-	-
17 09 04 Zmieszane odpady z budowy	-	28,82	-	108,60
20 01 01 Papier i tektura	13,47	-	8,83	-
20 01 02 Szkło	15,02	-	0,06	-
20 01 08 Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	275,20	-	280,90	-
20 01 39 Tworzywa sztuczne	0,56	-	0,54	-

Rodzaj odpadów	Masa odpadów (Mg - ton)			
	2023		2024	
	z terenu	z PSZOK	z terenu	z PSZOK
20 01 99 Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	242,66	-	272,22	-
20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji	70,20	-	-	-
20 02 03 Inne odpady nieulegające biodegradacji	80,86	-	16,52	-
20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	855,04	-	929,73	-
20 03 07 Odpady wielkogabarytowe	-	32,12	-	91,78
Ogółem	**1835,03**	**152,72**	**1860,88**	**279,78**

Źródło: Raporty o stanie Gminy Izbica Kujawska za lata: 2023-2024

Szczegóły znajdują się w analizach stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Izbica Kujawska opracowywanych corocznie do końca kwietnia za poprzedni rok.

Udział odpadów odebranych i zebranych w sposób selektywny w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych był w latach 2023-2024 na zbliżonym poziomie.

Tabela 20. Udział odpadów odebranych i zebranych w sposób selektywny z terenu Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024

Rodzaj odpadów	Masa odpadów (Mg – ton)	
	2023	2024
suma odpadów odebranych z terenu i zebranych w PSZOK	1 987,75	2 140,66
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	855,04	929,73
odpady odebrane i zebrane w sposób selektywny	1 132,71	1 210,93
udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych	43,0	43,4
Udział odpadów odebranych i zebranych w sposób selektywny w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych	**57,0**	**56,6**

Źródło: Raporty o stanie Gminy Izbica Kujawska za lata: 2023-2024

Podczas przetwarzania odebranych i zebranych odpadów komunalnych powstają przeznaczone do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Masa tych odpadów w latach 2023-2024 była następująca:

- 366,72 Mg w 2023 r.,
- 646,20 Mg w 2024 r.

Gminy są zobowiązane do osiągnięcia **poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych** (od 2021 r.) oraz **poziomu składowania** (od 2025 r.). Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został określony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. 2021 poz. 1530). Rozporządzenie obowiązuje dla wyliczania poziomu od roku 2021

włącznie, a wymagany poziom to minimum 35 % za 2023 r. oraz minimum 45 % za 2024 r. **Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych dla Gminy Izbica Kujawska wyniósł**:

- 46,51 % w 2023 r., przy wymaganym minimum 35 % (został osiągnięty),
- 49,88 % w 2024 r., przy wymaganym minimum 45 % (został osiągnięty).

Poziom składowania osiągnięty przez Gminę Izbica Kujawska został przedstawiony w analizach stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2023-2024 i wyniósł:

- 18,14 % w 2023 r.,
- 25,19 % w 2024 r.,

jednak przepisy nie określają wymaganego poziomu w odniesieniu do tych lat.

Według złożonych przez przedsiębiorców sprawozdań w 2024 roku masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania wyniosła 6,1237 Mg. Natomiast w 2023 r. nie przekazywano odpadów do termicznego przekształcenia.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - podstawa prawna to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 poz. 2412) – obowiązywało dla wyliczania poziomu do roku 2020 włącznie, a wymagany poziom to maksimum 35 % do dnia 16 lipca 2020 r.[31] Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla Gminy Izbica Kujawska wyniósł:.

- 6,01 % w 2023 r. (spełnia dotychczasową normę),
- 26,34 % w 2024 r. (spełnia dotychczasową normę).

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne - podstawa prawna to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167). Rozporządzenie obowiązywało dla wyliczania poziomu do roku 2020 włącznie, a wymagany poziom to minimum 70 % za 2020 r. Zgodnie z art. 13. ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, do ewidencji odpadów oraz sprawozdań składanych za pośrednictwem BDO za 2021 r. na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stosuje się przepisy dotychczasowe, w tym stosuje się dotychczasową definicję odpadów komunalnych. W związku z tym, że gminy w dalszym ciągu będą zapewniały przyjmowanie odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, w sprawozdaniach

[31] https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002412

komunalnych w dalszym ciągu będą zbierane informacje w zakresie masy ww. odpadów (jednakże bez obowiązku osiągania określonych poziomów ich recyklingu).[32]

W Gminie Izbica Kujawska w latach 2023-2024 nie było potrzeb inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. Z uwagi na otrzymane w 2018 r. dofinansowanie z WFOŚiGW w Toruniu na doposażenie PSZOK w dodatkowe pojemniki KP7 i 1100 l, najazdową wagę, ładowarkę oraz kontener socjalny, a także późniejsze uzupełnienie stanu pojemników 1100 litrów, nie było wyraźnych potrzeb inwestycyjnych w tym zakresie. Celem sprawowania nadzoru nad utrzymaniem czystości i porządku na terenach rekreacyjnych w 2024 r. roku zakupiono dwie kamery monitorujące te miejsca.

Uzupełnieniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi może być **odbiór odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego sprzed posesji** w wyznaczonych terminach.

Mieszkańcy Gminy Izbica Kujawska mogą w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przekazać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny do PSZOK. Ponadto **zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny** można oddać:

- kupując nowy sprzęt, zużyty tego samego rodzaju można zostawić w sklepie - sprzedawca detaliczny i sprzedawca hurtowy są obowiązani przy sprzedaży sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu w ilości nie większej niż sprzedany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju,
- oddając sprzęt do naprawy, w przypadku gdy naprawa przyjętego do punktu serwisowego sprzętu jest niemożliwa ze względów technicznych lub właściciel sprzętu uzna, że naprawa sprzętu jest dla niego nieopłacalna, prowadzący punkt serwisowy jest obowiązany do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu,

Odpady biodegradowalne - w zabudowie jednorodzinnej zaleca się kompostowanie tych odpadów na terenie własnej nieruchomości. Odbierane są też w ramach systemu w ramach ponoszonej opłaty.

Przeterminowane leki należy dostarczać do pojemników ustawionych w aptekach i punktach aptecznych niezależnie od lokalizacji.

Zużyte opony samochodowe należy pozostawiać w punktach / placówkach wymiany opon, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

Zużyte baterie należy umieszczać w pojemnikach na baterie w sklepach, placówkach oświatowych lub dostarczać do PSZOK-u.

Zużyte akumulatory należy umieszczać w pojemnikach przy stacjach obsługi samochodów, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

Zużyte żarówki należy umieszczać w pojemnikach w sklepach, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

Odpady budowlane i rozbiórkowe należy stosować wynajęte kontenery lub worki o pojemności dostosowanej do ilości zbieranych odpadów, uniemożliwiających pylenie. Ponadto możliwe jest dostarczanie tych odpadów do PSZOK-u jeśli są to odpady komunalne pochodzące

[32] https://bdo.mos.gov.pl/news/wyjasnienia-ministerstwa-klimatu-i-srodowiska-dotyczace-przekazywania-danych-w-ramach-sprawozdawczosci-komunalnej-za-2021-r/

z prowadzenia drobnych prac niewymagających pozwolenia na budowę, zgłoszenia zamiaru budowy lub wykonania robót (stanowiące odpady komunalne).

Odpady z działalności rolniczej – odpady takie jak: środki ochrony roślin i opakowania po nich, worki po nawozach, sznurki, folie, skrzynki, opony ciągnikowe, od przyczep i innych maszyn rolniczych, przepracowane oleje silnikowe, resztki roślin z upraw i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej powinny zostać przekazane w ramach indywidualnych umów z podmiotami, które zajmują się ich zagospodarowaniem i posiadają stosowne zezwolenia. Zgodnie z przepisami to na wytwórcy odpadów (w tym przypadku rolniku) w ramach świadczenia usługi wymiany, spoczywa obowiązek ich prawidłowego zagospodarowania.

Na stronie internetowej Gminy Izbica Kujawska udostępnione są informacje o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi (m.in. zasady segregacji odpadów, adres i godziny otwarcia PSZOK-u, częstotliwość opróżniania pojemników, informacje o wysokości stawki opłaty „śmieciowej" i sposobie jej uiszczania, o podmiocie odbierającym odpady) oraz szczegółowy harmonogram odbioru odpadów zmieszanych i opakowaniowych z poszczególnych miejscowości i ulic, natomiast w przypadku dni ustawowo wolnych od pracy zamieszczane są przesunięcia terminów wywozu odpadów.

Ponadto w ramach spotkań z mieszkańcami, ich wizyt w Urzędzie Miejskim przekazywane są informacje obejmujące zagadnienia środowiskowe głównie związane z gospodarką odpadami - właściwą segregacją odpadów, potrzebą korzystania z PSZOK, kompostowaniu odpadów biodegradowalnych, zagospodarowaniu odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu RTV i AGD.

Rok 2025 to czas wprowadzania **systemu kaucyjnego**. To mechanizm promujący recykling i ponowne wykorzystanie opakowań. Tworzą go będą przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu napoje w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym za pośrednictwem podmiotu reprezentującego oraz sklepy, w których oferowane są takie produkty. Przedsiębiorcy wprowadzający napoje w opakowaniach objętych systemem zobowiązani są do umieszczania na tych opakowaniach oznakowania wskazującego na objęcie opakowania systemem kaucyjnym i określającego wysokość kaucji. Systemem objęte są opakowania na napoje jednokrotnego użytku: butelki plastikowe o pojemności do 3 litrów i puszki metalowe o pojemności do 1 litra oraz butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra.[33]

Na terenie Gminy Izbica Kujawska wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w rolnictwie, przetwórstwie, warsztatach czy działalności handlowo – usługowej.

Mogącym pojawiać się problemem jest podrzucanie odpadów z **demontażu samochodów** (zderzaki, tapicerka itp.). Należy zauważyć, że odpady z demontażu pojazdów nie są odpadami komunalnymi i nie wolno składować ich w kontenerach na odpady komunalne. Tego rodzaju odpady nie są odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 2056) określa zasady postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji powinien przekazać go wyłącznie do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego

[33] System kaucyjny został opisany na stronie https://www.gov.pl/web/klimat/system-kaucyjny

punkt zbierania pojazdów (art. 18 tejże ustawy). Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów powinien zapewniać bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzanie pojazdów wycofanych z eksploatacji i powstających z nich odpadów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów jest obowiązany do przyjęcia będących odpadami części samochodów osobowych usuniętych. Za przyjęcie będących odpadami części samochodów osobowych usuniętych w trakcie naprawy może pobrać opłatę. Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów w województwie Kujawsko-Pomorskim prowadzony jest przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Co ważne, artykuł 53a wymienionej ustawy określa, że podlega karze pieniężnej od 15 000 do 500 000 zł ten, kto poza stacją demontażu dokonuje:

1) usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
2) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia,
3) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku lub recyklingu

W przypadku niedostosowania się do obowiązujących przepisów, kary pieniężne, wymierza w drodze decyzji m.in. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Innym problemem może być ustawianie odpadów z demontażu lodówek, telewizorów i innego sprzętu AGD i RTV przy ogólnodostępnych kontenerach. W tym przypadku podrzucanie elektroodpadów może wynikać z braku wiedzy właścicieli nieruchomości w zakresie możliwości pozbycia się takich odpadów. Stąd należy przypomnieć, że sprzęt AGD i RTV można oddać sprzedawcy podczas zakupu nowego sprzętu tego samego rodzaju, np. kupując nową lodówkę, pralkę czy telewizor, stary sprzęt sprzedawca ma obowiązek odebrać bezpłatnie (zwykle w sprzedaży internetowej dostępna jest opcja, którą można od razu zaznaczyć przy zakupie sprzętu). Małe sprzęty, żarówki, baterie itp. można oddać do niektórych dużych sklepów posiadających pojemniki do zbiórki drobnych elektroodpadów. Na rynku funkcjonują też firmy zajmujące się odbiorem sprzętu AGD i RTV, często odbiór jest świadczony bezpłatnie, wśród przykładów takich przedsiębiorstw można wymienić: ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego SA. Wybrane firmy świadczą usługi odbioru elektrośmieci z firm i instytucji. Zapewniają wykonanie usługi w sposób efektywny, sprawny, bezpieczny i zgodny z prawem. Odbiór elektrośmieci zrealizują profesjonalni partnerzy, którzy zostali zarejestrowani w rejestrze BDO oraz posiadają stosowne zezwolenia i decyzje na transport oraz na przetwarzanie zużytego sprzętu.

Wiedzę dotyczącą możliwości oddania odpadów problemowych Gmina Izbica Kujawska powinna rozpowszechniać np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych, podczas spotkań z sołtysami itp. Z punktu widzenia właścicieli nieruchomości prawidłowo segregujących odpady komunalne i prawidłowo postępujących z odpadami innymi niż komunalne korzystne jest, aby udzielać sobie wzajemnych informacji i wskazówek. Odpady podrzucane są usuwane z tzw. dzikich wysypisk przez służby gminne, ale jest to działanie kosztowne, co w konsekwencji może wiązać się z podwyższeniem opłat dla wszystkich mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę, że **każda osoba**, która zauważy wysypisko śmieci w pobliskim lesie czy nagły wzrost ilości transportów ciężarowych jakie zaczęły przyjeżdżać na teren nieruchomości

położonych z dala od gęstej zabudowy mieszkalnej, w okolicy lasów, miejsc rzadko uczęszczanych i nieużytkowanych terenów przemysłowych oraz pojawienie się na ich terenie różnego rodzaju beczek i pojemników, **powinna zgłosić to Inspekcji Ochrony Środowiska.** Dane kontaktowe do zgłoszenia podane są w przypisie dolnym.[34] Wystarczy wskazać lokalizację i dodać krótki opis danego zgłoszenie. **Zgłoszenia można dokonać również w sposób anonimowy.**

Główny Inspektor Ochrony Środowiska ostrzega właścicieli gruntów oraz magazynów pod wynajem przed działalnością oszustów. Firmy wynajmują magazyny i inne nieruchomości pod pozorem legalnej działalności i gromadzą tam odpady bez wiedzy właściciela, a po wypełnieniu obiektu zaprzestają działalności i znikają. Dlatego należy zachować dalece idącą ostrożność, dokładnie weryfikować firmy, z którymi zawierane są umowy oraz regularnie kontrolować wynajmowane pomieszczenia i grunty. **W przeciwnym wypadku kosztem utylizacji takich odpadów, który często może wynosić kilka milionów złotych, mogą zostać obciążeni właściciele gruntów.**

Jednocześnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska apeluje do wszystkich aby uważnie obserwowali swoje najbliższe otoczenie i niezwłocznie informowali Policję oraz Inspekcję Ochrony Środowiska o podejrzeniu nielegalnego postępowania z odpadami lub niezgodnego z prawem korzystania ze środowiska. W celu ułatwienia zgłaszania tego rodzaju nielegalnej działalności na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska został stworzony **specjalny interaktywny formularz**, który w sposób łatwy i sprawny umożliwia zgłoszenie np. nielegalnego składowiska odpadów.[35]

Wszystkie wyżej wymienione działania podejmowane są przez Gminę Izbica Kujawska w elu wdrożenia **gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)**. W szczególności działania mają na celu poprawę poziomów recyklingu i ponownego użycia odpadów, zwiększenie masy odpadów biodegradowalnych zagospodarowanych w przydomowych kompostownikach, zwiększenie efektywności działania PSZOK, poprawa funkcjonowania zbiórek odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego czy odpadów rolniczych. Ponadto w innych rozdziałach programu opisano działania, np. mające na celu zmniejszenie zużycia surowców poprzez termomodernizację budynków i wymianę źródeł ciepła.

3.8.2. Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Inną kwestią jest konieczność unieszkodliwienia wszystkich wyrobów zawierających azbest do końca 2032 r. Na mocy ustawy z dnia 19.06.1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania.

Konsekwentnie realizowane jest zadanie **usuwania wyrobów zawierających azbest i kierowanie ich do unieszkodliwienia**. Dane zostały wprowadzone do Bazy Azbestowej (https://bazaazbestowa.gov.pl) i są na bieżąco aktualizowane.

Wpisów do Bazy Azbestowej dokonuje Burmistrz w przypadku osób fizycznych lub Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego w przypadku osób prawnych. Obowiązkiem

[34] Informacja WIOŚ/GIOŚ https://www.gov.pl/web/gios/zglos-nielegalne-postepowanie-z-odpadami
[35] Formularz zgłaszania GIOŚ
https://portal.gios.gov.pl/formularze/share/6087ac37e1744901b6c94f233bd123a8

właścicieli i zarządców nieruchomości na których zlokalizowane są wyroby zawierające azbest jest zgłoszenie tego faktu do wymienionych organów.

Tabela 21. Informacja o masie (kg) wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Izbica Kujawska wg form własności

Rodzaj wyrobów zawierających azbest	Masa wyrobów zawierających azbest (kg)		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
Zinwentaryzowane	5 052 798	4 573 469	479 329
Unieszkodliwione	879 021	823 337	55 684
Pozostałe do unieszkodliwienia	4 173 777	3 750 132	423 645
Udział (%) azbestu unieszkodliwionego w ogólnej masie azbestu zinwentaryzowanego	17,4	18,0	11,6
Udział (%) azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w ogólnej masie azbestu zinwentaryzowanego	82,6	82,0	88,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych (stan na 13.11.2025 r.) zawartych w Bazie Azbestowej https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne/stats

Samorządy gminne mogą uczestniczyć w organizacji procesu **usuwania azbestu** poprzez zbieranie zgłoszeń od właścicieli nieruchomości, pozyskiwanie środków w Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz wybór profesjonalnej firmy zajmującej się demontażem, odbiorem i unieszkodliwieniem azbestu. Dofinansowaniu podlegają koszty demontażu wyrobów zawierających azbest, transportu odpadów niebezpiecznych z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwienia oraz koszty unieszkodliwienia odpadów. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów związanych z wykonaniem nowego pokrycia dachowego.

W roku 2023 z dofinansowania skorzystało 61 właścicieli nieruchomości. Wielkość unieszkodliwionego odpadu wyniosła łącznie: 171,01 Mg. Koszt zadania: 108 468,40 zł.

W roku 2024 z dofinansowania skorzystało 62 właścicieli nieruchomości. Wielkość unieszkodliwionego odpadu wyniosła łącznie: 210,558 Mg. Koszt zadania: 128 493,14 zł.

Całość zadania w latach 2023-2024 sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Warto dodać, ze gminy mogą ubiegać się również o wsparcie z Ministerstwa Rozwoju i Technologii obejmującego dofinansowanie na wykonanie aktualizacji inwentaryzacji materiałów zawierających azbest. W oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację opracowywane są **programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu.** Ich głównym jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

3.8.3. Instalacje gospodarowania odpadami

W myśl art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 1587 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2019, poz. 1579 z późn. zm.), Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzi listę:

1) funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach,
2) instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1579) zniesiony został obowiązek regionalizacji w gospodarowaniu odpadami, a tym samym od wejścia w życie ww. ustawy dotychczasowe regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOKi) stały się Instalacjami Komunalnymi.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska **nie występują instalacje komunalne**.[36] Nie ma czynnych składowisk i instalacji gospodarowania odpadami komunalnymi.

Składowisko odpadów w Naczachowie zostało zamknięte decyzją Starosty Włocławskiego z dnia 31.12.2003 r. Zakończenie rekultywacji składowiska nastąpiło w 2011 r., a prowadzenie monitoringu ustalono do roku 2040. Wyniki monitoringu nie wskazują na zagrożenie dla środowiska.

W latach 2021-2024 nie zinwentaryzowano na terenie Gminy Izbica Kujawska tzw. „dzikich wysypisk śmieci".

3.8.4. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 22. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– rozwijająca się segregacja odpadów, – funkcjonowanie PSZOK, – prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej odpadów komunalnych, – osiągnięcie wymaganych poziomów w gospodarce odpadami, – wsparcie mieszkańców w usuwaniu wyrobów zawierających azbest.	– ograniczona kontrola zagospodarowania wytworzonych odpadów niektórych frakcji, np. odpadów wytwarzanych przez firmy budowlane podczas świadczenia usług, – wysokie koszty systemu gospodarki odpadami.

[36] Lista instalacji komunalnych dostępna jest na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego https://bip.kujawsko-pomorskie.pl/8346/lista-instalacji-komunalnych-na-terenie-wojewodztwa-kujawsko-pomorskiego.html

	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.	– brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach regionalnych, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu.

Źródło: opracowanie własne

3.8.5. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów" to:

- zabezpieczenie instalacji komunalnych, składowisk odpadów i innych instalacji np. PSZOK przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi,
- dostosowanie terminu wywozów do panujących warunków, np. rozważenie zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów „bio" w czasie upałów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów" to:

- możliwość uszkodzenia instalacji komunalnych podczas gwałtownych zjawisk pogodowych np. wichur czy zalań,
- prawdopodobieństwo uszkodzenia instalacji komunalnych podczas ich niewłaściwego użytkowania,
- niedopuszczalne prawnie spalanie odpadów w instalacjach do tego nieprzeznaczonych (np. piecach CO),
- wyrzucanie odpadów do gleby czy wód co w przypadku odpadów niebezpiecznych, baterii, akumulatorów, leków itp. spowoduje silne skażenie środowiska,
- wycieki nieznanych substancji z pojazdów i na miejscach przetwarzania odpadów, np. podczas transportu i rozładunku.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów" to:

- promowanie selektywnego zbierania odpadów i przydomowych kompostowników,
- informowanie o możliwości przekazania odpadów problemowych do PSZOK,
- przekazywanie wiadomości o zbiórkach objazdowych odpadów wielkogabarytowych oraz sprzętu RTV i AGD,
- wskazywanie możliwości oddania innych odpadów np. leków do aptek, zużytego sprzętu RTV, AGD przy zakupie nowych urządzeń czy samochodów i części samochodowych w autoryzowanych punktach.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów" to:

- sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym wyliczenie osiągniętych poziomów,
- opracowanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi przez Burmistrza w terminie do końca kwietnia roku następnego, w tym analiza skuteczności podejmowanych działań w oparciu o masę odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogólnej masy odebranych odpadów.

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. Świat roślin i zwierząt

W krajobrazie ekologicznym Gminy Izbica Kujawska wyróżnia się m.in.:

- ekosystemy leśne,
- lokalne korytarze rzek i zbiorników wodnych,
- ekosystemy rolne.

Lasy położone na terenie Gminy Izbica Kujawska mają różnych właścicieli i zarządców. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zarządzane są przez **Nadleśnictwo Koło**.

Lesistość jest bardzo niska i wynosi 3,5 %. Ogólna powierzchnia gruntów leśnych wynosi 467,10 ha. Natomiast powierzchnia lasów na terenie Gminy Izbica Kujawska na koniec 2024 r. wg GUS wyniosła ogółem 456,58 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem zajmują powierzchnię 360,38 ha, co stanowi 78,9 % ogólnej powierzchni lasów,
- lasy prywatne ogółem zajmują powierzchnię 96,20 ha, co stanowi 21,1 % ogólnej powierzchni lasów,
- powierzchnia lasów na 1 mieszkańca wynosi 6,4 ha.

Nadleśnictwo Koło realizuje Plan Urządzenia Lasu. W ostatnim okresie sprawozdawczym realizowano „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów" o wartości około 1 600 000,00 zł. W pozostałym zakresie planowanie odbywa się sukcesywnie, w oparciu o aktualne potrzeby oraz dostępne środki finansowe, dlatego nie są one określane z dużym wyprzedzeniem.

Dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa obowiązują dokumentacje urządzeniowe tj. uproszczone plany urządzenia lasów oraz decyzje Starosty Włocławskiego wydawane na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.

W ramach przeciwdziałania degradacji lasów prowadzone jest sprzątanie lasów.

Nadleśnictwo oraz pozostali właściciele i zarządy lasów na bieżąco monitorują lasy pod kątem różnych zagrożeń w tym prowadzi ochronę przeciwpożarową. Drzewostany na terenie Gminy Izbica Kujawska, są dotknięte **skutkami narastającej suszy.**

Zauważalnym i narastającym problemem jest degradacja i dewastacja lasów i innych terenów zieleni wynikająca z **antropopresji** (penetracja ludności w celach turystyczno-rekreacyjnych). Wiąże się ona z zaśmiecaniem lasu oraz znacznie podnosi zagrożenia pożarowe.

Niekorzystny wpływ na funkcje ekologiczne ma także przecinanie lasów przez ciągi komunikacyjne. Na uwadze należy też mieć też czynniki abiotyczne, obniżenie poziomu wód gruntowych i suszę, a także czynniki antropogeniczne i związane z nimi pożary.

Ze względu na małą powierzchnię lasów należy zwrócić uwagę, że w lokalnym systemie ekologicznym ważną rolę pełni dolina rzeki Noteć, jezioro Modzerowskie i Długie, kompleksy łąkowo – bagienne jezior: Karaśnia i Chotelskiego, a także komplesy bagienne: Pasieka, Jeziora Długiego, Kazimierowo i Ciepliny.

Niekorzystne jest rozmieszczenie kompleksów leśnych na opisywanym terenie, które koncentrują się w rejonie Jeziora Modzerowskiego.

Bardzo ważna jest racjonalna ochrona przyrody, która jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji (np. o szczegółowej lokalizacji siedlisk chronionych), w przypadku, gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Wśród walorów krajobrazowych można wyróżnić formy ochrony przyrody, krajobraz rolniczy, w niewielkim stopniu przekształcony przez działalność człowieka (brak dużych zakładów, skażenia środowiska itp.). Przez Gminę przepływa rzeka Noteć w swoim początkowym biegu. Ponadto atrakcyjne dla rekreacji tereny znajdują się nad jeziorem Modzerowskim.

Znaczącą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają także **ekosystemy nieleśne** występujące w postaci zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych oraz zieleni urządzonej. Zbiorowiska naturalne to głownie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej wzdłuż koryt cieków, zagłębieniach jeziornych, w otoczeniu oczek wodnych.

Na szczególną uwagę zasługują **lokalne korytarze rzek i zbiorników wodnych**. W tych przypadkach ważna jest ochrona doliny rzecznej oraz podmokłości i bagien przed odwodnieniem. Pozwoli to na zwiększenie naturalnej retencyjności terenów. Dla zachowania dolin rzecznych w dobrym stanie ważne jest racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin na sąsiednich terenach rolniczych. Z przyrodniczego punktu widzenia ważne są zadrzewienia i zakrzaczenia w formie szpalerów wzdłuż cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

Na terenach **ekosystemów rolnych** szata roślina jest uboga, o dużym stopniu antropogenicznego przekształcenia, przekształcona w uprawy rolne. Dominuje roślinność charakterystyczna dla obszarów pól uprawnych, terenów zabudowanych i dróg: gatunki synantropijne i roślinności ruderalnej, roślinność pól uprawnych, zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Obszar ten pokryty jest roślinnością segetalną (odłogi) - trawiastą, krzewami, gatunkami synantropijnymi, związanymi z siedzibami ludzkimi, występują też zadrzewienia – samosiejki brzozy, sosny, topoli, akacji, leszczyny.

Bardzo ważną rolę ekologiczną na terenach rolniczych pełnią drzewiaste i krzewiaste zbiorowiska nieleśne, w tym zadrzewienia przywodne i przydrożne aleje, wymagające odpowiedniego miejsca w polityce przestrzennej (zachowanie, ochrona, wzbogacenie). Rozkład przestrzenny roślinności wysokiej z przyrodniczego punktu widzenia jest dość korzystny, gdyż obok zespołów leśnych występują tu liczne zadrzewienia śródpolne oraz pasmowo przebiegające zadrzewienia przywodne i przydrożne – wymagają one zachowania i pielęgnacji.

Na terenach rolnych istotne jest zachowanie i kształtowanie w krajobrazie rolniczym tzw. marginesów ekologicznych (zakrzewień i zadrzewień śródpolnych, miedz, remiz).

Duże znaczenie ekologiczne (w tym szczególnie agroekologiczne) mają zespoły roślinności śródpolnych terenów wilgotnych i podmokłych oraz zespoły roślinności przywodnej.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, ze na opisywanym obszarze występuje zróżnicowanie środowisk przyrodniczych, reprezentowanych zarówno przez siedliska w niewielkim stopniu przekształcone, jak i siedliska całkowicie przekształcone. Znaczna część miasta Izbica Kujawska to obszary o gęstej zabudowie gdzie znajdują się miejsca trudne do zdefiniowania pod względem roślinności, m.in. ze względu na występowanie koło siebie gatunków sztucznie posadzonych, charakterystycznych dla różnych siedlisk

System obszarów biologicznie czynnych uzupełnia **zieleń urządzona**. Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zieleń planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemyślanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, cmentarze, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, zieleń obiektów sportowych, itp.

Wobec braku lasów na pozostałym obszarze istotne znaczenie posiada ochrona parków podworskich. Mimo znacznych zniszczeń i przekształceń są one ważnym elementem przyrodniczym i krajobrazowym. Parki podworskie zlokalizowane są w Izbicy Kujawskiej, Mchówku, Szczkowie i Wietrzychowicach.

Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej zajmują na opisywanym terenie 3,9 ha. Ponadto tereny zieleni urządzonej stanowią **cmentarze**. Wg GUS na terenie Gminy Izbica Kujawska powierzchnia cmentarzy wynosi łącznie 7,0 ha. Poza funkcją społeczną i historyczną cmentarze spełniają funkcję ekologiczną wzbogacając środowisko przyrodnicze i urozmaicając krajobraz. Lasy gminne zajmują powierzchnię 6,1 ha.

Występowanie zwierząt ściśle związane jest ze zbiorowiskami roślinnymi, w których znajdują pożywienie i schronienie. W związku ze zmianami szaty roślinnej (wylesienia, osuszanie łąk, procesy urbanizacyjne) zniszczone zostały naturalne siedliska i biotopy. Na terenie Gminy występuje fauna leśna, wodna, nadwodna i terenów rolniczych. Z uwagi na rolniczy charakter Gminy dominuje fauna terenów rolniczych, których bogactwo zależy od stopnia mozaikowatości terenu oraz intensywności prowadzonej na tych obszarach działalności antropogenicznej. Ponadto fauna skupia się głównie w rejonie dolin rzek, cieków, zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz lasów, zadrzewień.

W lasach zamieszkuje wiele gatunków ssaków, największe z nich to jelenie i sarny oraz dziki. Największymi przedstawicielami drapieżnych jest lis rudy. Populacja lisa jest duża, co powoduje zmniejszanie się populacji zająca szaraka. Przedstawicielem rzędu drapieżnych jest rodzina łasicowatych, są to: kuna leśna, kuna domowa, łasica, tchórz pospolity. W lasach bytuje również wiewiórka pospolita.

Licznie występują gryzonie, reprezentowane przez mysz polną, domową, zaroślową i badylarkę. Przedstawicielami ssaków owadożernych jest m.in. jeż zachodni, kret.

Szczególną grupę zwierząt stanowią ptaki żerujące głownie na terenach rolnych. Tereny podmokłe, okresowo zalewane lub zalane przez cały rok są siedliskiem ptactwa wodnego i błotnego. Na terenie Gminy dominują gatunki synantropijne, wykorzystujące bliskość siedlisk ludzkich z korzyścią dla siebie.

3.9.2. Obszary chronione i cenne przyrodniczo

Korytarze ekologiczne to obszary umożliwiające migrację zwierząt, roślin lub grzybów. W celu zachowania ich drożności zaleca się prowadzić następujące działania:

- uwzględnianie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- budowa przejść dla zwierząt – dotyczy miejsc, gdzie przecinają się drogi już istniejące (o najwyższym natężeniu ruchu) z korytarzami ekologicznymi, na drogach już istniejących o mniejszym natężeniu ruchu w miejscach przecięcia korytarzy migracyjnych, umieszczenie odpowiednich znaków informujących o tym oraz ograniczenie prędkości,
- ochrona dolin rzecznych – poprzez zaniechanie zabudowy brzegów, regulacji koryta rzecznego; rewitalizacja najbardziej zdegradowanych odcinków rzek,
- zalesienia – dotyczy korytarzy migracyjnych, gdzie płaty lasu w obrębie takiego korytarza są oddalone od siebie na odległość powyżej 1 km (z wyłączeniem cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych),
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach, spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych.

Do zaniku ekosystemów oraz zmniejszenia się liczby gatunków prowadzą takie działania jak: budowa dróg, zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa i handlowa, eksploatacja surowców, lokalizacja składowisk odpadów. Do najbardziej podatnych na degradację należą środowiska bagienne, wodne, starych lasów.

Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych powinno polegać przede wszystkim na ich ochronie przed zabudowaniem, przegrodzeniem i na tworzeniu nowych nasadzeń.

Dostępne są co najmniej **trzy projekty sieci korytarzy ekologicznych**:

- projekt korytarzy zamieszczony na www.geoserwis.gdos.gov.pl
- projekty Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot - zostały opracowane dwa projekty tego autorstwa tj. w latach 2005 i 2012.

W żadnym z powyżej wymienionych projektów nie wyznaczono korytarzy ekologicznych przebiegających przez Gminę Izbica Kujawska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przedstawia formy prawnej ochrony przyrody. Za ustanowienie **form ochrony przyrody** i planów ochrony odpowiedzialne są odpowiednie organy wskazane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie Gminy Izbica Kujawska znajdują się obszary chronione prawnie:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie,
- użytki ekologiczne - bagna,
- pomniki przyrody – drzewa i głaz narzutowy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy poinformował, że w latach 2023-2024 na terenie Gminy Izbica Kujawska nie prowadził działań w zakresie współdziałania, o których mowa w art. 126 ustawy o ochronie przyrody, np. przekazywania fladr.

RDOŚ w Bydgoszczy w latach 2023-2024 nie prowadził na terenie Gminy Izbica Kujawska inwentaryzacji przyrodniczych. Nie wyklucza to możliwości istnienia opracowań innych podmiotów, np. jednostek samorządu terytorialnego, Głównego Inspektora Ochrony

Środowiska itp. Ostatnie zgłoszenie szkód wyrządzanych przez bobry na terenie przedmiotowej gminy, w miejscowości Pasieka, wpłynęło w grudniu 2017 r., kiedy podczas oględzin stwierdzono wycięte przez bobry drzewa.

Na terenie Gminy Izbica Kujawska Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy nie planuje powoływania nowych rezerwatów przyrody, ani nie ma wiedzy o planowanych zmianach w zakresie obszarów Natura 2000, a także nie przewiduje działań z zakresu opracowania dokumentacji ani inwentaryzacji przyrodniczych.

W niniejszym programie dokonano podstawowej charakterystyki form ochrony przyrody. Podano też informację o występujących gatunkach roślin i zwierząt. Korzystano ze źródeł, w których znajdują się obszerne informacje w tym zakresie, a którymi są m.in.

1) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, a dostępny pod adresem https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/.
2) Informacje udostępnione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
3) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.
4) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izbica Kujawska.
5) Dane pozyskane z Nadleśnictwa Koło.

3.9.2.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie został utworzony na podstawie Uchwały Nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

Dane pozostałych aktów prawnych:

- Rozporządzenie Nr 36/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2004 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim.
- Rozporządzenie Nr 4/05 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 7 marca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w Województwie Kujawsko-Pomorskim.
- Rozporządzenie nr 13 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.
- Rozporządzenie Nr 11/2007 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 października 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.
- Rozporządzenie Nr 5/2009 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 14 kwietnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w Województwie Kujawsko-Pomorskim.
- Uchwała Nr VI/106/11Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.
- Uchwała Nr X/245/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie.
- Uchwała nr XIV/286/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie.

Powierzchnia OChK wynosi 3213,50 ha, w całości w granicach administracyjnych Gminy Izbica Kujawska.

Obszar ten położony jest pod względem fizyczno-geograficznym w obrębie Wysoczyzny Kujawskiej. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się dużym urozmaiceniem, tak w obrębie samego obszaru, jak również w terenach okolicznych. Wiąże się to głównie z występowaniem młodoglacjalnych form takich jak pagórki morenowe i rynny. Dominantą przestrzenną terenu jest rynna Jeziora Modzerowskiego i Jeziora Długiego wcinająca się w otaczający teren na głębokość ponad 20 m. Głównym elementem hydrograficznym jest Jezioro Modzerowskie wraz z Jeziorem Długim. Stanowią one klasyczny przykład jezior rynnowych i tworzą wraz z położonym w sąsiedztwie Jeziorem Brdowskim (położonym na terenie województwa wielkopolskiego) obszar źródłowy rzeki Noteć. Uzupełnienie sieci wodnej stanowi bogaty system drobnych cieków oraz oczek wodnych. Lasy położone na terenie Obszaru zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię - około 242 ha, co stanowi zaledwie 8% całkowitej jego powierzchni. Podstawą utworzenia OChK Jezioro Modzerowskie jest ochrona krajobrazu i naturalnych warunków środowiska przyrodniczego, w tym:

- cały rejon stanowi obszar źródliskowy rzeki Noteć,
- Jezioro Modzerowskie wraz z Jeziorem Długim stanowi bardzo interesujący element morfologiczny i krajobrazowy w tej części województwa kujawsko-pomorskiego,
- kompleksy leśne wymagające ścisłej ochrony jako jedne z nielicznie występujących lasów w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego.

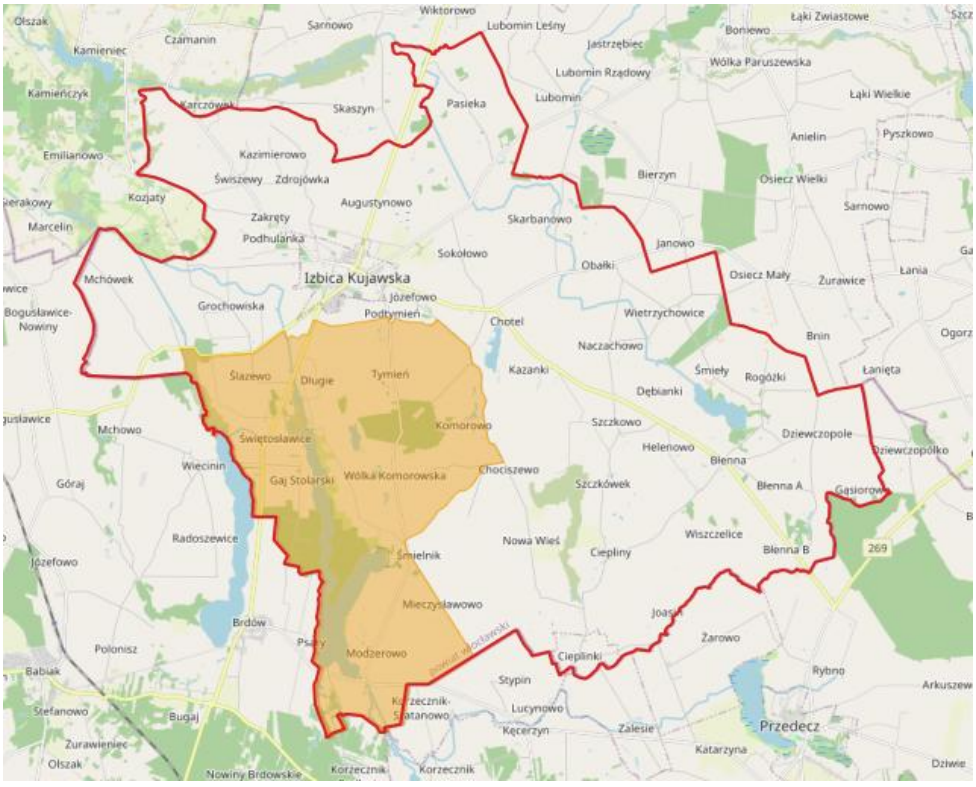

Ryc. 12. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie na tle granic Gminy Izbica Kujawska

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true

3.9.2.2. Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy Izbica Kujawska zlokalizowanych zlokalizowane są 3 użytki ekologiczne. Są nimi bagna.

Tabela 23. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Izbica Kujawska

Rodzaj użytku	Data utworzenia	Powierzchnia (ha)	Rodzaj użytku, wartość przyrodnicza, lokalizacja	Nazwa aktu prawnego powołującego
bagno	2004-02-20	2,07	Wólka Komorowska, działka nr 3/3L	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
bagno	2004-02-20	1,18	Wólka Komorowska, działka nr 5/2L	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
bagno	2004-02-20	1,12	Wietrzychowice, działka nr 1/3L	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

Źródło: opracowanie własne w oparciu o Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, dostępny na stronie internetowej www.crfop.gdos.gov.pl

3.9.2.3. Pomniki przyrody

Uchwałą Nr XXX/283/2021 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Izbica Kujawska wskazano szczegółową lokalizację pomników przyrody, którymi są drzewa i głaz narzutowy.

Pomniki przyrody oznacza się tablicą informującą o nazwie formy ochrony przyrody stosownie do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic (Dz. U. 2004, nr 268, poz. 2665).

Należy zaznaczyć, że ważnym zadaniem samorządów gminnych na najbliższe lata jest nie tylko ochrona i pielęgnacja istniejących pomników przyrody, ale również rozważenie możliwości powołania nowych form ochrony przyrody. Podyktowane jest to nie tylko potrzebą objęcia ochroną obiektów, które na to zasługują, ale również wymogami społecznymi związanymi z potrzebą ochrony środowiska. Wskazana jest zatem inwentaryzacja istniejących pomników przyrody oraz podjęcie działań zmierzających do wytypowania innych tworów, jakie mogłyby zostać uznane za pomniki przyrody. Ich powołanie jest możliwe uchwałą właściwej Rady Miejskiej po wcześniejszym uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Należy zauważyć, że wobec pierwotnie przyjętych wartości przyrodniczych pomników przyrody czasami konieczne jest wprowadzenie korekt, np. w związku z utratą wartości przyrodniczych lub z uwagi na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa. Ponadto konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych, tak aby prace mogły być pod względem racjonalnym i ekonomicznym możliwe do zrealizowania.

Tabela 24. Pomniki przyrody na terenie Gminy Izbica Kujawska

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Wymiary		Położenie	Opis lokalizacji
		Wysokość (m)	Obwód pnia na wysokości 1,3 m (cm)	Współrzędne geograficzne	
1.	drzewo Dąb szypułkowy (Quercus robur) „Dąb Marian"	21	430	52°23'41.70" N 18°53'13.85" E	Drzewo rośnie przy asfaltowej drodze gminnej w miejscowości Śmiely na działce nr 139/1, nr obrębu 0023 – Śmiely. Przyległy teren jest użytkowany rolniczo.
2.	drzewo Dąb szypułkowy (Quercus robur) „Dąb Mieczysław"	21	372	52°26'57.51" N 18°42'50.78" E	Drzewo rośnie w pasie drogi powiatowej Izbica Kuj. – Topólka, w miejscowości Świszewy na działce nr 1/1, nr obrębu 0026 – Świszewy.
3.	drzewo Dąb szypułkowy (Quercus robur) „Dąb Bartosz"	20	425	52°24'48.98" N 18°51'47.25" E	Drzewo rośnie przy byłym dworze w Wietrzychowicach od strony południowej budynku byłego dworu na działce nr 93/5, nr obrębu 0031 – Wietrzychowice.
4.	drzewo Sosna zwyczajna	17	272	52°24'13.35" N 18°42'4.69" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
5.	drzewo Lipa drobnolistna	16	338	52°24'13.69" N 18°42'5.48" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
6.	drzewo Buk pospolity	15	309	52°24'13.96" N 18°42'7.89" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie przy polanie widokowej przed frontem dworu na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
7.	drzewo Buk pospolity odm. czerwonolistnej	15	301	52°24'13.95" N 18°42'9.18" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Wymiary		Położenie	Opis lokalizacji
		Wysokość (m)	Obwód pnia na wysokości 1,3 m (cm)	Współrzędne geograficzne	
8.	drzewo Buk pospolity odmiany czerwonolistnej	16	282	52°24'12.45" N 18°42'8.82" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
9.	drzewo Buk pospolity odmiany czerwonolistnej	16	270	52°24'13.1" N 18°42'9.67" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
10.	drzewo Platan klonolistny	24	437	52°24'14.0" N 18°42'10.38" E	Drzewo rośnie na terenie zespołu dworsko-parkowego w Mchówku wpisanego do rejestru zabytków dn. 20.12.1995r. pod nr 372/A. Drzewo rośnie od strony północnej byłego pałacu w Mchówku na działce nr 245/2, nr obrębu 0015 – Mchówek.
11.	głaz narzutowy Widły	-	-	52°21'59.0" N 18°45'42.1"E	Głaz narzutowy znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu jezioro Modzerowskie. Obiekt znajduje się na gruncie leśnym, na którym prowadzona jest gospodarka leśna nr ewidencyjny 04-18-085-0007, nr działki 199 w miejscowości Długie w sąsiedztwie Jeziora Modzerowskiego w Uroczysku Widły. Wymiary: obwód pierśnicy (130 cm od ziemi) około 940 cm; pierśnica (130 cm od ziemi) około 430 cm; wysokość 2,2 m.

Źródło: Uchwała NR XXX/283/2021 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Izbica Kujawska

3.9.3. Ochrona gatunkowa

Wykaz cennych gatunków roślin i fauny na opisywanym terenie, w tym na obszarach chronionych zamieszczono w poprzednich podrozdziałach.

Na przedmiotowym terenie mogą występować stanowiska roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową (inne niż opisane np. w rozdziale dotyczącym form ochrony przyrody) w myśl:

1. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
2. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380 z późn. zm.),
3. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Wobec chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów obowiązują zakazy wynikające z ww. rozporządzeń i art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, mogą być ustalane **strefy ochrony**, o których mowa w art. 60 ust. 3 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Decyzją z dnia 7 listopada 2024 r., znak: WOP.6442.54.2024.MP.2. ustanowiono na terenie obrębu ewidencyjnego Długie strefę ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bielika Haliaeetus albicilla.

Informacje dotyczące stref mają charakter danych wrażliwych. Rozpowszechnianie wiedzy na temat lokalizacji stref ochrony, gatunków i ich siedlisk, mogłoby doprowadzić do niekontrolowanego przebywania na ich terenie osób nieupoważnionych oraz łamania zakazów z zakresu ochrony przyrody, co w konsekwencji przyczyniłoby się do zagrożenia dla środowiska. W związku z powyższym udostępnienie dokładnego przebiegu ich granic oraz lokalizacji gniazd nie jest możliwe.

W ww. strefie ochrony obowiązują zakazy wskazane w art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym m. in. zakaz przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą. W związku z powyższym wejście na obszar ustanowionej strefy ochrony możliwe jest jedynie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ w Bydgoszczy, o którym mowa w art. 60 ust. 7 ww. ustawy.

Bez zezwolenia RDOŚ w Bydgoszczy w strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt, zabrania się również wycinania drzew lub krzewów, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, a także wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Należy zauważyć, że, w przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

3.9.4. Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych

Zagrożeniem dla lasów są czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne.

Do czynników biotycznych należy pojawianie się na większą skalę kornika ostrozębnego (lps acuminatus) w drzewostanach sosnowych. Najskuteczniejszą ochroną w przypadku zasiedlenie drzew poprzez tego szkodnika jest niezwłoczne usunięcie porażonych drzew, a także spalenie lub rozdrobnienie pozostałości po wycince. W ostatnich latach obserwuje się również zagrożenie ze strony opiętka dwuplamkowego (Agrilus biguttatus). Larwa tego chrząszcza drąży poprzeczne chodniki praktycznie w całym obwodzie pnia. Atakuje on dęby, powodując ich zamieranie. Skuteczną metodą ochrony jest wycięcie i wywiezienie zasiedlonych drzew jeszcze przed wylotem młodych chrząszczy. Kolejnym zagrożeniem jest jemioła na gatunkach iglastych i liściastych, która powoduje znaczne osłabienie drzew. Jej obecność ma coraz większe znaczenie dla zapewnienie trwałości lasu.

Zagrożenia abiotyczne to gównie silne wiatry, zmiany stosunków wodnych, susze, podtopienia, nagłe zmiany temperatur oraz wczesne i późne przymrozki. Są trudne do przewidzenia. Liczne zmiany warunków środowiskowych spowodowały znaczne obniżenia kondycji zdrowotnej drzew.

Zagrożenia antropogeniczne to przede wszystkim nielegalna wycinka drzew oraz szkodnictwo leśne. Nadleśnictwo Koło obejmujące swym zasięgiem Gminę Izbica Kujawska prowadzi działania z zakresu zwalczania takich przypadków poprzez monitoring w postaci licznych patroli terenowych, które w skuteczny sposób zwalczają popełnianie przestępstw i wykroczeń.

Negatywny wpływ na zasoby przyrodnicze może mieć również postępująca **urbanizacja i osadnictwo**, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, wytwarzanie ścieków.

Podatność obszaru objętego opracowaniem na degradację naturogeniczną ogranicza się do fragmentów stoków i krawędzi użytkowanych jako grunty orne. Na tych terenach wystąpić mogą procesy erozyjno-denudacyjne o charakterze wywiewania oraz zmywu powierzchniowego. Zagrożenie to uzależnione jest od intensywności i wielkości napływu zanieczyszczeń atmosferycznych, a także różnorodnych zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego i bytowego.

Lasy podlegają **antropopresji:** nadmiernej penetracji w okresie zbioru jagód i grzybów, kłusownictwu i płoszeniu zwierzyny, niszczeniu drzew, gniazd, mrowisk, zaśmiecaniu itp.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - **fragmentacja siedlisk**. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyśpieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności" siedlisk.

Czynnikami mającymi wpływ na zdrowotność lasu jest rozkład opadów, szczególnie w okresie wegetacyjnym. **Okresy suche** przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami i przepisami prawa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych.

Na opisywanym terenie istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając siły wiatru. Przy ewentualnym planowaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zwrócić uwagę na obszary szczególnie cenne przyrodniczo, które powinny zostać wyłączone z możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Są to przede wszystkim tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody, a także zieleń parkowa, zabytkowe założenia cmentarne czy lokalne ciągi ekologiczne.

Jednocześnie podkreśla się, że podczas ewentualnego planowania inwestycji z zakresu energetyki wiatrowej (które nie są planowane w ramach niniejszego programu) obowiązują uregulowania prawne wynikające z Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024, poz. 317). Należy mieć na uwadze strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu, w odniesieniu do uwarunkowań określonych w wymienionej Ustawie.

W odniesieniu do planowanej **termomodernizacji budynków**, należy zwrócić uwagę, że budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone prace budowlane w obrębie obiektów budowlanych wykonane bez uwzględnienia potrzeb fizjologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszenia populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk Apus apus, pustułka Falco tinnunculus, mroczek późny Eptesicus serotinus. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Ponadto, prace budowlane należy rozpocząć poza kluczowym okresem rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym poza okresem lęgowym ptaków lub w dowolnym terminie, po potwierdzeniu przez specjalistę przyrodnika, przed zajęciem terenu, braku rozrodu dziko występujących zwierząt, w tym braku aktywnych lęgów ptaków.

W przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać **stosowne zezwolenie** wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Inwazyjne gatunki obce (IGO) to rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku lub gospodarce, lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. W szczególności IGO oddziałują negatywnie na różnorodność biologiczną, w tym na zmniejszenie populacji lub eliminowanie gatunków rodzimych, poprzez konkurencję pokarmową, drapieżnictwo lub przekazywanie patogenów oraz zakłócanie funkcjonowania ekosystemów. Do inwazyjnych gatunków obcych drzew stwierdzonych na opisywanym terenie należą np. robinia akacjowa Robinia pseudoacacia, czeremcha amerykańska Padus serotina i dąb czerwony Quercus rubra.

Należy zwrócić uwagę na szybkie rozprzestrzenianie się po terenie kraju kręgowców, będących jednocześnie inwazyjnymi gatunkami obcymi, którymi są jenot (Nyctereutes procyonoides), norka amerykańska (Mustela lutreola) oraz szop pracz (Procyon lotor).

Szop pracz (Procyon lotor), gatunek pochodzący z Ameryki Północnej, został introdukowany do Europy w XX wieku – początkowo w Niemczech i w krajach Beneluksu, skąd stopniowo rozprzestrzeniał się na wschód. Proces ekspansji na terytorium Polski rozpoczął się w latach 90. XX wieku, a jego tempo w ostatnich dwóch dekadach uległo wyraźnemu przyspieszeniu. Dane Polskiej Akademii Nauk (PAN) oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wskazują, że w zachodniej Polsce gatunek ten osiągnął już wysoki stopień zadomowienia i stale zwiększa areał występowania. Z uwagi na mobilność gatunku i jego zdolność do szybkiego zajmowania nowych siedlisk, można z dużym prawdopodobieństwem uznać, że szop pracz rozpoczął kolonizację obszaru Gminy Izbica Kujawska, choć formalnie nie zostało to jeszcze potwierdzone.

Szop pracz jest **gatunkiem obcym i inwazyjnym**, który **stanowi poważne zagrożenie dla lokalnej przyrody**. W ekosystemach z licznymi jeziorami, lasami i terenami podmokłymi – jego obecność może prowadzić do:

- drastycznego spadku liczebności ptaków gniazdujących na ziemi i w dziuplach,
- zagrożenia dla kolonii lęgowych ptaków wodno-błotnych, w tym gatunków chronionych,
- niszczenia gniazd, zjadania jaj, piskląt i płazów,
- konkurencji z rodzimymi drapieżnikami, takimi jak kuna, tchórz czy lis,
- rozprzestrzeniania pasożytów i chorób odzwierzęcych.

Wraz z szopem praczem mogą występować także inne **gatunki inwazyjne drapieżników – norka amerykańska (Neovison vison)** oraz **jenot (Nyctereutes procyonoides)** – które łącznie tworzą presję ekologiczną na populacje rodzimych gatunków ptaków, płazów i drobnych ssaków. Obecność norki amerykańskiej (Neovison vison)została już potwierdzona na terenie **Gminy Izbica Kujawska**.

Dostępne publikacje naukowe oraz opracowania wskazują jednoznacznie, że **szop pracz jest jednym z najbardziej problematycznych gatunków inwazyjnych w Polsce**, a jego rozprzestrzenianie się może w istotny sposób wpłynąć na lokalne walory przyrodnicze. W związku z tym zaleca się:

- prowadzenie **monitoringu obecności gatunku** w ramach działań nadzorczych nad środowiskiem,
- **podejmowanie działań edukacyjnych i prewencyjnych**, mających na celu ograniczenie ich rozprzestrzeniania się oraz przeciwdziałanie dokarmianiu i utrzymywaniu tych zwierząt przez mieszkańców.

W kontekście zagrożenia zasobów przyrodniczych należy również przywołać informację na temat niezwykle inwazyjnej rośliny – **Barszczu Sosnowskiego**, który pochodzi z Kaukazu i do Polski został sprowadzony w latach pięćdziesiątych XX wieku z przeznaczeniem na paszę dla zwierząt. Eksperymentalnie roślina ta była uprawiana w wielu ośrodkach na terenie całego kraju. W latach 70- tych barszcz Sosnowskiego został propagowany jako roślina pastewna. Po niedługim czasie okazało się jednak, że wartość paszowa barszczu Sosnowskiego jest znacznie mniejsza niż się spodziewano, a dodatkowo zwierzęta miały problemy z jego przyswajaniem więc zaprzestano jego uprawy. W latach 80-tych barszcz Sosnowskiego zaczął być już opisywany jako gatunek inwazyjny. Z uwagi na korzystne warunki dla rozwoju rośliny, z łatwością przedostaje się do siedlisk naturalnych, a jego liczebność i rozprzestrzenianie się stale wzrasta.

Nawet jeśli obecnie dany gatunek inwazyjny nie został stwierdzony na terenie Gminy Izbica Kujawska, to należy liczyć się z możliwością jego pojawienia się w trakcie realizacji niniejszego, gminnego programu ochrony środowiska. Aktualne dane dotyczące gatunków zwierząt i roślin zaliczanych do inwazyjnych gatunków obcych (IGO), stwierdzonych na terenie Gminy Izbica Kujawska lub w jej najbliższym sąsiedztwie można śledzić w portalu Geoserwis prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska. Link do strony podano w przypisie dolnym.[37] Wykaz jest na bieżąco aktualizowany, co wiąże się z dynamiką rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych.

3.9.5. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

Następna tabela przedstawia **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 25. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak uciążliwego przemysłu, – cenne siedliska i warunki do bytowania zwierząt, – występowanie na terenie Gminy Izbica Kujawska form ochrony przyrody, – prowadzenie prac związanych z pielęgnacją i utrzymaniem lasów.	– obecność inwazyjnych gatunków obcych, – chemizacja rolnictwa, – zwiększająca się presja rekreacyjna i zagospodarowania terenów o wysokich walorach przyrodniczych, – zagrożenie pożarowe lasów, – fragmentacja siedlisk związana z przebiegiem szlaków komunikacyjnych.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego lasów.	– szkodniki i choroby roślin i zwierząt, – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, – eutrofizacja siedlisk, – silna presja urbanistyczna, – pożary lasów, wypalanie traw, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – wzrost natężenia ruchu rekreacyjnego.

Źródło: opracowanie własne

[37] https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true

3.9.7. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze" to:

- ochrona dolin rzek, bagien, mokradeł, zbiorników wodnych, a na terenach rolniczych miedz, zieleni śródpolnej i zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych itp.,
- zmiana w zakresie gospodarki przestrzennej, która zakłada eliminację „betonowych pustyń" i zastępowanie ich terenami zieleni,
- właściwe planowanie przestrzenne, zachowujące jak najwięcej terenów zieleni,
- dostosowanie terminów prac inwestycyjnych do potrzeb roślin i zwierząt np. w zakresie terminów lęgowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze" to:

- zniszczenia lasów podczas wichur,
- migracja inwazyjnych gatunków obcych,
- wypalanie łąk, pożaru lasów,
- zniszczenie siedlisk roślin, płoszenie zwierząt podczas źle przygotowanych prac inwestycyjnych,
- zbyt ekspansywna gospodarka łowiecka i leśna.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze" to:

- publikacje o walorach i zasobach przyrodniczych opisywanego obszaru, a także możliwościach ich ochrony,
- opracowanie planów urządzenia lasu i publikowanie wyników prowadzonych prac w Nadleśnictwie,
- przygotowanie dokumentacji urządzeniowych, np. uproszczonych planów urządzenia lasów prywatnych oraz decyzji starosty wydawanych na podstawie inwentaryzacji stanu lasów,
- inwentaryzacja przed inwestycją pozwalająca na właściwe dostosowanie terminów i zakresu prac,
- realizacja działań edukacyjnych nastawionych na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę zasobów przyrodniczych,
- spacery przyrodnicze m.in. w ramach zajęć szkolnych,
- oznakowanie form ochrony przyrody, w tym pomników przyrody oraz publikowanie informacji o nich np. na stronie internetowej czy w terenie w postaci tablic informacyjnych.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze" to:

- Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonujący w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- inwentaryzacja przyrodnicza np. na etapie planowania objęcia terenu ochroną przyrody, a także uzupełnienie stanu wiedzy dla istniejących form ochrony przyrody (np. plan ochrony, zadania ochronne),
- prowadzenie monitoringu środowiska przez Nadleśnictwo oraz pozostałych właścicieli i zarządców lasów,
- rzetelna sprawozdawczość w zakresie liczebności zwierzyny łownej.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową", w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku", albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku".

Działalność kontrolna (w tym w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom) jest jednym z filarów działalności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Kontrole dotyczą oceny realizacji przez podmioty wymogów ochrony środowiska określonych w przepisach prawa.

Według ewidencji i informacji Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie Gminy Izbica Kujawska:

- **nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR);**
- **nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR);**
- należy wyjaśnić, że każdy zakład, który magazynuje substancje niebezpieczne może być potencjalnym sprawcą poważnej awarii;
- w okresie sprawozdawczym 2023-2024 na terenie Gminy Izbica Kujawska **nie doszło do wystąpienia żadnych nadzwyczajnych zdarzeń** o znamionach poważnych awarii przemysłowych, ani innych poważnych awarii w transporcie skutkujących zanieczyszczeniem wód i gleby czy też skażeniem środowiska substancjami toksycznymi.

Według danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku w latach 2023-2024 **nie odnotowano działań związanych z nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska czy zagrożeniami ekologicznymi**. Nie odnotowano zdarzeń związanych z uwolnieniem toksycznych środków, awariami przemysłowymi, uszkodzeniami rurociągów, rozszczelnieniem cystern czy pożarów podczas których zostały uwolnione substancje zagrażające środowisku.

Wsparciem dla PSP są Ochotnicze Straże Pożarne. Na terenie Gminy Izbica Kujawska działa 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Izbica Kujawska, Błenna, Świszewy, Wietrzychowice, Mchówek, Naczachowo, Nowa Wieś, Modzerowo, Świętosławice, Pasieka. Wszystkie są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym jako stowarzyszenia, z tego jednostki OSP Izbica Kujawska i Błenna zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Działania PSP prowadzone są na bazie własnych procedur, dostosowanych do występujących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawa. Na bieżąco dostosowywane są

procedury kryzysowe do bieżących zagrożeń w dokumentach związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie Gminy Izbica Kujawska. Na bieżąco prowadzone są czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia z udziałem jednostek ochrony przeciwpożarowej w celu przeciwdziałania poważnym awariom, a także w celu monitoringu zagrożeń środowiska.

Na bieżąco dostosowywane są procedury kryzysowe do bieżących zagrożeń w dokumentach związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie Gminy Izbica Kujawska.

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W następnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 26. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak zakładu dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, – brak poważnych zdarzeń zagrażających ludziom lub środowisku, – systematyczne kontrole w zakresie ochrony środowiska.	– występowanie zagrożeń związanych z eksploatacją złóż, – możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu dróg lub podczas zdarzeń komunikacyjnych.
	Szanse	**Zagrożenia**
Czynniki zewnętrzne	– wymogi prawne zobowiązujące dla zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gwarantujące bezpieczeństwo funkcjonowania takich podmiotów.	– duże natężenie ruchu samochodowego na tranzytowych szlakach komunikacyjnych (drogi wojewódzkie) zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii.

Źródło: opracowanie własne

3.10.2. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia poważnymi awariami

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami" to:

- wyposażenie służb ratowniczych (PSP, OSP) w odpowiedni sprzęt i zapewnienie szkoleń,
- lokalizowanie zakładów na terenach najmniej narażonych np. na powódź,
- opracowanie planów postępowania na wypadek wystąpienia nadzwyczajnych zdarzeń i likwidacji ich skutków.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami" to:

- awarie w zakładach i innych obiektach np. na stacjach paliw,
- wypadki komunikacyjne powodujące np. rozszczelnienie cystern przewożących paliwo,
- rozszczelnienie instalacji przesyłowych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami" to:

- informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania w sytuacjach kryzysowych,
- działanie na różnych szczeblach administracji komórek do spraw informowania i reagowania na sytuacje kryzysowe.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami" to:

- prowadzenie rejestru i kontroli zakładów ZDR i ZZR przez WIOŚ,
- ewidencja nadzwyczajnych zagrożeń prowadzona przez Straż Pożarną.

3.11. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Wśród **najistotniejszych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów** realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028", wymienić należy zmiany w kierunku pozytywnym i negatywnym.

Zmiany pozytywne w latach 2021-2024 lub utrzymanie stanu pozytywnego:

1. Zmniejszenie zużycia energii, ograniczanie strat ciepła m.in. poprzez termomodernizację budynków czy remonty polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. Wymienione zadania poprawiają sprawność energetyczną budynków, dzięki czemu możliwe jest ograniczenie zużycia surowców na cele ich ogrzewania i przygotowania c.w.u. Mniejsze zużycie surowców przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i ochronę klimatu.
2. Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego dzięki wymianie źródeł ogrzewania budynków.
3. Poprawa jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej do której należy Gmina Izbica Kujawska widoczna we wskaźnikach prezentowanych przez GIOŚ – od 2023 r. na opisywanym terenie nie wyznaczono przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie pyłów zawieszonych, co miało miejsce we wcześniejszych latach (dla całej strefy).
4. Podejmowanie działań związanych z monitorowaniem stanu powietrza (lokalny czujnik jakości powietrza), informowaniem o jakości powietrza, edukacją ekologiczną w obszarze ograniczania niskiej emisji oraz informowaniem o wymaganiach przepisów.
5. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji hałasu na środowisko oraz zdrowie ludzi: modernizacja nawierzchni dróg, budowa i odnowienie chodników, podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa rowerzystów. Wszystkie te zadania służą zrównoważeniu ruchu i sprzyjają rezygnacji z przejazdów samochodem na rzecz przemieszczania się pieszo lub rowerem. Dzięki temu ograniczona jest emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych.
6. Woda dostarczana siecią wodociągową posiada parametry odpowiadające wymogom. Potwierdzają to badania PSSE. W przypadku obniżenia jakości podejmowane są skuteczne działania naprawcze. Realizowane są działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej.
7. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii. Konsekwentna edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami.
8. Funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Gmina osiągnęła wymagane prawem poziomy w gospodarce odpadami.
9. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Jest to niezbędne do osiągnięcia celu jakim jest całkowite wyeliminowanie z użytkowania wyrobów zawierających azbest do dnia 31.12.2032 r.

10. Brak nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska - według ewidencji prowadzonej przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku na terenie Gminy Izbica Kujawska nie zarejestrowano nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. W latach 2023-2024 na terenie Gminy Izbica Kujawska nie było zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważniej awarii przemysłowej. Nie stwierdzono zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej. Funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna, która jest sukcesywnie dofinansowywana i zaopatrywana w sprzęt w celu podnoszenia jej gotowości do szybkiej reakcji w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń.
11. Gotowość ochrony przed sytuacją kryzysową – Gmina Izbica Kujawska jest zabezpieczona na wypadek zdarzeń zagrażających środowisku i ludności. Działania kontrolne w okresie sprawozdawczym prowadził WIOŚ w Bydgoszczy, a monitoring środowiska realizował GIOŚ.
12. Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony środowiska.

Zmiany negatywne w latach 2023-2024 lub utrzymanie stanu negatywnego:

1. Stężenia ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście ochrony zdrowia i ochrony roślin dla całej strefy kujawsko-pomorskiej do której należy Gmina Izbica Kujawska pozostały na poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne. W okresie sprawozdawczym Gmina Izbica Kujawska znajdowała się w strefach przekroczeń.
2. Brak przyłączenia części nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, ze względu na brak ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej na terenach zabudowy rozproszonej, ale również z uwagi na wstrzymywanie się z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej przez właścicieli nieruchomości mimo takiej możliwości. W latach 2023-2024 udało się uzupełnić wiedzę w zakresie szamb, jednak nadal brak pełnej informacji o występujących, potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych. Brakuje technicznych możliwości rzetelnej kontroli szczelności zbiorników. Dlatego podejmowane działania skoncentrowane były na egzekwowaniu obowiązku przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wobec właścicieli nieruchomości nie przyłączonych, mimo technicznej możliwości, a także kontroli odprowadzania ścieków sanitarnych z nieruchomości, które z przyczyn technicznych nie mogą być przyłączone do sieci kanalizacyjnej.
3. Słaby stan ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd o numerze 62. Brak badań PIG-PIB, które mogłyby pokazać faktyczny stan w granicach Gminy Izbica Kujawska.
4. Zły stan badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Izbica Kujawska (na podstawie aPGW i badań WIOŚ / GIOŚ).
5. Mała liczba badań monitoringowych, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia ocenę, np. brak monitoringu hałasu, który pozwoliłby na ocenę klimatu akustycznego Izbicy Kujawskiej, gdzie drogi wojewódzkie przebiegają przez zwartą zabudowę.

Podsumowując, **Gmina Izbica Kujawska dobrze realizuje program ochrony środowiska, choć w niektórych aspektach należy wzmocnić działania**.

Poprawiła się **jakość powietrza**, co związane jest m.in. z termomodernizacją i remontami budynków. Realizacja projektów pozwoliła na zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji szkodliwych dla środowiska, generowanych podczas wytwarzania energii dla obiektu. Ponadto Gmina Izbica Kujawska

wdrożyła system zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych. Zadanie jest realizowane w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, będącą cyfrową ewidencją źródeł ciepła, budowaną na podstawie informacji pozyskiwanych z deklaracji składanych przez właścicieli lub zarządców budynków.

Ochrona przed **hałasem** realizowana była poprzez remonty ulic, chodników, wsparcie komunikacji publicznej (np. dowóz dzieci do szkół). Wykonanie postulatów związanych z ochroną przed hałasem na poziomie gminnym było zrealizowane też poprzez odpowiednie kształtowanie polityki przestrzennej realizowanej na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Izbica Kujawska oraz podejmowanych na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. w planie ogólnym). Przywołano dane zarządców dróg oraz dane dotyczące pomiarów natężenia ruchu (GPR), które wskazują na potencjalny problem związany z narażeniem mieszkańców na hałas w ciągu dróg tranzytowych.

Ochrona przed oddziaływaniem **pól elektromagnetycznych** realizowana jest poprzez właściwe planowanie przestrzenne. Natomiast pomiary realizuje m.in. GIOŚ, który potwierdził brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM w Gminie Izbica Kujawska. Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju. Realizacja zadania polegała więc przede wszystkim na przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych norm promieniowania pola elektromagnetycznego (np. zapewnienie odpowiedniego lokowania anten telefonii komórkowej) oraz systematycznym monitoringu stanu urządzeń emitujących tego typu pole.

Monitoringiem **wód powierzchniowych i podziemnych** objęte są tzw. jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych (JCWP i JCWPd), jednostki wydzielone na potrzeby zarządzania wodami, zgodnie z aktualnie obowiązującym planem gospodarowania wodami. Niestety jakość wód powierzchniowych wymaga poprawy. W podziale wód podziemnych Gmina Izbica Kujawska znajduje się w granicach JCWP o numerach 47 i 62, których stan chemiczny i jest dobry, ale stan ilościowy JCWPd nr 62 jest słaby. Aby ten stan poprawić potrzebne są wspólne działania wielu samorządów, które znajdują się w zasięgu opisanych JCWPd.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej rozwija **gospodarkę wodno-ściekową**. Siecią wodociągową dostarczającą wodę dobrej jakości objęto prawie całą gminę. Realizowane są bieżące zadania polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury. Działania te przyczyniają się do poprawy jakości dostarczanej wody oraz zmniejszenia strat wody i awaryjności sieci. Realizacja zadań jest uzależniona od kategorii pilności, jak również możliwości finansowych i technicznych samorządu. Szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarki ściekowej ma wyznaczenie aglomeracji kanalizacyjnej. Gmina Izbica Kujawska w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę stanu technicznego szamb i umów na opróżnianie szamb.

Realizacja poprawnej gospodarki wodno – ściekowej przyczynia się do zmniejszenia presji wywieranej przez nieczystości ciekłe na stan **gleb** i wód. Jest to jednak zadanie długoletnie i częściowo niezależne do realizacji zadań podejmowanych tylko na konkretnym obszarze. Gmina Izbica Kujawska jest gminą miejsko-wiejską z istotnym udziałem rolniczego użytkowania gruntów, stąd niezbędne są badania zasobności gleb w makroelementy (potas, fosfor, magnez), badania potrzeb wapnowania, a także właściwe użytkowanie środków ochrony roślin. Zanieczyszczenia nie znają granic administracyjnych i właściwe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin

w konkretnym miejscu, ma wpływ na jakość wód powierzchniowych w całym regionie. Badania potrzeb wapnowania oraz zasobności gleb w makroelementy (fosfor, potas, magnez) prowadzi Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy. Natomiast doradztwo w zakresie m.in. właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin świadczy Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Gmina prowadzi działania zmierzające do zwiększenia poziomów recyklingu i odzysku **odpadów komunalnych**. W celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z obowiązkiem ustawowym corocznie opracowuje analizę stanu gospodarki odpadami. W analizach przedstawiono szczegółowe dane, które wskazują na fakt, że gospodarowanie odpadami komunalnymi przebiega prawidłowo. Jednak w związku z corocznym wzrostem wymaganych poziomów recyklingu niezbędne jest zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, gdyż część poziomów osiąganych przez Gminę Izbica Kujawska jest obecnie zbyt niska. Właściciele nieruchomości wspierani są w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

W okresie sprawozdawczym podejmowano zadania w zakresie poprawy stanu **zasobów przyrodniczych**, zieleni miejskiej i ich rozwoju. Ochroną objęte są formy ochrony przyrody wymienione w rozdziale o zasobach przyrodniczych. Nadleśnictwa gospodarowały zasobami leśnymi zgodnie z obowiązującymi Planami Urządzania Lasu oraz obowiązującymi przepisami prawa związanymi z gospodarką leśną i ochroną przyrody.

Nie uległy zmianie wskaźniki określone dla zagrożeń poważnymi awariami – brak na opisywanym terenie zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W latach 2023-2024 nie wystąpiły **nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska**. W latach 2023-2024 wspierano OSP poprzez m.in. wyposażenie w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń. Sprawny sprzęt, którym dysponują jednostki, zapewnia odpowiednie bezpieczeństwo oraz szybkość reagowania podczas wystąpienia zagrożenia dla ludzi i środowiska.

Ponadto prowadzona jest kompleksowa **edukacja ekologiczna** mieszkańców uświadamiająca m.in. jakie zagrożenie niesie za sobą zła jakość powietrza. Gminny punkt konsultacyjno-informacyjny prowadzi działalność informacyjną w zakresie ochrony powietrza.

Urząd podejmuje działania w zakresie edukacji ekologicznej i podnoszenia świadomości mieszkańców w tym zakresie poprzez zamieszczanie stosownych komunikatów i infografik na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej, profilu facebookowym, a także w aplikacji eKurenda przygotowanej dla mieszkańców oraz w formie tradycyjnej poprzez okólniki i komunikaty zamieszczane np. na odwrotach harmonogramów odpadów.

Gmina koncentruje się na bieżącym realizowaniu obowiązku funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto Gmina realizuje działania z zakresu gospodarki odpadami polegające na ewidencji i kontroli, w tym również odpadów zawierających azbest.

Swoją rolę odgrywają tu również szkoły poprzez liczne akcje i konkursy przeprowadzane dla dzieci.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w raportowanym programie jednoznacznie można stwierdzić, że **zadania na bieżąco są właściwie realizowane**, a dowodem na to są wskaźniki oraz zakres wydatkowanych środków finansowanych na realizację inwestycji. **Podejmowane działania przyczyniają się do zachowania oraz poprawy jakości środowiska na obszarze Gminy Izbica Kujawska**.

Należy mieć jednak na uwadze, że efekty realizacji inwestycji w okresie sprawozdawczym nie zawsze widoczne są od razu. Przykładowo:

- efekty wymiany przestarzałych źródeł ciepła widoczne są dopiero w kolejnym sezonie jesienno-zimowym,
- wynikające z podejmowanej edukacji ekologicznej, zmiany nawyków dotyczących gospodarowania odpadami przełożą się na poprawę wskaźników w zakresie segregacji odpadów w kolejnych latach,
- efekty likwidacji potencjalnie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych czy ograniczenie zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa może przełożyć się na poprawę jakości wód powierzchniowych nawet po kilku latach.

Ponadto w ostatnim okresie sprawozdawczym przygotowano szereg opracowań i dokumentacji (np. dotyczących przebudowy dróg), których efekt będzie widać dopiero w kolejnym etapie sprawozdawczym, tj. po zrealizowaniu inwestycji.

Warto również zauważyć, że środowisko jest systemem połączonym i nie zna granic administracyjnych. Dlatego ważne jest podejmowanie działań na poziomie lokalnym i regionalnym.

Analiza wykonania zadań pozwala na stwierdzenie, że **podstawowe bariery w realizacji zadań** przewidzianych w dotychczas realizowanym programie ochrony środowiska, a także problemy, jakie mogą pojawić się w latach kolejnych to:

1. **Bariery finansowe** – każda jednostka samorządu terytorialnego posiada ograniczone środki finansowe i tylko część z nich może przeznaczyć na realizację zadań służących ochronie środowiska. Ponadto niepewna jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych, np. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszy dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (dawnego Regionalnego Programu Operacyjnego) czy innych środków unijnych i krajowych. Dlatego niektóre zadania muszą być odsunięte w czasie.
2. **Nadzwyczajne zagrożenia**, których nie można było przewidzieć w momencie planowania zadań w POŚ – przykładem takiej bariery były **ograniczenia związane z pandemią COVID-19**. Wprowadzenie obostrzeń w latach 2020-2022 wydłużyło część procedur administracyjnych zmierzających do realizacji inwestycji w latach 2023-2024, a niektóre zadania związane np. z edukacją zupełnie odwołano co wynikało z konieczności minimalizacji kontaktów społecznych.
3. **Bariery związane ze zmiennością przepisów** – szybko zmieniające się prawo np. w zakresie sposobów segregacji odpadów (nowe rozporządzenia), mogą być np. dla mieszkańców niejasne. Realizując wiele zadań z zakresu ochrony środowiska, właściciele bądź zarządcy nieruchomości muszą mierzyć się ze zdobyciem pozwoleń i decyzji i może być to czynnikiem zniechęcającym ich do podjęcia realizacji zadania.
4. **Bariery wynikające z niewystarczającej świadomości ekologicznej** – skuteczność ochrony środowiska zależy od zaangażowania wszystkich obywateli w konkretne działania. Obejmuje m.in. świadomą konsumpcję, ograniczenie wytwarzania odpadów i odpowiednią ich segregację, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Osiągnięcie celów środowiskowych zależy od poziomu kompetencji ekologicznych reprezentowanych przez społeczeństwo.

5. **Bariery prawne** – każde zadanie jakie mogłoby być realizowane w zakresie ochrony środowiska musi być zgodne z obowiązującym prawem (np. z zakresu strategicznych ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko), co w związku z mnogością interpretacji prawnych przepisów może powodować długotrwałą realizację niektórych zadań bądź niespójność działań podejmowanych przez różne podmioty. Przykładem jest tu rozwój energetyki wiatrowej, gdzie prawo ogranicza lub wręcz uniemożliwia budowę nowych elektrowni wiatrowych w niektórych lokalizacjach.
6. **Brak konsekwentnej polityki państwa w zakresie ochrony środowiska** - przyjęte w polityce ekologicznej cele, zasady i priorytety w dużym stopniu określają rodzaj i sposób organizacji systemu zarządzania środowiskiem na szczeblu samorządu terytorialnego oraz charakter środków i instrumentów zarządzania. Nie zawsze można przewidzieć kierunek zmian – np. w okresie projektowania Programu szczególną uwagę kierowano na rozwój sieci gazowej, a obecnie możliwość montowania kotłów gazowych jak i użytkowania gazu ziemnego jako surowca będzie ograniczana.

3.12. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY IZBICA KUJAWSKA

Uwarunkowania wewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze Gminy Izbica Kujawska zostały szczegółowo opisane w rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Analiza środowiskowa elementów środowiska przyrodniczego wskazuje na nieznaczne przekształcenia środowiska przyrodniczego gminy. Stopień degradacji poszczególnych komponentów jest niewielki. Notowane zagrożenie przekroczenia norm w zakresie stanu powietrza oraz hałasu wynika z użytkowania w budynkach mieszkalnych instalacji grzewczych o niskiej sprawności grzewczej, oraz zanieczyszczenia powietrza i klimatu akustycznego związanego z transportem drogowym. Ten ostatni czynnik generuje zagrożenia szczególnie w miejscowościach położonych w ciągu dróg tranzytowych.

W związku z występującymi przekroczeniami standardów jakości powietrza, niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań. Poprawa jakości powietrza zapewne wyniknie z wprowadzania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających podczas spalania surowców tradycyjnych w piecach CO.

Rozwój rolnictwa na terenie opisywanego obszaru determinowany jest czynnikami klimatycznymi. W tym zakresie głównym zagrożeniem jest występowanie w ostatnich latach długotrwałych susz i ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wpływa to również na jakość i stan funkcjonujących obszarów cennych przyrodniczo.

Z punktu widzenia dbałości o środowisko nie powinno się dopuszczać do rozlewania się zabudowy i niekontrolowanego zagospodarowania terenów rolniczych.

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na uwzględnianie zapisów dotyczących zasobów geologicznych i gleb, zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. w planie ogólnym) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru

z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb. Dla inwestycji, gdzie nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy.

Gmina Izbica Kujawska posiada rozwiniętą infrastrukturę wodociągową. Słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna – obejmuje głównie Izbicę Kujawską i najbliższe jej sąsiedztwo zwartych miejscowości. Nieczystości ciekłe w zabudowie rozproszonej gromadzone są w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe, które stanowią potencjalne zagrożenie dla gleb i wód, gdyż nie ma pewności co do ich szczelności.

W odniesieniu do gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Izbica Kujawska realizowała zadanie polegające na osiągnieciu wymaganych poziomów ekologicznych, które jednak nie zawsze zostały dotrzymane. Doskonalony jest system odbioru odpadów komunalnych co wpływa na możliwość prowadzenia prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz ich kierowania do odpowiednich instalacji. W kolejnych latach należy kontynuować działania mające na celu systematyczną poprawę w ramach gospodarowania odpadami komunalnymi. Powinno to zapewnić osiągnięcie wysokich, wymaganych przepisami poziomów odzysku.

Dla standardów jakości powietrza zagrożeniem dla jednostki może być niska emisja z zabudowy jednorodzinnej oraz emisja wzdłuż ciągów komunikacyjnych czy lokalnych emitorów punktowych. W związku z występującymi przekroczeniami standardów jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej, niezbędne jest podjęcie działań. Poprawa jakości powietrza zapewne wyniknie z wprowadzania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających podczas spalania surowców tradycyjnych w piecach CO.

Obecnie nieruchomości posiadają głównie indywidualne źródła ciepła, którymi często są piece niespełniające wymaganych norm środowiskowych, w których spalane są wysokoemisyjne surowce tradycyjne, przede wszystkim węgiel. Pozytywnym uwarunkowaniem wewnętrznym jest realizowany i planowany rozwój odnawialnych źródeł energii.

Położenie jednostki na tle powiatu i regionu stanowi podstawę do rozważań na temat uwarunkować zewnętrznych jednostki. Notowane tendencje urbanizacyjne i społeczne wskazują na postępującą presję w zakresie zabudowy terenów wiejskich, co wiąże się koniecznością rozbudowy infrastruktury i zajmowania nowych terenów pod zabudowę, nie tylko mieszkaniową, ale także rekreacyjną czy związaną z aktywizacją gospodarczą. Właściwe planowanie przestrzenne pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na terenach do tego niewłaściwych, bliskich liniom energetycznym, obszarom działalności gospodarczej, czy charakteryzujących się dużą bioróżnorodnością.

Na jakość wód w ramach jednolitych części wód wpływ ma nie tylko działalność mieszkańców i podmiotów działających w granicach Gminy Izbica Kujawska, ale także wszystkich działań i presji (np. użytkowania rolniczego), co przekłada się na jakość wód w tym rejonie.

Na stronach internetowych Gminy Izbica Kujawska oraz w lokalnej prasie sukcesywnie zamieszczane są informacje związane z edukacją ekologiczną. Dołączane są ulotki informacyjne, które trafiają do wszystkich mieszkańców Gminy.

W ramach edukacji ekologicznej drukowane są plakaty informacyjne, które zamieszczane są w punktach spotkań mieszkańców, użyteczności publicznej.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy oraz największe sukcesy Gminy Izbica Kujawska na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnych tabelach.

Tabela 27. Najważniejsze problemy Gminy Izbica Kujawska z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Stan aktualny	Cel poprawy
przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń benzo(a)pirenu i ozonu (poziom długoterminowy), a do 2022 r. również pyłów zawieszonych, w kontekście całej strefy kujawsko-pomorskiej, dominacja indywidualnych, tradycyjnych pieców na paliwa stałe, brak możliwości faktycznej realizacji uchwały antysmogowej (użytkowanie kotłów poniżej 3 klasy)	podjęcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza (np. wymiana pieców, termomodernizacja budynków) zarówno w kontekście całej strefy kujawsko-pomorskiej, jak i Gminy Izbica Kujawska indywidualnie, co powinno być zweryfikowane prowadzonymi pomiarami, rozważenie rozbudowy sieci gazowej i zorganizowanych systemów grzewczych (np. wspólnych kotłowni na kilka lokali)
duży udział ruchu tranzytowego, stan dróg wymagający poprawy i bieżącej modernizacji, konieczność rozbudowy systemu dróg rowerowych, ograniczony zasięg komunikacji zbiorowej, dominacja transportu samochodowego indywidualnego	modernizacja dróg, promowanie ruchu rowerowego wraz z rozwojem odpowiedniej infrastruktury, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu i przewozie pasażerów w komunikacji zbiorowej
niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej, brak możliwości dokładnej kontroli postępowania ze ściekami gromadzonymi w potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych	rozważenie budowy sieci kanalizacyjnej, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie niemożliwe jest doprowadzenie sieci kanalizacyjnej, kontrola systemu opróżniania zbiorników bezodpływowych
wysoki koszt świadczenia usług za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, trudność osiągania coraz wyższych poziomów recyklingu, nieodpowiednia segregacja odpadów przez część mieszkańców, zagrożenie nielegalnym postępowaniem z odpadami	uszczelnienie systemu odbioru i zagospodarowania odpadów, rozwój ich selektywnego zbierania, konieczność optymalizacji systemu w celu podwyższenia poziomów recyklingu i odzysku odpadów
zły stan wód powierzchniowych, zagrożenie eutrofizacją wód np. pochodzenia rolniczego, możliwość zanieczyszczenia wód podczas przewozu ładunków (drogi)	zmniejszenie presji na wody powierzchniowe np. poprzez budowę sieci kanalizacyjnej (ograniczenie możliwości zanieczyszczenia wód ściekami), właściwe nawożenie pól (ograniczanie spływu powierzchniowego), edukacja rolników w zakresie prawidłowego stosowania nawozów i środków ochrony roślin
duża masa wyrobów zawierających azbest użytkowanych i zmagazynowanych na terenie Gminy Izbica Kujawska	sukcesywne unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Najważniejsze sukcesy Gminy Izbica Kujawska z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Uwarunkowania lub podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
opracowanie i przyjęcie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Izbica Kujawska	realizacja zadań wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Izbica Kujawska, możliwość wsparcia mieszkańców np. Czyste Powietrze	aktualizacja dokumentów i dalsza, konsekwentna realizacja zadań wynikających z przyjętego dokumentu w celu poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia zanieczyszczeń do środowiska (wymiana źródeł ogrzewania budynków, termomodernizacja budynków)
uwzględnianie w mpzp oddziaływania pól elektromagnetycznych	brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	utrzymanie osiąganych wyników
ochrona gleb przez odpowiednie planowanie przestrzenne, edukację rolników w zakresie prawidłowej gospodarki rolnej przez ODR oraz możliwość zlecania badań gleb w OSCHR	konsekwentna ocena jakości gleb i ich zasobności w makroelementy na zlecenie rolników, skuteczna edukacja rolników przez ODR, prawidłowe gospodarowanie glebami	dalsze właściwe planowanie przestrzenne mające na celu ochronę gleb, bieżący monitoring gleb
podjęcie działań odpowiednich organów na rzecz ochrony obszarów cennych pod względem przyrodniczym	występowanie form ochrony przyrody: obszaru chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody	właściwe utrzymanie i ochrona terenów i obiektów chronionych
bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i jej rozwój	wysoki odsetek zwodociągowania, woda według ocen PSSE spełnia wymagane normy (skuteczne działania naprawcze)	dalsza rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kontrola jakości wody
podjęcie budowy nowoczesnego systemu gospodarki odpadami	funkcjonuje zorganizowany system odbioru odpadów, z uwzględnieniem wszystkich frakcji odpadów, funkcjonuje PSZOK	dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami w celu spełnienia wymagań prawnych, rozbudowa PSZOK
prowadzenie właściwej polityki przestrzennej uwzględniającej walory środowiskowe, co nie predysponuje tego obszaru do lokalizacji zakładów mogących znacząco oddziaływać na środowisko	brak poważnych awarii przemysłowych w latach 2023-2024	dalsze prowadzenie właściwej polityki przestrzennej uwzględniającej wysokie walory środowiskowe, kontrola podmiotów działających na tym obszarze w celu przeciwdziałania zagrożeniom dla ludzi i środowiska

Źródło: opracowanie własne

IV. CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

4.1. WPROWADZENIE

Program ochrony środowiska, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zaplanowane działania będą realizowane przez Gminę Izbica Kujawska lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Gmina będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1.1. Dokumenty międzynarodowe[38]

Unia Europejska stoi w obliczu złożonych problemów środowiskowych, począwszy od zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej po wyczerpywanie się zasobów i zanieczyszczenie. Aby rozwiązać te problemy, europejska polityka ochrony środowiska ma za podstawę zasady ostrożności, zapobiegania, usuwania zanieczyszczeń u źródła oraz zasadę „zanieczyszczający płaci". W 2019 r. Komisja zainicjowała **Europejski Zielony Ład** i umieściła kwestie środowiskowe na pierwszym planie polityki UE.

Jednak znacznie wcześniej przyjęto deklaracje na szczeblu międzynarodowym. W 1972 r. w Sztokholmie odbyła się pierwsza Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie ochrony środowiska. Uznała ona kwestie środowiskowe za centralny problem międzynarodowy i zatwierdziła zasady należytego zarządzania środowiskiem, w tym **deklarację sztokholmską i plan działania w sprawie ochrony środowiska**.

W 1992 r. w Rio de Janeiro odbył się „Szczyt Ziemi". Przyjęto na nim wiele ważnych deklaracji, takich jak **Agenda 21, deklaracja z Rio, Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i Konwencja o różnorodności biologicznej**.

W 1987 r. w Jednolitym akcie europejskim wprowadzono nowy tytuł VII „Środowisko", który stanowi pierwszą podstawę prawną wspólnej polityki ochrony środowiska. Jego celem jest zachowanie jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego i zapewnienie racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Kolejne zmiany traktatów zwiększyły zaangażowanie Wspólnoty w ochronę środowiska, a także rolę Parlamentu Europejskiego. Wśród najistotniejszych późniejszych traktatów europejskich wymienić należy **traktaty z Maastricht, Amsterdamu i Lizbony**.

Od 1973 r. Komisja ogłasza **wieloletnie programy działań w zakresie środowiska (EAP)**, w których wymienia się przyszłe wnioski ustawodawcze i cele unijnej polityki ochrony środowiska. W maju 2022 r. wszedł w życie ósmy EAP, jako prawnie uzgodniony przez UE

[38] Informację o międzynarodowych dokumentach w zakresie ochrony środowiska opracowano na podstawie strony https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/71/polityka-ochrony-srodowiska-ogolne-zasady-i-podstawowe-ramy (Noty tematyczne o Unii Europejskiej Parlament Europejski)

wspólny program na rzecz polityki ochrony środowiska do końca 2030 r. Przypomina o realizacji wizji siódmego EAP na 2050 r.: zapewnienie wszystkim dobrostanu, jednocześnie respektując ograniczenia planety. Nowy program opiera się na celach **Europejskiego Zielonego Ładu**[39] w zakresie środowiska i klimatu oraz wspiera osiągnięcie sześciu celów priorytetowych:

- osiągnięcie do 2050 r. celu redukcji emisji gazów cieplarnianych wyznaczonego na 2030 r. oraz neutralności klimatycznej,
- wzrost zdolności adaptacyjnych, wzmocnienie odporności i redukcja podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz rozwój kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

W listopadzie 2019 r. Parlament uznał sytuację klimatyczną i środowiskową w Europie i na całym świecie za alarmującą. Po tej deklaracji w 2021 r. przyjęto Europejskie prawo o klimacie. Zobowiązuje ono UE do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i ustanawia cel redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r. Ponadto w kwietniu 2023 r. Parlament zatwierdził przepisy pakietu „Gotowi na 55", które służą osiągnięciu celów klimatycznych.

W marcu 2024 r. Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) omówiła sprawozdanie i komunikat Komisji w sprawie pilnej potrzeby podjęcia **działań na rzecz klimatu i środowiska**.

4.1.2. Dokumenty krajowe

W załączniku do „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" podano wykaz najważniejszych dokumentów szczebla krajowego zawierających cele działań w szeroko rozumianej ochronie środowiska. Tymi dokumentami są m.in.:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności przyjęta Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. (M.P. 2013 poz. 121).[40]
2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. 2017 poz. 260).

[39] Komunikat Komisji: Europejski Zielony Ład https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640

[40] Uchylona Ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378)

3. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. 2019 poz. 794).
4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r." przyjęta Uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. (M.P. 2014 poz. 469).
5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020" przyjęta Uchwałą Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. (M.P. 2013 poz. 73), ale obecnie zastąpiona Strategią produktywności 2030 przyjętą Uchwałą nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r. (M.P. 2022 poz. 926).
6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku przyjęta uchwałą Nr 105/2019 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1054).
7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 przyjęta uchwałą Nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1150).
8. Strategia „Sprawne Państwo 2020" przyjęta Uchwałą Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. (M.P. 2013 poz. 136).
9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 przyjęta Uchwałą Rady Ministrów Nr 67 z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. 2013 poz. 377).
10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 przyjęta Uchwałą Rady Ministrów Nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060).
11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 przyjęta Uchwałą Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. 2013 poz. 640).
12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 przyjęta Uchwałą Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. (M.P. 2013 poz. 378) obecnie zastąpiona Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjętą Uchwałą Nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)
13. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku przyjęta uchwałą Nr 22/2021 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2021 r. (M.P. 2021 poz. 264).

4.1.3. Dokumenty wojewódzkie

Krajowa polityka ochrony środowiska znajduje odzwierciedlenie na niższych szczeblach. Założenia opracowywanego programu ochrony środowiska opierają się m.in. na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 29 sierpnia 2022 r. Uchwałą Nr XLVIII/646/22 przyjął **Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030**.[41] Celem Programu jest określenie, na podstawie aktualnego stanu środowiska, niezbędnych działań dla poprawy środowiska, do stanu określonego odpowiednimi przepisami i akceptowalnego przez społeczeństwo. Program określa także cele i kierunki interwencji, które uwzględniają najważniejsze potrzeby oraz efektywne wykorzystanie środków finansowych możliwych do uzyskania.

[41] wojewódzki program ochrony środowiska jest dostępny na stronie https://bip.kujawsko-pomorskie.pl/4536/srodowisko-programy-i-plany-programy-ochrony-srodowiska.html

Cele wojewódzkiego programu ochrony środowiska są następujące:

1. Obszar interwencji: **ochrona klimatu i jakości powietrza**:
   a. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz gazów cieplarnianych.
   b. Poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu.
   c. Adaptacja do zmian klimatu.
2. Obszar interwencji: **zagrożenia hałasem**:
   a. Ograniczenie presji hałasu na środowisko i mieszkańców.
   b. Poprawa klimatu akustycznego obszaru województwa.
3. Obszar interwencji: **pola elektromagnetyczne**:
   a. Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM).
4. Obszar interwencji: **gospodarowanie wodami**:
   a. Zapobieganie utracie zasobów wodnych.
   b. Minimalizowanie występowania suszy.
   c. Ograniczenie ryzyka powodziowego.
   d. Poprawa jakości wód.
   e. Sukcesywne zwiększanie retencji wodnej.
5. Obszar interwencji: **gospodarka wodno -ściekowa**:
   a. Zapewnienie wystarczającej ilości wody na cele komunalne dobrej jakości.
   b. Zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania ścieków.
6. Obszar interwencji: **zasoby geologiczne**:
   a. Racjonalne pozyskiwanie zasobów kopalin.
   b. Przywracanie środowisku terenów poeksploatacyjnych.
   c. Przeciwdziałanie rozwoju procesów osuwiskowych.
7. Obszar interwencji: **gleby**:
   a. Ochrona zasobu gleb najwyższych klas bonitacyjnych (kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej).
   b. Poprawa stanu i walorów użytkowych zasobów glebowych.
8. Obszar interwencji: **gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**:
   a. Racjonalna gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
9. Obszar interwencji: **zasoby przyrodnicze**:
   a. Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej uwzględniającej potrzeby zachowania walorów przyrodniczych obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym.
   b. Zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa.
   c. Ochrona korytarzy ekologicznych.
   d. Zwiększenie zasobów zieleni leśnej.
10. Obszar interwencji: **zagrożenia poważnymi awariami**:
    a. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku awarii.

Określono działania własne oraz zadania monitorowane. Jako zadania własne Samorządu Województwa przyjęto zadania finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji województwa. Zadania monitorowane to działania

finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie województwa, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym, a także realizowane przez powiaty i gminy oraz inne podmioty.

Zadania przewidziane na poziomie wojewódzkim są realizowane w odpowiednim zakresie wg kompetencji również w gminnym programie ochrony środowiska.

Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/399/20 z dnia 21 grudnia 2020 r. przyjął **Strategię rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+**.[42] Główne cele wyznaczone w wojewódzkiej strategii to:

1. Skuteczna edukacja.
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.
3. Konkurencyjna gospodarka.
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.
5. Spójne i bezpieczne województwo.

Najwięcej powiązań z niniejszym gminnym programem ochrony środowiska można odnaleźć w czwartym celu głównym strategii wojewódzkiej. Porusza on szczegółowo takie kwestie jak: środowisko przyrodnicze, infrastruktura transportu, infrastruktura techniczna, czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne. W celu piątym poruszane są m.in. zagadnienia transportu publicznego, co jest ważne w kontekście ograniczenia hałasu.

Potrzeba aktualizacji strategii wojewódzkiej wynikała w dużej mierze z dostrzeganych zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie, kraju i na świecie. Na podstawie rzetelnej diagnozy zidentyfikowano wyzwania, które będą znacząco wpływać na prowadzenie polityki rozwoju.

Strategia rozwoju województwa, wskazuje główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Stanowi punkt odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Strategia przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której oczekiwanym efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego.

4.1.4. Dokumenty powiatowe i regionalne

Powiat Włocławski realizował dotychczas **Program ochrony środowiska Powiatu Włocławskiego na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028**.[43] Program ten wyznaczył następujące cele długookresowe:

1. Spełnienie norm jakości powietrza atmosferyczne go na terenie powiatu.
2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu.

[42] wojewódzka strategia rozwoju jest dostępna na stronie https://kujawsko-pomorskie.pl/planowanie-strategiczne-i-przestrzenne/planowanie-strategiczne/strategia-2030/

[43] https://pow-wloclawski.arch.rbip.mojregion.info/uchwala-nr-xxxvii30421-rady-powiatu-we-wloclawku-z-dnia-29-grudnia-2021-r-w-sprawie-uchwalenia-programu-ochrony-srodowiska-dla-powiatu-wloclawskiego-na-lata-2021-2024-z-perspektywa-na-lata/

3. Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie powiatu.
4. Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
5. Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową.
6. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji.
7. Użytkowanie gleb zgodnie zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego.
8. Racjonalne gospodarowanie odpadami.
9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody.
10. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.

Powiat Włocławski posiada „**Strategię Rozwoju Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gmin Powiatu Włocławskiego**". Celem głównym strategii jest efektywne wykorzystanie potencjału i wzrost jakości kapitału społecznego dla przyśpieszenia rozwoju gospodarczego południowej części powiatu włocławskiego. Realizacji celu głównego służyć będą cele rozwojowe, które to jednoznacznie wskazują działania służące z jednej strony przeciwdziałaniu zdiagnozowanym problemom, z drugiej strony wykorzystaniu wskazanego potencjału:

- konkurencyjna gospodarka zbudowana na racjonalnym wykorzystaniu walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- kreatywne społeczeństwo korzystające z usług na najwyższym poziomie,
- rozwinięta infrastruktura techniczna i komunalna funkcjonująca na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu.

W celach pierwszym i trzecim znajduje się wyraźne odniesienie do potrzeby racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem potrzeby ochrony przyrody i krajobrazu, co jest również celem niniejszego gminnego programu ochrony środowiska.

4.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY IZBICA KUJAWSKA

Wieloletnie kierunki rozwoju wyznacza **Strategia Rozwoju Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2030**. Została ona zatwierdzona Uchwałą Nr LXV/606/2024 Rady Miejskiej Izbicy Kujawskiej z dnia 16 lutego 2024 r.[44] Strategia określa cele i kierunki rozwoju, wizję i misję Gminy Izbica Kujawska oraz uwzględnia oczekiwania społeczeństwa również w zakresie ochrony środowiska. W ramach strategii opracowano diagnozę stanu Gminy, opracowano kluczowe dla rozwoju jednostki wyzwania oraz zarysowano cele rozwojowe w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów, uwzględniając funkcje przez nie pełnione, występujące potencjały oraz bariery.

Celem opracowania strategii było przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa polityki rozwoju Gminy Izbica Kujawska. Zawarte w niej

[44] Strategia jest dostępna na stronie https://bip.izbicakuj.pl/strategia-rozwoju-2021-2030.html

rozwiązania przyczyniają się do właściwego zrównoważonego rozwoju uwzględniającego potrzeby środowiska.

W gminnej strategii określono główny cel, którym jest zapewnienie wysokiego poziomu życia i stworzenie dobrych warunków prowadzenia działalności gospodarczej na bazie lokalnych potencjałów z wykorzystaniem nowoczesnego sposobu zarządzania opartego na współpracy.

Cele strategiczne gminnej strategii są następujące:

1. Odporna i bezpieczna przestrzeń. Cel strategiczny jest realizowany poprzez cele operacyjne:
   - wysokiej jakości środowisko,
   - dobrze zaprojektowana przestrzeń,
   - sprawna infrastruktura techniczna,
   - sieć transportowa zapewniająca dostępność zewnętrzną i spójność wewnętrzną,
   - wygodna infrastruktura mieszkaniowa.
2. Gospodarka oparta na potencjałach. Cel strategiczny jest realizowany poprzez cele operacyjne:
   - wysoka przedsiębiorczość,
   - atrakcyjny rynek pracy,
   - nowoczesne, ekologiczne rolnictwo,
   - dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze podstawą działalności gospodarczej w Gminie.
3. Aktywni mieszkańcy współzarządzający Gminą. Cel strategiczny jest realizowany poprzez cele operacyjne:
   - wysokiej jakości usługi społeczne,
   - kreatywni mieszkańcy i silnym poczuciu więzi z Gminą,
   - wysokie kompetencje zarządzających Gminą,
   - efektywna promocja Gminy.

Niniejszy gminny program ochrony środowiska wpisuje się przede wszystkim w cel strategiczny 2 i wynikające z niego cele operacyjne. Zadaniem Gminy jest dążenie do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb współczesnych i przyszłych pokoleń.

Niniejszy dokument stanowi kontynuację obowiązującego wcześniej „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028**”, gdyż ważną kwestią jest powiązanie podjętych już działań z planowanymi.

Bazując na założeniach strategii i programów gminnych i wyższego szczebla, a także na wytycznych do opracowania programów ochrony środowiska wyznaczono cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Izbica Kujawska, które wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT dla 10 obszarów interwencji. Wyznaczone priorytety i zadania określone zostały na podstawie celów zawartych w dokumentach wspólnotowych, krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Należy jednak pamiętać, iż od części zadań i priorytetów zawartych w dokumentach wyższego szczebla odstąpiono ze względu na indywidualny charakter rozwoju Gminy Izbica Kujawska. W obszary ww. działań priorytetowych wpisano cele do realizacji w kolejnych latach. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania.

Tabela 29. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	ochrona powietrza atmosferycznego	klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (GIOS) ludzi[45] za 2024 r.	- klasa C dla benzo(a)pirenu - klasa A/D2 dla ozonu - klasa A pozostałe zanieczyszczenia	poprawa klasyfikacji jakości powietrza lub utrzymanie stanu bez przekroczeń	kontynuacja zadań zmierzających do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego	kompleksowa termomodernizacja budynków, która pozwoli na zmniejszenia zapotrzebowania na energię	Gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
			klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (GIOS) [46]	klasa A/D2 dla ozonu; klasa A dla NO_2 i SO_2	poprawa klasyfikacji jakości powietrza		wymiana źródeł ogrzewania budynków na spełniające normy środowiskowe	Gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
			ilość instalacji OZE włączonych do systemu elektroenergetycznego (Energa S.A., Gmina)	źródła OZE – opisane w rozdziale 3.1.4. Źródła energii odnawialnej[47]	zwiększenie liczby OZE		rozwój odnawialnych źródeł energii OZE tj. mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła	Gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
2.	zagrożenia hałasem	ochrona przed hałasem	długość dróg dla rowerów (GUS)	2,2 km	wartość wyższa niż wartość bazowa	rozwój transportu zrównoważonego, uwzględniającego ochronę przed hałasem	budowa infrastruktury rowerowej (drogi rowerowe, stojaki, parkingi rowerowe, itp.)	zarządcy dróg	brak środków finansowych, brak miejsca na lokalizację infrastruktury, np. w ścisłej zabudowie zwartej
			liczba czynnych przystanków autobusowych (GUS)	56 przystanków	wartość wyższa niż wartość bazowa		rozwój transportu zbiorowego oraz jego promocja	Gmina, zarządcy transportu zbiorowego	niedostosowanie oferty do potrzeb podróżnych
			liczba zanotowanych przekroczeń norm hałasu komunikacyjnego	brak badań	brak przekroczeń norm hałasu		modernizacja systemu komunikacyjnego dla zmniejszenia hałasu (np. przebudowa skrzyżowań, poprawa stanu nawierzchni)	Gmina, zarządcy dróg	brak środków finansowych
3.	pola elektromagnetyczne	ochrona przed polami elektromagnety-cznymi	liczba zanotowanych przekroczeń norm PEM	brak przekroczeń	brak przekroczeń norm PEM	właściwe planowanie przestrzenne w zakresie PEM uwzgledniające wyniki pomiarów narażenia na PEM	monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ, zarządca infrastruktury	brak wyznaczenia punktów pomiarowych na opisywanym terenie w kolejnych latach
4.	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wodnych	jakość wód powierzchniowych i podziemnych (GIOŚ)	zły stan wód powierzchnio-wych, dobry stan chemiczny JCWPd	dobry stan wód powierzchnio-wych i podziemnych	kształtowanie gospodarki wodami i ochrona wód	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółka wodna, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, rozproszona odpowiedzialność za realizację zadań

[45] - szczegółowe informacje podano w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), pył PM10, pył PM2,5, benzo(a)piren (B(a)P) w pyle PM10, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyle PM10

[46] - szczegółowe informacje podano w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), ozon (O_3),

[47] razem 436 instalacji o łącznej mocy 5,047 MW, w tym 434 instalacje wykorzystujące energię słoneczną o łącznej mocy 3,617 MW oraz 2 instalacje wykorzystujące energię wiatrową o łącznej mocy 1,430 MW.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
			liczba działań podejmowanych na rzecz ograniczenia powodzi lub suszy (dane PGW WP)	dane opisowe zawarte w rozdziale 3.4.7.	kontynuacja i zwiększenie działań		przeciwdziałanie powodzi i suszy	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółka wodna, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, ograniczone możliwości przewidywania ekstremalnych zjawisk pogodowych
5.	gospodarka wodno - ściekowa	rozwój gospodarki wodno - ściekowej	długość sieci wodociągowej (GUS)	201,6 km	zwiększenie długości sieci	kontynuacja działań dotyczących modernizacji i rozwoju sieci wodno – ściekowej	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	Gmina, ZGKIW	brak środków finansowych
			długość sieci kanalizacyjnej (GUS)	17,4 km	zwiększenie długości sieci		rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków	Gmina, ZGKIW	brak środków finansowych
			liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (GUS)	294	zwiększenie liczby przydomowych oczyszczalni ścieków		budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach, gdzie nie ma planów i uzasadnienia ekonomicznego dla budowy sieci kanalizacyjnej	Gmina, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			liczba zbiorników bezodpływowych (GUS)	1 108	zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych		kontrola i rejestr zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, wraz z kontrolą wywozu nieczystości	Gmina	ograniczone możliwości kontroli
6.	zasoby geologiczne	ochrona zasobów geologicznych	liczba decyzji określających kierunek i zakres rekultywacji terenów poeksploatacyjnych	nie wydano w latach 2023-2024	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby	działania naprawcze działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych po zakończeniu eksploatacji	właściciel / zarządca złoża	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, brak środków finansowych
			liczba decyzji uznających rekultywację za zakończoną	nie wydano w latach 2023-2024	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby		nadanie obszarom poeksploatacyjnym funkcji określonych we właściwych decyzjach	właściciel / zarządca złoża	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, brak środków finansowych
7.	gleby	ochrona gleb	występowanie potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (RDOŚ)	brak - informację dot. potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi umieszczono w rozdziale 3.6.3.	podjęcie stosownych działań wobec potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	odpowiednie gospodarowanie glebami	szkolenie rolników w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin przez ODR, ocena zasobności gleb przez OSCHR, ochrona gleb w planowaniu przestrzennym	Gmina, właściciele gruntów, GIOŚ, ODR, OSCHR	rozporoszona odpowiedzialność za realizację działań

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	rozwój systemu gospodarki odpadami	poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	został osiągnięty	osiągnięcie wymaganych w danym roku poziomów	zapewnienie właściwej obsługi właścicieli nieruchomości w zakresie odbioru odpadów	rozwój systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	Gmina, właściciele nieruchomości, podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	nieprawidłowa segregacja odpadów, niechęć do przydomowych kompostowników, ograniczone możliwości odbioru odpadów problemowych
			udział masy unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest w ogólnej masie wyrobów zinwentaryzowanych (%)	17,4	przyspieszenie usuwania azbestu w celu całkowitego usunięcia do 31.12.2032 r.		usuwanie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Gmina, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych zebrana w ciągu roku na jednego mieszkańca (kg - GUS)	130,4	zmniejszenie masy odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca	edukacja ekologiczna	edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Gmina, podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	brak prawidłowej segregacji
9.	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	powierzchnia (m^2) gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca (GUS)	4,8	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym	odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	rozwój i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie	Gmina, właściciele gruntów	brak środków finansowych, chaotyczny rozwój zabudowy
			powierzchnia obszarów prawnie chronionych na 1 mieszkańca (GUS)	4 545,0	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym		ochrona istniejących form ochrony przyrody oraz powołanie nowych	Gmina, zarządcy pozostałych form ochrony przyrody	ryzyko uszkodzenia np. pomników przyrody podczas silnego wiatru, brak środków finansowych na szczegółową inwentaryzację istniejących i potencjalnych form ochrony przyrody
			liczba pomników przyrody (ewidencja UM)	11					
			lesistość (%, GUS)	3,5	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym		właściwe gospodarowanie zasobami leśnymi	Gmina, Nadleśnictwo, właściciele i zarządcy lasów	ekstremalne zjawiska pogodowe (np. wichury, nawałnice)

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
10.	zagrożenia poważnymi awariami	ochrona przez nadzwyczajnymi sytuacjami kryzysowymi	liczba zakładów ZDR i ZZR (rejestr GIOS)	0	brak zakładów ZDR i ZZR	podejmowanie działań zmierzających do minimalizacji zagrożeń	prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR	GIOŚ, WIOŚ, Gmina, jednostki ratownicze	ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń, brak środków finansowych
			liczba awarii w zakładach ZDR i ZZR (rejestr GIOŚ) lub innych nadzwyczajnych zagrożeń (w oparciu o dane WIOS i PSP)	0	brak awarii i innych zdarzeń mających istotny negatywny wpływ na środowisko	zapobieganie poważnym zagrożeniom	doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń	Gmina, jednostki ratownicze, zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia sytuacji kryzysowych	ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń, brak środków finansowych

Źródło: na podstawie danych udostępnionych przez właściwe instytucje

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Na tle przedstawionych wcześniej zadań ogólnych, poniżej przedstawiono informację o zadaniach własnych i zadaniach koordynowanych.

5.1. ZADANIA WŁASNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach działania (wymienione w tabelach harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Izbica Kujawska, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni kolejnych lat. W poprzedniej tabeli podano wykaz zadań ogólnych przewidzianych dla Gminy Izbica Kujawska, a także dla podmiotów innych działających na tym terenie. Gmina Izbica Kujawska sprecyzowała niewiele zadań szczegółowych, które można określić bliżej np. poprzez podanie roku realizacji, kosztów i źródeł finansowania, szczegółowego zakresu. Przedstawiono je w tabeli.

W pozostałym zakresie zadania są realizowane w cyklu rocznym poprzez realizację zaplanowanego budżetu. Realizowane będą więc zadania wpisujące się w zadania ogólne wskazane w poprzedniej tabeli. Szczegółowe dane dotyczące terminów i kosztów realizacji zostaną podane w dwuletnich raportach z niniejszego programu ochrony środowiska. Gmina posiada opracowaną dokumentację na następujące projekty:

Przebudowa drogi w miejscowości Grochowiska.

- Przebudowa drogi gminnej nr 191244C Śmielnik-Lucynowo,
- Przebudowa drogi w miejscowości Świszewy Kolonia,
- Przebudowa drogi gminnej nr 191209C Chociszewo-Szczkówek,
- Przebudowa drogi w miejscowości Wietrzychowice,
- Przebudowa drogi gminnej w nr 191235C Sokołowo-Skarbanowo oraz drogi wewnętrznej w miejscowości Skarbanowo,
- Rozbudowa drogi gminnej nr 191263C w miejscowości Śmieły,
- Rozbudowa drogi gminnej nr 191222C Komorowo – Wólka Komorowska etap II,
- Przebudowa drogi gminnej nr 191264C w miejscowości Zaborowo,
- Rozbudowa ulicy Augustowskiej w Izbicy Kujawskiej – etap II.

Ponadto w trakcie opracowania jest dokumentacja na następujące projekty:

- Rozbudowa drogi gminnej nr 191269C w miejscowości Zakręty,
- Rozbudowa drogi gminnej nr 191210C Długie-Śmielnik wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Przebudowa drogi w miejscowości Skarbanowo – etap III.

Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Izbica Kujawska przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji (zł)						Źródło finansowania / dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029-2032	razem	
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków stadionu miejskiego w Izbicy Kujawskiej.	Gmina Izbica Kujawska	-	880 178,18	-	-	-	880 178,18	Gmina Izbica Kujawska, pożyczka umarzalna w Kujawsko-Pomorskim Funduszu Pożyczkowym
2.	zagrożenia hałasem	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Grochowiska w km 0+000 do 0+301,60.	Gmina Izbica Kujawska	170 732,61	-	-	-	-	170 732,61	Gmina Izbica Kujawska, dofinansowanie
3.	zagrożenia hałasem / gospodarowanie wodami	Rozbudowa drogi gminnej nr 191731C (ul. Augustowska) w Izbicy Kujawskiej (wraz z rozbudową kanalizacji deszczowej).	Gmina Izbica Kujawska	2 767 500,00, w tym kanalizacja deszczowa 413 065,64	-	-	-	-	2 767 500,00, w tym kanalizacja deszczowa 413 065,64	Gmina Izbica Kujawska, dofinansowanie
4.	zagrożenia hałasem / gospodarowanie wodami	Rozbudowa dróg gminnych nr 191265C, 191266C, 191267C w miejscowości Podtymień wraz z budową sieci kanalizacji deszczowej i infrastrukturą towarzyszącą.	Gmina Izbica Kujawska	-	2 946 221,43 w tym kanalizacja deszczowa 1 313 702,16	-	-	-	2 946 221,43 w tym kanalizacja deszczowa 1 313 702,16	Gmina Izbica Kujawska, dofinansowanie
5.	gospodarka wodno – ściekowa / zagrożenia poważnymi awariami	Zakup przyczepy i zbiorników do transportu wody pitnej.	Gmina Izbica Kujawska	90 000,00	-	-	-	-	90 000,00	Gmina Izbica Kujawska, dotacja z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

Źródło: dane przekazane przez Burmistrza Izbicy Kujawskiej

Zadania własne Gminy Izbica Kujawska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowane są przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej. Zakład przedstawił wykaz proponowanych do realizacji zadań w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Izbica Kujawska. Podane dane są ogólne, wymagają potwierdzenia oraz dokładniejszej inwentaryzacji. Należy także określić priorytet przedstawionych zadań oraz okres ich realizacji i koszt.

Dotychczas realizowane inwestycje były zebrane i przeanalizowane w „Programie gospodarki wodno-ściekowej dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2014-2024 z uwzględnieniem kierunków do roku 2025". Opracowanie to utraciło aktualność, dlatego Zakład skierował do Urzędu Miejskiego w Izbicy Kujawskiej propozycje nowych inwestycji na lata 2026-2036. O tym, które inwestycje z tej listy będą realizowane zależy od możliwości ich sfinansowania. Priorytety będzie wyznaczał Burmistrz Izbicy Kujawskiej w porozumieniu z Radą Miejską w Izbicy Kujawskiej.

Tabela 31. Wykaz proponowanych zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej Gminy Izbica Kujawska przedstawionych do realizacji przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej

Lp.	Nazwa działania	Opis	Uwagi
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Chotel wraz z systemem przepompowni doprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków w Izbicy Kujawskiej (etap I).	1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze zabudowanym miejscowości Chotel z przepompownią główną. 2. Budowa przepompowni pośrednich z kolektorami grawitacyjnymi i tłocznymi na trasie Chotel – Izbica Kuj.	1. Sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej na terenie osady Chotel – 420 mb 2. Przepompownia zbiorcza w miejscowości Chotel – szt 1. 3. Odcinek kolektora tłocznego od przepompowni zbiorczej do przepompowni pośredniej nr 1 (PPS 1) w miejscowości Pustynka – 830 mb 4. Kolektor tłoczny od przepompowni PPS 1 do przepompowni pośredniej PPS 2 w Józefowie – 980 mb. 5. Odcinek kolektora grawitacyjnego z PPS 2 do przepompowni PPS3 – 320 mb. 6. Odcinek kolektora tłocznego od PPS 3 do studni rozprężnej – 1000 m. 7. Odcinek kolektora grawitacyjnego do istniejącej kanalizacji sanitarnej w ul. Warszawskiej – 250 m.
2.	Budowa odcinków kolektorów grawitacyjnych z przyłączami – podłączonych do przepompowni pośrednich (realizowanych w etapie I) – w miejscowościach Pustynka i Józefowo.	Podłączenie nieruchomości w zwartej zabudowie miejscowości Pustynka i Józefowo. Wykonanie odcinków kolektorów grawitacyjnych doprowadzających ścieki od nieruchomości do przepompowni pośrednich i kolektorów tłocznych przepompowujących ścieki w kierunku aglomeracji Izbicy Kujawskiej.	1. Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Józefowo – na odcinku zwartej zabudowy mieszkaniowej – 980 mb. Wpięcie kolektorów do przepompowni ścieków PPS 3 wykonanej w I etapie inwestycji (odprowadzenie ścieków z osady Chotel). 2. Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Pustynka – na odcinku zwartej zabudowy mieszkaniowej – 980 mb. Wpięcie kolektorów do przepompowni ścieków PPS 1 wykonanej w I etapie inwestycji (odprowadzenie ścieków z osady Chotel) – 250mb.

Lp.	Nazwa działania	Opis	Uwagi
			3. Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Józefowo – na odcinku zwartej zabudowy mieszkaniowej – 380 mb. Wpięcie kolektorów do przepompowni ścieków PPS 2 wykonanej w I etapie inwestycji (odprowadzenie ścieków z osady Chotel) – 250mb.
3.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Augustynowo (lewa strona od ul. Toruńskiej).	Podłączenie nieruchomości w zwartej zabudowie sołectwa Augustynowo. Wpięcie kolektora grawitacyjnego do istniejącej przepompowni ścieków w ul. Toruńskiej.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Augustynowo – na odcinku zwartej zabudowy mieszkaniowej – 300 mb. Wpięcie kolektora do istniejącej przepompowni ścieków w ul. Toruńskiej.
4.	Budowa odcinka sieci kanalizacji grawitacyjnej w miejscowości Augustynowo (przedłużenie ul. Polnej).	Podłączenie nieruchomości w zwartej zabudowie sołectwa Augustynowo. Wpięcie kolektora grawitacyjnego do istniejącej przepompowni ścieków w ul. Toruńskiej.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w miejscowości Augustynowo – na odcinku zwartej zabudowy mieszkaniowej – 160 mb. Wpięcie kolektora do przepompowni ścieków do istniejącej przepompowni w ul. Polnej.
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej przy ul. Polnej (działki pomiędzy ul. Polną a Rolniczą).	Budowa dwóch odcinków sieci kanalizacyjnej pozwalającej na podłączenie działek zabudowy mieszkalnej pomiędzy ul.Polną a Rolniczą, wraz z przepompownią ścieków sanitarnych.	1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w pasach ruchu pomiędzy ulicą Polną a Rolniczą – 780 mb. 2. Budowa przepompowni ścieków sanitarnych – 1 szt., wraz z kolektorem tłocznym – 320 mb.
6.	Budowa odcinka sieci wodociągowej przy ul. Polnej (pomiędzy ul. Polną a Rolniczą).	Wykonanie dwóch odcinków sieci wodociągowej pozwalającej podłączenie działek zabudowy mieszkalnej pomiędzy ul. Polną a Rolniczą.	Wykonanie dwóch odcinków sieci wodociągowej DN 100 w celu zaopatrzenia działek budowlanych pomiędzy ul. Polną a Rolniczą (320 mb + 390 mb) 710 mb.
7.	Budowa odcinka sieci wodociągowej przy ul. Polnej (nowe osiedle).	Wykonanie nowego odcinka sieci wodociągowej umożliwiającej podłączenie nowych wydzielanych działek i nowych budynków.	Wykonanie odcinka sieci wodociągowej DN 90 w celu zaopatrzenia działek budowlanych i nowych budynków – 400 mb.
8.	Wymiana kolektora fi 300 na odcinku od ul. Narutowicza do kolektora głównego odprowadzającego ścieki z aglomeracji do oczyszczalni ścieków.	Wymiana uszkodzonego odcinka kolektora ściekowego odprowadzającego ścieki z ul. Polnej i z części ul. Narutowicza.	Wymiana wyeksploatowanego i nieszczelnego odcinka sieci kanalizacji sanitarnej DN 400 odprowadzającego ścieki z ul. Polnej i części ul. Narutowicza i ul. Sportowej. – 570 mb.
9.	Wymiana kolektora fi 400 od ul. Augustowskiej do oczyszczalni ścieków.	Wymiana uszkodzonego odcinka głównego kolektora ściekowego od ul. Augustowskiej do oczyszczalni ścieków.	Wymiana uszkodzonego odcinka głównego kolektora ściekowego DN 400 od ul. Augustowskiej do oczyszczalni ścieków 420 mb.
10	Wymiana uszkodzonych węzłów zasuw na terenie miasta Izbica Kujawska.	Usprawnienie zasuw na sieci umożliwi odcięcie fragmentu sieci w przypadku zaistnienia awarii przy zachowanej ciągłości dostawy wody poza zamkniętym odcinkiem sieci. Wymiana zasuw ma duże znaczenie dla zachowania ciągłości dostaw wody w sytuacjach kryzysowych i uszkodzeniach sieci.	Wymiana węzłów na najstarszych odcinkach sieci wodociągowej zbudowanej z azbestocomentu (AC) – 15 kpl.
11	Wymiana uszkodzonych węzłów zasuw na terenach wiejskich Gminy Izbica Kujawska.	Usprawnienie zasuw na sieci umożliwi odcięcie fragmentu sieci w przypadku zaistnienia awarii przy zachowanej ciągłości dostawy wody poza zamkniętym odcinkiem sieci. Wymiana zasuw ma duże znaczenie dla zachowania ciągłości dostaw wody w sytuacjach kryzysowych i uszkodzeniach sieci.	Wymiana uszkodzonych węzłów na sieci wodociągowej z PVC-U – 14 kpl.
12	Wymiana nieczynnych hydrantów przeciwpożarowych na terenie Gminy Izbica Kujawska.	W celu zachowania jak największej ilości sprawnych hydrantów przeciwpożarowych na terenie Gminy Izbica Kujawska, należy wymienić niesprawne i uszkodzone hydranty. Ma to duże znaczenie w obliczu pojawiających się coraz to nowszych zagrożeń bezpieczeństwa w związku z konfliktem zbrojnym za wschodnią granicą polski.	Wymiana starych, skorodowanych i nieczynnych hydrantów przeciwpożarowych – 50 szt.
13.	Wykonanie systemu dozowania wapna do higienizacji osadu zagęszczonego na oczyszczalni ścieków w Izbicy Kujawskiej.	System dozowania wapnem pozwoli na higienizację osadu i umożliwi zastosowanie rolnicze tego osadu.	Wykonanie silosa i podajnika ślimakowego do dozowania wapna.
14	Wykonanie systemu odzysku wody z oczyszczonych ścieków – do celów technologicznych.	Odzysk wody ze ścieków z przeznaczeniem jej do celów technologicznych pozwoli na oszczędność wody pitnej w ilości ok. 5 tys. m^3 na rok.	Wykonanie systemu mikrosit do oczyszczania wody oraz zbiornika do gromadzenia wody podczyszczonej do celów technologicznych.
15.	Rozbudowa systemu zdalnego odczytu na terenie Gminy Izbica Kujawska.	Rozbudowa istniejącego systemu zdalnego odczytu na terenach wiejskich.	Montaż 1600 wodomierzy ze zdalnym odczytem radiowym na terenach wiejskich
16.	Zakup pojazdu asenizacyjnego z WUKO do obsługi i czyszczenia sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej i przepompowni ścieków.	Sprzęt do czyszczenia i udrażniania kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz przepompowni ścieków.	Zakup nowego lub używanego pojazdu komunalnego sanitarnego z zbiornikiem i pompą wysokociśnieniową WUKO. – do czyszczenia sieci kanalizacyjnych i przepompowni ścieków.

Źródło: dane przekazane przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej

5.2. ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

W programach ochrony środowiska obok zadań własnych precyzuje się też zadania koordynowane. Oznacza to, że będą monitorowane przez Gminę Izbica Kujawska, ale realizowane przez inne podmioty. Należy więc założyć, że szczegółowe informacje o realizowanych zadaniach będą pozyskiwane podczas ankietyzacji na cele opracowania dwuletnich raportów z realizacji niniejszego programu ochrony środowiska. Wtedy będzie wiadomo jakie dokładnie zadania zostały zrealizowane, za jaką kwotę i w jakim zakresie. Będą znane też szczegóły dotyczące uzyskanego efektu ekologicznego. Już teraz można założyć, że do najważniejszych zadań koordynowanych / monitorowanych będą należały m.in.:

- termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, rozwój odnawialnych źródeł energii (program zakłada rozwój mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła) realizowane przez jednostki różnych szczebli – właścicieli i zarządców nieruchomości,
- rozwój sieci gazowej będzie realizowany przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o.,
- remonty i rozbudowy dróg, chodników, dróg rowerowych, utrzymanie czystości na drogach, wprowadzanie rozwiązań organizacyjnych i technicznych ograniczających hałas realizowane przez zarządców dróg: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Zarząd Dróg Powiatowych we Włocławku,
- zadania z zakresu rozwoju gospodarki wodno-ściekowej realizowane będą przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej zgodnie z zakresem i harmonogramem, określonym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- monitoring środowiska oraz kontrola wpływu działalności na środowisko dla wszystkich komponentów prowadzony m.in. przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
- ochrona przed powodzią i suszą przez odpowiednie kształtowanie stosunków wodnych m.in. przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i spółki wodne i zainteresowanych rolników,
- prowadzenie działań monitoringowych i edukacyjnych w zakresie rolniczego użytkowania gleb m. in. przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą i Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- ochrona istniejących form ochrony przyrody i powołanie nowych w razie zaistnienia takiej potrzeby realizowane m.in. przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- prowadzenie odpowiedniej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo Koło oraz pozostałych właścicieli i zarządców lasów,
- ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami dla ludzi i środowiska prowadzona m.in. przez Państwową Straż Pożarną z pomocą OSP, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

VI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. PRZEGLĄD ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Część zadań przewidzianych w niniejszym programie Gmina Izbica Kujawska będzie realizowała z własnych środków budżetowych. Jednak biorąc pod uwagę bardzo wysoki koszt realizacji inwestycji infrastrukturalnych niemożliwe jest wykonanie całości zadań tylko środkami własnymi. Dlatego należy zwrócić uwagę, że Gmina powinna korzystać również z środków Unii Europejskiej, środków budżetu państwa czy dotacji udzielanych przez samorząd wojewódzki.

Do najistotniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska zewnętrznych źródeł finansowania, które mogą być wykorzystane przy realizacji zadań przewidzianych w niniejszym dokumencie należą:

1. **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027**. Program stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020. Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym m.in. poprzez: obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, poprawę bezpieczeństwa transportu. Realizacja programu przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz zwiększenia udziału energii z odnawialnych źródeł. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego). Program dąży do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi. Kolejnym celem programu jest wzmocnienie ochrony bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów i rozwinięcie systemów monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę. Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, rozwijany będzie transport szynowy, zwiększy się dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne. W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego można pozyskać środki na budowę nowych i modernizację infrastruktury.[48]
2. **Program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027** - to nowa nazwa programu regionalnego (wcześniej to Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020). Środki przeznaczone są na rozwój infrastruktury, ochronę środowiska, zdrowie, edukację i wsparcie społeczne. Całkowita kwota przeznaczona na realizację programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Kujaw i Pomorza 2021-2027 to 1,836 mld euro. W zakresie

[48] Szczegółowe informacje dotyczące programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027" zostały zamieszczone na stronie https://www.feniks.gov.pl/

środowiska istotne będą inwestycje w efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii (OZE), ciepłownie, adaptację do zmian klimatu, gospodarkę odpadami i ochronę przyrody.[49]

3. **Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027** – to wsparcie finansowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE, które zastąpi dotychczas realizowany Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wsparcie to obejmuje interwencje w formie płatności bezpośrednich, tj.: podstawowe wsparcie dochodów - odpowiednik JPO, płatność redystrybucyjną, płatność dla młodych rolników oraz wsparcie związane z produkcją przyznawane w 13 sektorach. Nowym elementem systemu płatności bezpośrednich, wspierającym realizację praktyk korzystnych dla środowiska, klimatu i dobrostanu zwierząt, są ekoschematy (obszarowe i dobrostan zwierząt). Realizowane jest również przejściowe wsparcie krajowe (finansowane ze środków krajowych). Wsparcie z PS WPR otrzyma sektor pszczelarski oraz sektor owoców i warzyw. W ramach interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich rolnicy mogą ubiegać się o płatności ONW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności ekologiczne, a także premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych. W PS WPR kontynuowane są również rozwiązania już znane, m.in.: premie dla młodych rolników, inicjatywa LEADER oraz wsparcie modernizacyjne gospodarstw rolnych, przy czym zwiększono nacisk na inwestycje na rzecz środowiska i klimatu, dobrostanu zwierząt, czy też produkcji opartej o najwyższe standardy. Ważnym uzupełnieniem katalogu wsparcia dla gospodarstw rolnych jest możliwość korzystania ze wsparcia opartego na różnych formach współpracy oraz narzędziach zarządzania ryzykiem. W ramach doskonalenia zawodowego rolnicy mogą korzystać z profesjonalnego doradztwa rolniczego, które zaprogramowane zostało w ramach wymiany wiedzy i upowszechniania informacji.[50]
4. **Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027**[51] jest realizowany na obszarze dziewięciu państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Austrii, Słowenii, Chorwacji oraz części Niemiec i Włoch. Projekty realizowane będą w międzynarodowym konsorcjum, w skład którego musi wchodzić minimum trzech partnerów z różnych krajów, z czego dwóch z siedzibą na obszarze wsparcia. Budżet programu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi ponad 224 mln euro. Priorytety i cele szczegółowe programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 to: współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej (wzmacnianie zdolności innowacyjnych, rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości); współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej (wspieranie transformacji energetycznej dla neutralności klimatycznej, zwiększenie odporności na zmiany klimatu, rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, ochrona środowiska, zielona mobilność miejska; współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej (poprawa połączeń transportowych obszarów wiejskich i peryferyjnych); poprawa systemu zarządzania współpracą w Europie Środkowej (wzmocnienie systemu zarządzania na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego).

[49] Szczegóły dotyczące Funduszy Europejskich dla Pomorza Kujaw i Pomorza 2021-2027 zostały zamieszczone na stronie https://funduszeue.kujawsko-pomorskie.pl/
[50] Cele w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zostały rozpisane na stronie https://www.gov.pl/web/rolnictwo/plan-strategiczny-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-27
[51] Strona programu Interreg https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-europa-srodkowa-2021-2027/

5. **Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy**[52] to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami - darczyńcami a państwem - beneficjentem. Najistotniejszym programem w kontekście ochrony środowiska jest program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu. Dotyczy on takich obszarów jak: energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne; łagodzenie zmian klimatu i adaptacja; środowisko i ekosystemy. Środki skierowane są do jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, organizacji pozarządowych, uczelni, przedsiębiorców (m.in. przedsiębiorstw przemysłowych i spółek komunalnych, w tym producentów energii i ciepła czy właścicieli małych elektrowni wodnych) i innych podmiotów wymienionych w poszczególnych naborach.
6. **Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE** to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska, w tym przyrody oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska i klimatu. Beneficjentem Programu LIFE może być każdy podmiot (jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne) zarejestrowany na terenie państwa należącego do UE. Całkowity budżet Programu LIFE na lata 2021-2027 wynosi 5,432 mld euro, w tym na działania na rzecz środowiska – 3,488 mld euro oraz na rzecz klimatu – 1,944 mld euro. [53]
7. **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** oraz **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu**. Celem generalnym Funduszy jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Wspólna strategia NFOŚ i funduszy wojewódzkich sporządzana raz na 4 lata stanowi jednolitą podstawę zarówno dla strategii NFOŚiGW jak i poszczególnych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. Obecnie obowiązuje strategia na lata 2025-2028. [54]

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków banków, m.in. Banku Ochrony Środowiska.

Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały

[52] Strona EOG i funduszy norweskich https://www.eog.gov.pl/
[53] Szczegółowe informacje dotyczące programu LIFE są zawarte na stronie https://www.gov.pl/web/nfosigw/informacje-o-programie
[54] Bliższe informacje dotyczące strategii NFOŚ oraz WFOŚIGW znajdują się na stronie https://www.gov.pl/web/nfosigw/wspolna-strategia-dzialania-narodowego-funduszu-ochrony-srodowiska-i-wojewodzkich-funduszy-ochrony-srodowiska-i-gospodarki-wodnej-na-lata-2025-2028

próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

6.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI

Zadania własne Gminy Izbica Kujawska to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządu, z uwzględnieniem pozyskanych środków zewnętrznych. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy Izbica Kujawska.

Władze Gminy Izbica Kujawska pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Gminy Izbica Kujawska pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego jest jeszcze poziom powiatowy, wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania programem ochrony środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych i można je podzielić na:

- instrumenty prawne - obowiązujące przepisy, decyzje, koncesje,
- instrumenty finansowe opłaty za korzystanie ze środowiska,
- instrumenty społeczne - udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, np. konsultacje społeczne),
- instrumenty strukturalne - programy strategiczne i koncepcje wyższego szczebla.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Gminy Izbica Kujawska i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju jednostki, którego częścią jest program ochrony środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

6.3. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Tabela o nazwie „Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji" zawarta w rozdziale 4.2. niniejszego programu zawiera najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana.

Stały monitoring wdrażania zapisów programu powinien być prowadzony w cyklu dwuletnim, co oznacza, że **co dwa lata należy opracować raport z realizacji obowiązującego dokumentu**.

Rada Miejska w Izbicy Kujawskiej będzie oceniać stopień wdrożenia Programu na podstawie raportów przedstawianych przez Burmistrza Izbicy Kujawskiej. Zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny.

Pierwszy raport będzie dotyczył lat 2025-2026. Z uwagi na dostępność danych sprawozdawczych powinien zostać wykonany nie wcześniej niż w ostatnim kwartale 2027 r.

Regulacje prawne - stan prawny na listopad 2025 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego dokumentu, należy zaliczyć następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 733).
6. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 418).
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 757).
10. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1680).
11. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2024 r. poz. 1361 z późn. zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1510).
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).
16. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. 2020 poz. 2270).

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie terenu Gminy Izbica Kujawska 9
Tabela 2. Podstawowe dane statystyczne dotyczące ludności Gminy Izbica Kujawska w ostatnim pięcioleciu tj. w latach 2020-2024 10
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy kujawsko-pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia 23
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy kujawsko-pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin 24
Tabela 5. Liczba zainstalowanych źródeł ciepła na terenie Gminy Izbica Kujawska 26
Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego 32
Tabela 7. Porównanie natężenia ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg wojewódzkich 269 i 270 na terenie Gminy Izbica Kujawska wg GPR 2015 i GPR 2020/2021 37
Tabela 8. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem 40
Tabela 9. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne 44
Tabela 10. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Izbica Kujawska ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych 49
Tabela 11. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Izbica Kujawska na podstawie wyników za lata 2022-2024 51
Tabela 12. Stan chemiczny i ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych obejmujących Gminę Izbica Kujawska 54
Tabela 13. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami 60
Tabela 14. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa 66
Tabela 15. Wykaz kopalin w latach 2023-2024 na terenie Gminy Izbica Kujawska 69
Tabela 16. Analiza SWOT – zasoby geologiczne 70
Tabela 17. Wyniki badań gleb z terenu Gminy Izbica Kujawska za lata 2023-2024 74
Tabela 18. Analiza SWOT – gleby 78
Tabela 19. Masa odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024 81
Tabela 20. Udział odpadów odebranych i zebranych w sposób selektywny z terenu Gminy Izbica Kujawska w latach 2023-2024 82
Tabela 21. Informacja o masie (kg) wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Izbica Kujawska wg form własności 88
Tabela 22. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 89
Tabela 23. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Izbica Kujawska 97
Tabela 24. Pomniki przyrody na terenie Gminy Izbica Kujawska 98
Tabela 25. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze 104
Tabela 26. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami 107
Tabela 27. Najważniejsze problemy Gminy Izbica Kujawska z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu 115
Tabela 28. Najważniejsze sukcesy Gminy Izbica Kujawska z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu 116
Tabela 29. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji 124
Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Izbica Kujawska przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania 128
Tabela 31. Wykaz proponowanych zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej Gminy Izbica Kujawska przedstawionych do realizacji przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągów w Izbicy Kujawskiej 128

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Plan Gminy Izbica Kujawska i jej najbliższego sąsiedztwa 8
Ryc. 2. Liczba ludności Gminy Izbica Kujawska w 2024 r. wg płci i wieku 11
Ryc. 3. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza 21
Ryc. 4. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie Gminy Izbica Kujawska 22
Ryc. 5. Obszary dorzeczy Odry i Wisły w granicach Gminy Izbica Kujawska 46
Ryc. 6. Sieć hydrologiczna na tle układu komunikacyjnego i zabudowy w granicach Gminy Izbica Kujawska 47
Ryc. 7. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina) na tle granic Gminy Izbica Kujawska 58
Ryc. 8. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina) na tle granic Gminy Izbica Kujawska 58
Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Gminy Izbica Kujawska 59
Ryc. 10. Zasobność w makroelementy gleb położonych na terenie Gminy Izbica Kujawska na podstawie próbek przekazanych do badania w latach 2023-2024 75
Ryc. 11. Odczyn gleb położonych na terenie Gminy Izbica Kujawska na podstawie próbek przekazanych do badania w latach 2023-2024 76
Ryc. 12. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Modzerowskie na tle granic Gminy Izbica Kujawska 96

Uzasadnienie

Obowiązek sporządzenia przyjmowanego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 wynika z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.). Dokument opracowano w celu realizacji polityki ochrony środowiska.

Dotychczas obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 przyjęty jako załącznik do Uchwały Nr XXXIX/367/2021 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 29 grudnia 2021 r. Nastąpiła potrzeba opracowania tego strategicznego dokumentu na kolejne lata, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentami wyższego szczebla.

Dla „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032" uzyskano komplet niezbędnych opinii i uzgodnień.

Zgodnie z art. 48, 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Burmistrz Izbicy Kujawskiej wystąpił do właściwych organów tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z wnioskiem o odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu.

Mając na uwadze otrzymane uzgodnienia Burmistrz Izbicy Kujawskiej odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zarząd Powiatu nie wniósł uwag do „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032".

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica Kujawska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032" skierowano do konsultacji społecznych. Nie wpłynęły żadne uwagi lub wnioski.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.